

**ČESKÉ VYSOKÉ
UČENÍ TECHNICKÉ
V PRAZE**

**FAKULTA
BIOMEDICÍNSKÉHO
INŽENÝRSTVÍ**

**DIPLOMOVÁ
PRÁCE**

2018

**MARTIN
ŠEDĚNKA**

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

Fakulta biomedicínského inženýrství
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

Analýza útoku aktivního útočníka v EU v letech 2012–2017

Active Shooter's Assault Analysis in EU in Ages 2012–2017

Diplomová práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Civilní nouzové plánování

Vedoucí práce: Ing. Ondřej Mučka

Bc. Martin Šeděnka

Kladno, květen 2018

Z a d á n í d i p l o m o v é p r á c e

Student: **Bc. Martin Šeděnka**
Studijní obor: Civilní nouzové plánování
Téma: **Analýza útoku aktivního útočnicka v EU v letech 2012-2017**
Téma anglicky: Active Shooter's Assault Analysis in EU in Ages 2012-2017

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem diplomové práce bude analyzovat vybrané útoky aktivních útočnicků v rámci Evropské unie v období let 2012-2017. Teoretická část bude zahrnovat analýzy jednotlivých útoků ve vybraných státech EU, osobnostní profil útočnicka, pohnutky a způsoby provedení. Budou vyselektována nejčastější místa útoku a vyhodnoceny jeho dopady. Dále bude popsána současná metodika zabývající se touto problematikou na území ČR. V praktické části budou za pomoci FMEA analýzy a analýzy souvztažnosti tyto útoky vyhodnoceny a vyselektovány nejpravděpodobnější místa možného útoku. Na základě těchto výsledků budou navržena opatření ke snížení četnosti a následků útoků.

Seznam odborné literatury:

- [1] DRBOHLAV, Andrej, sychologie masových vražd: příběhy temné duše a nemocné společnosti., Praha: Grada, 2015, ISBN 978-80-247-5599-1
- [2] FILIPEC, Ondřej, Fenomén terorismus: česká perspektiva, Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017, ISBN 978-80-244-5040-7
- [3] BRZYBOHATÝ, Marian, Terorismus 2, ed. 1., Praha: Police history, 1999, ISBN 80-902670-4-1

Vedoucí: Ing. Ondřej Mučka

Zadání platné do: 20.08.2019

.....
vedoucí katedry / pracoviště

.....
děkan

V Kladně dne 14.11.2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem Analýza útoku aktivního útočníka v EU v letech 2012–2017 vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

V Ostravě dne 01.05.2018

.....

podpis

Poděkování

V této části bych rád poděkoval svému vedoucímu práce, Ing. Ondřeji Mučkovi, za cenné rady a pomoc při získávání informací a poznatků v oblasti krizového řízení PČR, zejména v souvislosti s útoky aktivního útočníka a zapojením sil a prostředků IZS na místě zásahu. Rovněž své rodině za plnou podporu a toleranci během psaní této práce.

Abstrakt

Předmětem diplomové práce je analyzovat vybrané útoky aktivního útočníka, které se odehrály na území Evropské unie za období let 2012–2017. V teoretické části je blíže definován pojem aktivní útočník, jeho charakteristika a nejznámější útoky, které se v minulosti odehrály. Je zde popsán možný motiv útočníka a jeho osobnostní profil. Dále jsou uvedena místa možného útoku, rozdělení na měkké a tvrdé cíle a popsána metodika, která se touto problematikou zabývá na území České republiky.

Praktická část je rozdělena do tří částí. V první části jsou statisticky vyobrazena data z útoků, ke kterým došlo v EU za dané období, a je popsána metoda sběru dat. Druhá část je věnována samotnému výzkumu, kdy jsou za pomoci FMEA analýzy a analýzy souvztažnosti rizik vyhodnocena nejpravděpodobnější místa útoku. Třetí část řeší možnosti, jak danému útoku předejít, nebo snížit jejich četnost a jsou navržena opatření, která povedou k naplnění těchto cílů.

Klíčová slova

Aktivní útočník, terorismus, měkké cíle, útok, FMEA analýza.

Abstract

The subject of this diploma thesis is to analyze selected attacks of active attackers, which have taken place on the European Union's territory between 2012 and 2017. In the theoretical part the concept of an active attacker, its characteristic and most famous attacks that have occurred in the past are defined. It describes the potential motive of the attacker and his personality profile. Further, it describes locations of the possible attacks, the division into soft and hard targets and the methodology, which deals with this issue in the territory of the Czech Republic.

The practical part is divided into three parts. The first part describes the data statistically presented from attacks that have taken place on the EU's territory for a certain period of time and the method used for collecting the data. The second part is devoted to the research itself, in which are the most probable locations of the attack evaluated by using the FMEA analysis and risk analysis. The third part deals with the possibilities how to prevent or reduce the frequency of attacks and proposes measures how to achieve these goals.

Key words

Active attacker, terrorism, soft targets, attack, FMEA analysis.

Obsah

1	Úvod	12
2	Současný stav	14
2.1	Pojem aktivní útočník	14
2.2	Charakteristika aktivního útočníka	14
2.3	Nejznámější útoky	15
2.4	Motiv útočníků.....	16
2.4.1	Politický terorismus	17
2.4.2	Pravicový terorismus.....	17
2.4.3	Levicový terorismus	18
2.4.4	Nacionálněseparatistický terorismus	18
2.4.5	Environmentální terorismus.....	18
2.4.6	Náboženský terorismus.....	19
2.4.7	Psychopatologický terorismus	20
2.4.8	Kriminální terorismus	20
2.5	Osobnostní profil útočníka.....	21
2.5.1	Kompilovaná typologie masových vrahů	22
2.5.2	Komprehenzivní typologie masových vrahů	23
2.5.3	Osamělý vlk.....	24
2.6	Místa možného útoku	26
2.6.1	Měkké cíle.....	26
2.6.2	Nejčastější měkké cíle	27
2.6.3	Útoky na školách.....	28

2.6.4	Obchodní centra	33
2.6.5	Hromadné dopravní prostředky.....	33
2.6.6	Sportovní a kulturní akce.....	33
2.6.7	Náměstí a veřejná shromáždění.....	34
3	Metodické pokyny a doporučení.....	35
3.1	STČ 14/IZS – Amok – útok aktivního střelce.....	36
3.1.1	Společný list složek IZS	36
3.1.2	Charakter mimořádné události.....	36
3.1.3	Řízení zásahu a organizace místa zásahu.....	37
3.1.4	Úkoly Policie ČR na místě zásahu	38
3.1.5	Úkoly zdravotnické záchranné služby v místě zásahu	41
3.1.6	Úkoly jednotky požární ochrany	41
3.2	Metodika – Základy ochrany měkkých cílů	42
3.3	Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017–2020	42
3.4	Strategie RUN – HIDE – FIGHT.....	43
4	Vybrané útoky v letech 2012-2017.....	46
4.1	Francie	47
4.1.1	Útok v Toulouse	48
4.1.2	Útok na časopis Charlie Hedbo.....	49
4.1.3	Útok v klubu Bataclan	49
4.1.4	Útok v Nice	50
4.2	Německo	50
4.2.1	Útok v nákupním centru.....	51
4.2.2	Útok na vánoční trhy	51

4.3	Česká republika	52
4.3.1	Střelba v Uherském Brodě	53
4.3.2	Útok na střední škole	53
4	Cíl práce.....	55
5	Metodika	56
6	Výsledky.....	58
6.1	Velká Británie	58
6.2	Francie	59
6.3	Německo	60
6.4	Řecko	61
6.5	Irsko	62
6.6	Itálie	63
6.7	Belgie	64
6.8	Švédsko	65
6.9	Španělsko	66
6.10	Dánsko.....	67
6.11	Česká republika.....	68
6.12	Ostatní země EU.....	70
6.13	Místa útoků v EU celkem.....	70
6.14	FMEA Analýza	71
6.15	Analýza souvztažnosti rizik	75
7	Diskuze	76
7.1	Ulice	76
7.2	Nákupní centra	77

7.3	Restaurace a bary	78
7.4	Vzdělávací zařízení	78
7.5	Souhrn opatření	79
8	Závěr	81
9	Seznam použitých zkratk.....	83
10	Seznam použité literatury	84
11	Seznam obrázků a grafů.....	87
12	Seznamu použitých tabulek	88
13	Seznam příloh	89

1 ÚVOD

Aktivní útočník nebo aktivní střelec je pojem, který před pár lety mnoho lidí neznalo, nikdy o něm neslyšeli, proto v nich nevzbuzovalo žádnou obavu nebo nebezpečí. Pokud se někdo s tímto pojmem setkal, tak v souvislosti s útokem někde daleko za „velkou louží“, jelikož v USA útoky zejména na školách zaznamenali, kdy tu a tam nějaký pachatel vnikl do budovy školy, kde začal bezhlavě pálit na spolužáky a učitele, což mělo za následek mnoho mrtvých a zraněných. Ovšem Spojené státy americké jsou daleko, lidé jsou tam jinak vychovávaní než v Evropě a přístup ke zbraním tam má skoro každý už od osmnácti let. V této iluzi mnoho obyvatel Evropy žilo, dokud takových útoků nezačalo strmě přibývat i na našem kontinentu.

Evropa se po tzv. „Africkém jaru“, kdy došlo k uvolnění diktátorských režimů v Arabské části světa, dostala do problémů s narůstající migrací obyvatel z Afriky a Asie, která vyústila v obrovskou migrační vlnu v roce 2014 v souvislosti s vyhlášením Chalífátu tzv. Islámského státu na obsazených částech Sýrie a Iráku. Tamní obyvatelé začali nekontrolovatelně překračovat hranice Schengenského prostoru a mezi nimi i tací, kteří neprchali před tamním terorem, ale takový teror se snažili rozpoutat v Evropě. Mezi takové patřily útoky v Paříži v roce 2015, a to útok na vydavatelství časopisu Charlieho Hedbo a série šesti útoků během jediného dne, kdy k obrovskému masakru došlo hlavně během koncertu metalové kapely v klubu Bataclan. Nelze také opomenout útok v Nice, kdy pachatel usmrtil nákladním vozidlem 86 osob a 433 zranil.

Ne všechny útoky lze přisuzovat Islámským teroristům, jelikož ne každý útok je vedený z politických nebo náboženských důvodů. Českou republikou od útoku Olgy Hepnarové nejvíce otřásl incident, který se odehrál v roce 2015 v Uherském Brodě, kde místní obyvatel Zdeněk Kovář vešel ozbrojen do restaurace Družba, kde zastřelil osm lidí. Taktéž nelze opomenout útoky Michelle Sudků a Barbory Orlové.

Evropa si je jistě v této době vědoma existujícího nebezpečí, které od takových útočníků hrozí a snaží se všemi dostupnými prostředky útokům předejít a v případě že nastane, tak vymyslet opatření, která omezí ztráty na životech. Z těchto důvodů jsou vydávány různé metodické pokyny a nařízení, jak určitá místa zabezpečit nebo jak se v případě útoku zachovat. I přes veškerou snahu těchto institucí nelze zcela takový útok eliminovat. Jelikož jsem jako pracovník jedné ze složek IZS povinen v případě takového útoku čelit jeho následkům, pokusím se ve své práci vybrané útoky analyzovat a navrhnout opatření, která mohou takovým útokům předejít nebo zmírnit jejich dopady.

2 SOUČASNÝ STAV

2.1 Pojem aktivní útočník

Aktivní útočník neboli aktivní střelec je pojem, se kterým se v poslední době setkáváme poměrně často. Přesná definice pojmu aktivní střelec vychází z katalogového souboru typové činnosti IZS STČ – 14/IZS. Zde je uveden jako *„nebezpečný pachatel, který volil použití zbraně proti jiným osobám k dosažení svých cílů. Obvykle jde o jednotlivce, může se ale také jednat o skupinu pachatelů. Nemá zábrany pro jakékoliv chování s cílem zabít nebo zranit co největší počet osob“*. [1]

Základní charakteristikou aktivního útočníka je především skutečnost, že se jedná o nebezpečného pachatele. Může zaútočit jak v akutní stresové reakci, tak s podrobně promyšleným plánem realizace vlastního útoku. Nemívá však zpravidla následný plán ústupu, není připraven vyjednávat o jakýchkoli podmínkách a většinou se nehodlá vzdát. Jeho cílem bývá usmrtit co nejvíce osob ještě předtím, než bude zastaven policií nebo ukončí svůj život sebevraždou.

Dále se můžeme setkat s pojmem „šílený střelec“, kdy se však nejedná o odborný termín. Takovéto označení vytvořila především média. V praxi a zejména ve forenzní psychologii se jedná o pojem masového vraha, který je převzat z klasifikačních schémat FBI. Z pohledu kriminalistů FBI jde o pachatele, který na jednom místě usmrtí více jak čtyři osoby, avšak dle forenzních psychologů je masovým vrahem již od tří obětí. [2]

2.2 Charakteristika aktivního útočníka

Aktivní útočník je v první řadě ozbrojený útočník, jehož cílem je usmrcení co největšího počtu osob bez ohledu na skutečnost, zda při tomto útoku sám zahyne. Vybírá si místa s velkou koncentrací osob, která jsou veřejnosti snadno dostupná, s nízkou ochrannou zabezpečení, tzv. „měkké cíle“. Ozbrojen nemusí být jen

střelnou zbraní, nožem nebo jiným útočným předmětem, jelikož v poslední době jsme zaznamenali několik útoků, při kterých byl jako zbraň použit dopravní prostředek. (Mohemed Lahouaiej Bouhlel dne 14. 6. 2016 ve večerních hodinách ve francouzském městě Nice vjel do davu lidí oslavujících státní svátek. Zahynulo 86 osob. Anis Amri dne 19. 12. 2016 najel s kamionem na vánočním trhu v centru Berlína do davu lidí, útok si vyžádal celkem 12 obětí.)

Aktivní útočník po sobě může zanechat více obětí na různých místech v krátkém souvislém časovém úseku. Jedná se o tzv. vražednou vlnu, což je jedno ucelené dění, které má svůj začátek a konec. (Anders Behring Breivik, 22. 7. 2011, nejprve ve vládní čtvrti v Oslu odpálil nálož, při které zahynulo osm lidí, následně se přesunul na ostrov Utöya, kde na táboře sociálnědemokratické mládeže usmrtil dalších 69 osob.)

„Šílení střelci“ splňují znaky masového vraha, jsou však natolik vyhraněným a extrémním jevem, že se neustále hledá uspokojivější a hlubší vysvětlení. V drtivém případě se jedná o muže různého věku, který v minulosti nebyl nijak trestně stíhaný či jinak prošetřován orgány činnými v trestním řízení, s průměrným někdy až nadprůměrným intelektem.

2.3 Nejznámější útoky

Zapátráme-li v historii, tak jako jeden z mediálně nejznámějších útoků aktivního útočníka na našem území byl útok Olgy Hepnarové. Tato žena dne 10. 7. 1973 vjela zapůjčeným nákladním automobilem Praga RN na třídě Obránců míru v Praze na chodník do skupiny asi dvaceti pěti osob čekajících na tramvajové zastávce. V důsledku srážky zahynulo celkem osm osob, dalších jedenáct bylo těžce zraněno. [3]

Fenomén šílených střelců byl dříve spojován především se Spojenými státy, avšak v posledních letech se pomalu přesouvá z USA do Evropy a Asie. Dá se předpokládat, že v dlouhodobém horizontu budeme takovýto jev pozorovat častěji

spolu s tím, jak se bude zvyšovat frustrace některých jedinců, ať už vlivem společenské exkluze, finanční situace nebo jejich osobních problémů. Zdaleka nejrychleji rostoucím fenoménem jsou útoky na školách, o kterých slyšíme v médiích, zejména v souvislosti s USA.

Ani České republice se však tento jev nevyhnul. Dne 14. 10. 2014 na obchodní akademii ve Žďáru nad Sázavou zaútočila nožem Barbora Orlová na studentku této střední školy. Spolužáka Petra Vejvodu, který spolužačce přispěchal na pomoc, bodla nožem do oblasti hrudníku, čemuž podlehl. Na místě zůstaly dvě zraněné dívky a policejní vyjednávač. [4]

Jeden z největších útoků, který se odehrál na území ČR v nedávné minulosti, byla střelba v Uherském Brodě. Dne 24. února 2015 vešel v 12:30 hod. ozbrojený třiašedesátiletý Zdeněk Kovář do restaurace Družba, kde následně zastřelil osm osob. Mezitím telefonicky kontaktoval redaktora zpravodajství televize Prima, kterému si stěžoval na lhostejnost úřadů a šikanu. O necelé dvě hodiny později, při zásahu policejní zásahové jednotky, spáchal sebevraždu. [5]

V současné době se setkáváme nejčastěji s útoky spojené s islámským terorismem. Tyto útoky souvisejí s celkovou demografickou proměnou Evropské unie, zejména migrací obyvatel z Afriky a Asie do Evropy. Média neustále přinášejí nové zprávy o útocích napříč celou Evropskou unií, kdy tito aktivní útočníci zaútočí samostatně nebo ve skupině na veřejně přístupných místech, v danou chvíli s vysokým počtem osob.

2.4 Motiv útočníků

Útočníky je možné rozdělit do dvou základních skupin. Do první skupiny můžeme zařadit útočníky motivované politickými či náboženskými cíli. Politické cíle je možné také následně rozdělit na pravicové, levicové, nacionálně separatistické

a environmentální útoky. Do druhé skupiny řadíme kriminální terorismus a psychopatologický terorismus.

Teroristické útoky mohou probíhat na základě různých motivací, různými prostředky a zaměřovat se na různé cíle. Obecně však platí, že za každým teroristickým činem ať dokonaným, či ve fázi přípravy, je motivace. Ani takové rozdělení však není jednoznačné, neboť politickou a náboženskou složku mnohokrát nelze striktně oddělit.

2.4.1 Politický terorismus

Politický terorismus se vyznačuje především ideologií nebo určitým politickým programem, k jehož naplnění je třeba provedení teroristického činu. Z hlediska ideologií ho dělíme na pravicový a levicový. Pravicový se opírá zejména o ideologie fašismu a nacismu. Zvláštní skupinou je v tomto směru nacionálně separatistický terorismus, který vzhledem k hodnotám, jaké prosazuje, lze řadit k terorismu pravicovému. Levicový terorismus řadíme mezi ideologie vyznávající komunismus nebo anarchii. [7]

2.4.2 Pravicový terorismus

Jde o druh terorismu, který je velice pestrý, jelikož do této skupiny spadají hodnoty jak fašismu a nacismu, tak i rasově motivované útoky a fenomény jako je „bílý terorismus“ a xenofobie až po antikomunismus. Lidé vyznávající tyto hodnoty se často řadí mezi spořádané občany bránící zájmy společnosti, zejména před národnostními menšinami. Útoky takových skupin nebo členů různých organizací nejsou časté, ovšem ne zcela zanedbatelné. Příkladem může být útok z roku 2016 z německého Mnichova, kde 18letý Němec iránského původu zastřelil devět lidí, přičemž si za své oběti vybíral přistěhovalce a vykřikoval během útoku, že je Němec a příslušník Árijské rasy.

2.4.3 Levicový terorismus

Stejně jako terorismus pravicový je i levicový ideově poměrně široký. Základní proud však usiluje o naplnění myšlenek Vladimíra Iljiče Lenina a Karla Marxe, kteří se za pomoci revolučních hodnot snažili svrhnout kapitalistický režim. Levicový terorismus, který se nejčastěji vyskytoval mimo území bývalého Sovětského svazu, patří mezi nejvýznamnější motivační prvky 20. století. Do druhé skupiny, řadící se mezi levicový terorismus, patří anarchisté, kteří staví na myšlenkách Pierra-Josepha Proudhona, Mikhaila Bakunina a Sergeje Nachajeva, kteří v roce 1879 založili organizaci Svoboda národa. Tato organizace později zavraždila carskou rodinu Alexandra II. Levicoví teroristé byli nejviditelnější v minulém století, a to zejména s nástupem studené války. V současné době již tento motivační prvek nehraje tak významnou roli ve společnosti. [6]

2.4.4 Nacionálněseparatistický terorismus

Motivem lidí zařazených do této kategorie je nacionalismus a boj za sebeurčení národa. Hodnoty, které vyznávají, jsou pro většinu politologů pravicové, i když v některých zemích, zejména jihoamerických, mohou být i levicové. Tito lidé často vystupují proti nadvládě a útisku centrální vlády. Usilují o nezávislost na koloniálních mocnostech nebo o území s odlišnou identitou obyvatel v rámci nějakého státu. Příkladem může být Španělsko, kde obyvatelé Katalánska usilují o nezávislost na Španělsku, nebo Velká Británie a Severní Irsko.

2.4.5 Environmentální terorismus

Jedná se o specifickou formu terorismu zaměřenou na ochranu životního prostředí. Cílem takových skupin se stávají společnosti, které v souvislosti se svou podnikatelskou činností ohrožují životní prostředí. Útoky jsou vedeny často na zničení techniky nebo na dělníky a jejich zázemí. Jednání těchto osob často připomíná spíše vandalské útoky.

2.4.6 Náboženský terorismus

V dnešní době se jedná o velice zastoupenou kategorii, kterou lze rozdělit na terorismus fundamentalistický, který usiluje o inkorporaci náboženství do státních zřízení nebo náboženskou odplatu, a terorismus eschatologický, který zpravidla usiluje o naplnění různých prorocství. Eschatologický terorismus je spíše okrajovou záležitostí nepřesahující okruh sekt. [8]

Z dnešního pohledu je zdaleka nejvýznamnější terorismus fundamentalistický, který lze dělit podle jednotlivých náboženských směrů. Ač v dnešní době se nejvíce setkáváme s terorismem islamistickým, neznamená to, že křesťanský či židovský terorismus neexistuje. Dnes se s křesťanským terorismem můžeme setkat zejména v oblastech, kde dochází ke střetu náboženských hodnot v kontextu rozdělených společností. Například v Ugandě a Kongu operuje Boží armáda odporu, což je teroristická organizace usilující o vybudování teokratického státu založeného na Bibli. Ve jménu této organizace bylo jen v roce 2009 zmasakrováno více než 1200 civilistů. [8]

Taktéž židovský neboli sionistický terorismus nelze považovat za zcela zanedbatelný. Již po vzniku samostatného státu Izraele v roce 1948 se mladý stát musel vypořádat s řadou teroristických organizací, které útočily proti Arabům, sionismu, nebo které se snažily prosazovat radikální náboženská vyznání. Aktivity židovského terorismu nejsou omezeny pouze na území Svaté země, neboť např. v USA již od roku 1968 působí radikální krajně pravicová organizace zřízená za účelem ochrany Židů proti projevům antisemitismu, Židovská obranná linie. [9]

Náboženský terorismu je z dnešního pohledu bezpečnosti souvisejícího s útoky aktivních útočníků asi jedno z nejdůležitějších témat. Zatímco terorismus křesťanský a židovský jde stranou světových médií, islámský je hojně medializován. Souvisí to především se současnou uprchlickou krizí a taktéž válkou proti Islámskému státu (IS) na územích Sýrie a Iráku. Tato radikální islámská teroristická

organizace si nárokuje nadvládu nad všemi muslimy na světě. Cílem IS bylo obnovit chalífát na územích Iráku a Levanty, což bylo dřívější označení geografického území zahrnující Palestinu, Libanon, Jordánsko a Sýrii. Přestože v současné chvíli státy bojující proti IS hovoří o její porážce, tak je zcela zřejmé, že se jedná o porážku pouze územní, ne však o porážku ideologie radikálního islámu.

2.4.7 Psychopatologický terorismus

Jedná se o terorismus, který není páčán z politických důvodů nebo náboženského přesvědčení, ale vychází z potřeb duševně nemocného jedince, kterého tento akt uspokojí. Nalézt odpověď na otázku, kde se taková potřeba v člověku bere, není zcela jednoduché. Přestože se touto otázkou zabýváme již několik desítek let a existuje zde řada teorií, žádná z nich nemůže sloužit jako jednoznačný model pro vysvětlení extrémního násilí. Přesto však lze takové teroristy do jisté míry rozlišit, a to do čtyř základních skupin v závislosti na tom, co kterého jedince uspokojuje. [7]

Může se jednat o činy z pomsty vůči určitému publiku za účelem jeho zastrašení, vědomí slávy a uznání, které hodlá svým činem získat. Dále je to radost z vlastních schopností šířit hrůzu, psychická nemoc nebo vnitřní pocit nutnosti šířit terorismus. [10]

2.4.8 Kriminální terorismus

Terorismus, u kterého se opět můžeme zabývat otázkou, zda se vůbec o terorismus jedná, jelikož zde stejně jako u předchozího typu postrádáme politický či náboženský prvek. V případě kriminálního terorismu je hlavním motivem zisk, a proto je zde zřejmá souvislost s organizovaným zločinem. Mezi doprovodné znaky zde často patří kontrola určitého teritoria a monopolizace trestné činnosti, jako je výroba a distribuce drog.

S narkoterorismem je spojována řada teroristických organizací, které si prostřednictvím obchodu s narkotiky zajišťují zdroj svého financování. Tady je možné zařadit např. džihádistické organizace jako Al-Kajda nebo hnutí Taliban, které obchodují s opiem a heroinem. Nejrozšířenější jsou zde organizace působící v Kolumbii, mezi které patří Revoluční ozbrojené síly Kolumbie (FARC) či Národně osvobozená armáda Kolumbie (ELN). [11]

2.5 Osobnostní profil útočníka

Masové vraždy byly vždy součástí dějin lidské civilizace, avšak především v posledních třiceti letech vzniká velká potřeba této specifické formě násilí lépe porozumět, správně ji definovat a pokusit se jí předcházet. Masová vražda jako taková může mít mnoho podob, a i proto se řada odborníků pokusila o přesnější specifikaci subtypů masových vrahů a klasifikaci základních rozdílů. [2]

Existuje mnoho odborných názorů na rozdělení těchto vrahů jako např. rozdělení na základě biosociopsychologických odlišností, kdy v roce 1974 provedl Warren Will sledování čtyřiceti vrahů, které následně rozdělil do deseti subtypů: depresivní, psychotický, na podkladu organického poškození mozku, psychopatický, pasivně agresivní, alkoholický, hysterický, jubilejní, mentálně retardovaný a sexuálně agresivní.[12] Další rozdělení masových vrahů dle typologie vnesl P.E.Dietze v roce 1986, kdy již tyto faktory propojuje s prostředím, ve kterém pachatel vraždí. Masové vrahy dělí na tři subtypy: vrah z rodinného kruhu, který útočí v domácím prostředí na členy vlastní rodiny a příbuzenstvo, dále pseudovoják, který je fascinován zbraněmi a žije ve vlastním světě fantazie, a na vrahy ze zálohy, kteří inklinují k hromadné vraždě s velkými následky, neváhají užít jakékoliv prostředky, avšak sami nechtějí být nikterak ohroženi na životě. [2]

2.5.1 Kompilovaná typologie masových vrahů

Všechny výše uvedené osobnostní typy byly později dále rozšířeny a staly se v roce 1994 základem kompilované psychologie masových vrahů.

Vrah z rodinného kruhu – jedná se o člověka, který zavraždí členy rodiny a většinou následně spáchá sebevraždu.

Vrah motivovaný ziskem – který vraždí z důvodu vlastního materiálního profitu.

Vražda motivovaná sexem – jedná se o poměrně vzácný jev motivovaný sexuálním mučením.

Pseudo Commando – jedinec je silně fascinován zbraněmi a je posedlý představou neohroženého vraždícího vojáka.

Vrah ze zálohy – jedná se o člověka, který k vraždě užije jed či ukládá výbušniny na veřejná místa, přičemž sám se snaží po útoku utéct.

Psychotický vrah – jedinec s vážným duševním onemocněním, u kterého je charakteristické selhávání myšlenkových procesů, sníženou schopností vnímat emoce a reagovat na ně. Projevuje se sluchovými halucinacemi, paranoidními či bizarními bludy nebo zmatenou řečí a myšlením. Má taktéž rozsáhlou sociální nebo pracovní dysfunkci.

Vrah z profesního kruhu – jedná se o jedince, který se mstí za křivdy ze strany zaměstnavatele nebo spolupracovníků.

Vrah učedník – je označení masových vrahů, kteří páchají na příkaz další osoby, nejčastěji charismatického vůdce.

Ideologický vrah – je dominantní osoba, často charismatický vůdce, který je schopen přesvědčit ostatní, aby spáchali sebevraždu.

Genocida – skupina nebo jedinec páchající vraždu z poslušnosti ke svému vůdci. Vidáme ho v podobě genocidy, náboženského fanatismu či etnických čistek [2].

2.5.2 Komprehenzivní typologie masových vrahů

Masové vrahy můžeme dělit také nezávisle na kompilované typologii, dle statistických dat, zejména vražd páchaných na veřejných místech za období od roku 1965 až do současnosti. Podle této typologie je masová vražda postavena na dvou základních motivačních faktorech, a to na vzteku a pomstě.

Vztek a odplata zaměřená na konkrétní osobu – jedná se o situaci, při které se pachatel snaží pomstít konkrétním lidem od kterých pociťuje křivdu, přičemž se pokusí nezranit další nevinné lidi.

Vztek a odplata se zaměřením na specifické místo – zde se pachatel upne na konkrétní místo, které má pro něho symbolický význam, např. firma nebo autorita, která s tímto jedincem přímo souvisí.

Vztek a odplata difuzního typu – představuje situaci, kdy si pachatel nevybírám jasnou a konkrétní oběť, ale zaměřuje se spíše na určité skupiny nebo kategorie lidí, ke kterým pociťuje nenávist.

Vztek náhodného typu – situace, při které pachatel útočí na oběti, které jsou zrovna na místě jako vhodný cíl, bez konkrétního motivu z hlediska výběru.

Vztek vyvolaný konfliktem v rodinném prostředí – pachatel útočí na rodinné příslušníky, většinou na manželku nebo bývalou ženu a poté na ostatní členy rodiny. Vztek je obvykle způsoben nakumulováním stresu v kombinaci s aktuálním

konfliktem. Co se četnosti týče je takový způsob masových vražd nejčastějším v USA.

Vztek vyvolaný odmítnutím – představuje situaci ve které byl pachatel opakovaně odmítnut osobou, které vyjadřuje své city, nebo nechtěl pokračovat ve vzájemném vztahu. Oběťmi se v tomto případě mohou stát přátelé nebo kolegové oběti.

Vztek vyvolaný náhlým interpersonálním konfliktem – pachatel začne vraždit během konfliktu, většinou s neznámou osobou, kdy jako spouštěč slouží většinou banální spor s jedincem s vysokou pohotovostí k agresi.

Masová vražda jako součást jiného zločinu – pachatel vraždí důsledkem ztráty kontroly nad situací nebo se snaží odstranit svědky svého předchozího zločinu, většinou loupeže.

Masová vražda jako součást války gangů – vykonavatelem vraždy je v tomto případě člen nebo členové určitého gangu, který se na základě aktuálního konfliktu snaží odstranit konkurenci.

Masová vražda s ideologickým motivem – jedná se o vraždu, při níž je pachatel motivován politickým či náboženským postojem, který je neslučitelný s jeho představou o společnosti. Nejčastěji jde o teroristické útoky.

Masová vražda s nspecifickým motivem – situace, kdy motiv vraždy je nejasný, neznámý a nepochopitelný. Pachatelé nejčastěji trpí dlouhodobě psychickými problémy nebo duševním onemocněním. [2]

2.5.3 Osamělý vlk

S trochou nadsázky lze říci, že se jedná o novou formu terorismu, která vstupuje a vnáší strach do každodenního života. Terorista působí jako osamělý vlk, což

způsobuje zpravodajským službám velký problém. Příkladem mohou být teroristické útoky v Bostonu, Londýně, Paříži nebo v Sydney. Tyto čtyři smrtící útoky nebyly v režii žádné teroristické organizace. Jejich aktéři i způsob provedení pouze připomínají vražedné výpady osamělých vlků.

Obvykle se jedná o osoby žijící na okraji společnosti, v bezvýhodné situaci, bez perspektivy a společenského uplatnění. Vyloučit však nelze ani dobře maskovaného fanatika z dobře situované rodiny a prestižní univerzity. Může se tedy jednat o kohokoliv, kdo má doma internet a jakýkoliv nástroj, kterým lze usmrtit člověka. Dle BIS až sedmdesát procent případů, kdy lidé podléhají indoktrinaci radikálním islámem, lze připsat internetovým serverům s džihádistickou ideologií. Takové webové stránky nabízejí jasné a konkrétní návody, kde zaútočit a jak útok provést. [13]

Exemplárním příkladem konceptu „osamělého vlka“ je případ norského občana Anderse Breivika a jeho útoku na civilní obyvatelstvo v roce 2011. Před samotným útokem uveřejnil na internet svůj manifest, kde popisuje své záměry, přípravy na útok, ideologii a výběr cílů. Terčem byla tehdejší vládní strana, která byla dle jeho slov zodpovědná za otevřenou multikulturní politiku v Norsku. Záměrem krajně pravicového Breivika bylo potrestat tento politický subjekt a svými činy deklarovat své poselství a názory veřejnosti. [16]

Problém s identifikací takového jedince je zejména s jeho odhalením. Zpravodajské služby mají velice ztíženou situaci, jelikož osamělý útočník prakticky nezanechává stopy. Co připravuje, je pouze v jeho mysli a o svých plánech se nikomu nesvěřuje. Jedinou pomocí jsou informační systémy státních a mezinárodních institucí a vyčkávat, zda takovýto člověk udělá nějakou chybu, která by pomohla s jeho identifikací. Možnost stát se terčem útoku osamělého vlka velmi ztěžuje život a fungování euroatlantické civilizace, jelikož nastává dilema vybrat si, zda omezíme osobní svobody každého z nás na úkor bezpečí. [13]

2.6 Místa možného útoku

Asi nejzákladnějším dělením míst, na které je možné vést útok, je rozdělení na měkké a tvrdé cíle. Jedná se o pojmy, které jsou užívané v mezinárodně bezpečnostní politice poměrně krátkou dobu. V ČR byl poprvé použit v dokumentu vydaném Ministerstvem vnitra ČR v roce 2016 nazvaném Základy ochrany měkkých cílů – metodika. Jedná se o rozdělení potencionálních míst útoku, kdy jako tvrdý cíl bývá označen objekt nebo místo s vysokým stupněm ochrany proti napadení a neoprávněnému vniknutí. Můžeme zde zařadit vojenské objekty, důležité státní objekty, objekty bezpečnostních služeb a také některé komerční objekty. Taková místa jsou veřejnosti nepřístupná a podléhají určitému stupni zabezpečení, dle své významnosti. Z tohoto důvodu lze potencionálnímu útoku na tyto objekty poměrně účinně zabránit.

Naproti tomu měkký cíl je místo obecně s vysokou koncentrací osob a nízkou nebo žádnou mírou zabezpečení proti případnému útoku, a zároveň nepatří mezi prvky kritické infrastruktury. Taková místa patří mezi vyhledávané cíle potencionálních útočníků.

2.6.1 Měkké cíle

Členění objektů na měkké a tvrdé cíle je důležité z hlediska zabezpečení těchto objektů. *„Jako měkké cíle se označují objekty, prostory nebo akce charakterizované shromažďováním většího počtu osob, absencí či nízkou úrovní zabezpečení proti násilným útokům a nezařazením mezi objekty kritické infrastruktury.“* [14]

Měkké cíle lze dle tohoto klíče rozdělit do následujících skupin.

- Školská zařízení, koleje, menzy, knihovny;

- církevní památky a místa určené k uctívání;
- nákupní centra, tržiště a obchodní komplexy;
- kina, divadla, koncertní sály, zábavní centra;
- shromáždění, průvody, demonstrace;
- bary, kluby, diskotéky, restaurace a hotely;
- park a náměstí, turistické památky a zajímavosti, muzea, galerie;
- sportovní haly a stadióny;
- významné dopravní, vlaková a autobusová nádraží, letištní terminály;
- nemocnice, polikliniky a další zdravotnická zařízení;
- veřejná shromáždění, průvody, poutě;
- kulturní, sportovní, náboženské a další akce;
- komunitní centra. [15]

V souvislosti s bezpečnostní situací v EU a teroristickými útoky, které poslední dobou ochromují naši společnost, se stále častěji setkáváme s násilnými útoky nikoliv ideologicky motivovanými, avšak stejně jako ty teroristické, útočí na měkké cíle s úkolem zranit či usmrtit co nejvíce přítomných osob.

Takové útoky jasně poukazují na skutečnost, že měkké cíle jsou z hlediska útoku ideálním místem a není ve standardních možnostech napadených subjektů se zabezpečit a bránit. Důsledky napadení často bývají fatální, mají dopad na širší okolí nebo vyžadují koordinaci při nastavení protiopatření. Je zřejmé, že subjektů možného napadení v ČR je mnoho a stát, zejména veřejná správa není schopna všechny dostatečně a účinně proti těmto útokům chránit. Řada měkkých cílů je navíc schopna vymyslet účinná protiopatření sama, jelikož důvěrně zná prostředí, má lepší finanční prostředky a znalost lidí. [15]

2.6.2 Nejčastější měkké cíle

Atraktivitu a výběr měkkého cíle pro útočníka může zvyšovat přítomnost a kvalita bezpečnostního personálu na místě, koncentrace osob, přístupnost PČR,

nebo obecní policie, přítomnost médií a symboličnost místa. Taktéž při výběru záležití, jestli se jedná o venkovní prostory jako jsou stadiony, různá sportoviště, popř. tržnice, nebo o prostory vnitřní, jako jsou vzdělávací zařízení, nákupní centra nebo kulturní střediska.

Výběr místa lze taktéž posuzovat z hlediska počtu osob na daném místě v určitém časovém nebo ročním období. V tomto případě hovoříme o tzv. „peak time“, tedy o době, kdy v danou dobu, čase a místě je nejvyšší koncentrace osob. Může se tedy jednat o dopravní špičku v MHD, úřední hodiny ve veřejných institucích nebo čas oběda ve stravovacích zařízeních. [17]

2.6.3 Útoky na školách

K útokům v prostředí vzdělávacích institucí dochází na celém světě a jsou statisticky nejrychlejším subfenomémem masových vražd. Nejčastěji jsou tyto útoky spojovány s USA, kde představují téměř 34 % všech masových vražd provedených na veřejném místě. ČR není výjimkou a v posledních 15 letech jsme zaznamenali narůstající křivku těchto násilných trestných činů. Co se týká EU, k největšímu nárůstu došlo ve Finsku a v Německu. [2]

FBI vypracovala, na základě analýzy šesti konkrétních případů útoků na školách, orientační profil pachatele.

- Chybějící podpora rodiny (pachatelům chyběla podpora rodiny, a nebo se toto domnívali);
- narcistické založení (pachatelé zastávají narcistické postoje, úspěchy považují za samozřejmost, stres a neúspěch vnímají jako nespravedlnost);
- pocit újmy (pachatelé se vžívají do pocitu oběti až skutečných či domnělých ústrků a hledají odplatu za skutečné nebo smyšlené zlo);
- možnost ozbrojení (pachatelé mají snadný přístup ke zbraním);

- vazba na satanistické nebo jiné agresivní kultury (sledují filmy a písně glorifikující násilí);
- nevýrazní samotáři (pachatelé jsou sociálně nevyzrálí, bývají samotářští);
- verbalizace agresivních témat (pachatelé často mluví o násilí, ventilují přání někoho zavraždit);
- pocit bezmoci (pachatelé se často cítí bezmocní, násilí vnímají jako prostředek moci);
- absence pocitu viny (po činu neprojevují žádnou lítost). [18]

Vyprofilovat jednoznačného pachatele masakru ve vzdělávacím zařízení, není do dnešního dne možné. Výzkumy těchto pachatelů jsou po metodologické stránce problematické vinou vysoké sebevražednosti těchto pachatelů a nespolehlivosti údajů, které se dostávají již zprostředkovaně. Psychopatologické a biologické pokusy jsou brány s rezervou a velikost psychopatologické zátěže u pachatelů se nedá přesně určit. U některých se tyto poruchy mohou vyskytnout u jiných nikoliv. Shoda nastává pouze v tom, že určitá osobnost představuje nepřehlédnutelný rizikový faktor pro spáchání masové vraždy, avšak pouze někteří takto disponovaní jedinci tento čin dokonají. [18]

V roce 2002 se pokusil tým odborníků z mnoha organizací vyprofilovat pachatele masových útoků na školách pro americké ministerstvo školství jako statistický model četnosti výskytu vybraných jevů na základě analýzy 37 útoků mezi léty 1974–2000.

Základní data

- 85 % útočníků bylo ve věku 11–21 let
- 76 % bylo bílé pleti, 12 % černé pleti a 5 % žluté pleti

Rodinné zázemí

- 63 % bylo z rodiny se dvěma rodiči
- 19 % vyrůstalo pouze s jedním biologickým rodičem a 2 % ve střídavé péči
- 5 % žilo v pěstounské péči

Studijní výsledky

- 41 % mělo výborné studijní výsledky, 15 % průměrné, 22 % dostatečné a pouze 5 % ve škole zcela selhávalo

Sociální adaptabilita

- 41 % bylo vnímáno jako člen mainstreamu, tedy sociálního průměru a hlavní skupiny
- 27 % bylo vnímáno jako člen okrajové skupiny
- 12 % nemělo žádné blízké přátele
- 34 % bylo vnímáno jako samotáři
- 44 % se účastnilo školních i mimoškolních aktivit

Problémy s chováním

- 63 % nevykazovalo žádné problémy s chováním spojené se školou
- 10 % bylo vyloučeno pro problémy s chováním ze školy
- 83 % bylo známo tím, že se velmi těžko vyrovnává s obtížemi, neúspěchem a ztrátou

Období před útokem

- 44 % vykazovalo náhlé zhoršení studijních výsledků
- 27 % ztratilo zájem o své přátele
- 41 % ztratilo zcela zájem o školu

- 32 % vykazovalo náhlé problémy s chováním
- 95 % postupně a dlouhodobě rozvíjelo myšlenku a záměr někoho poškodit
- 93 % konkrétní útok naplánovalo
- 51 % plánovalo konkrétní masový útok více než měsíc před incidentem
- 81 % z nich pociťovalo nějakou křivdu před útokem a 66 % se o této křivdě někomu svěřilo
- 59 % z nich mělo již dříve zkušenost s užitím střelné zbraně a 15 % s výbušninami

Neslyšené varování

- 81 % útočníků popsal svůj záměr a plán útoku minimálně jedné osobě, přičemž 93 % těchto osob představovali sourozenci nebo blízcí přátelé

Pravděpodobný motiv

- 61 % z nich se chtělo pomstít
- 34 % z nich chtělo vyřešit útokem nějaký konkrétní problém
- 27 % z nich chtělo z pocitu zoufalství spáchat rozšířenou sebevraždu
- 24 % toužilo získat pozornost a uznání
- 54 % mělo k útokům více motivů a důvodů
- 44 % bylo k útoku motivováno a ovlivněno někým jiným (např. zhlédli nějaký jiný masový útok v médiích, ve kterém se idealizovali)

Selfreport

- 71 % z nich se cítilo být pronásledováno, šikanováno, vydíráno, opakovaně napadáno a zraněno
- 61 % tvrdilo, že dlouhodobě prožívá velmi depresivní a zoufalý život
- 98 % bylo přesvědčeno, že zažilo nějakou zásadní osobní ztrátu, přičemž 66 % pociťovalo nějaké významné osobní selhání a ztrátu sociálního

postavení a 51 % prožilo ztrátu blízké osoby nebo rozpad významného vztahu

Anamnéza

- 78 % mělo sebevražedné myšlenky nebo se již pokusilo o sebevraždu
- 24 % zneužívalo alkohol nebo jiné návykové látky
- 34 % bylo již v minulosti psychologicky nebo psychiatricky vyšetřeno
- 17 % mělo už nějakou diagnózu ze spektra duševních onemocnění nebo poruch chování
- 31 % bylo fyzicky agresivní k okolí
- 27 % bylo v minulosti vyšetřováno pro nějaký trestný čin
- 44 % projevovalo patologickou fascinaci zbraněmi
- 32 % projevovalo zájem o výbušniny
- 12 % již dříve mučilo nebo zavraždilo nějaké zvíře

Vztah k násilí

- 59 % projevovalo již před útokem zvýšený zájem o násilnou tematiku
- 27 % mělo v oblíbenosti filmy o násilí, 24 % knihy o násilí, 12 % počítačové hry s násilnou tematikou (v Německu 57,1 %)
- 37 % projevovalo zájem a vztah k násilí ve svých vlastních povídkách [2]

Je potřeba tedy rozdělit tyto útoky na takové, kdy pachatel má přímou vazbu na danou instituci, ať už jako student, rodič, či vyučující, a na útoky, ke kterým může dojít bez zjevné souvislosti s daným prostředím, jako jsou teroristické útoky, kdy pachatel nebo pachatelé vniknou do této instituce pouze z důvodu mediálního zviditelnění a snadného cíle. Proto je také nutné individuálně přistupovat ke způsobu ochrany takových budov.

2.6.4 Obchodní centra

Jedná se o jeden z typických měkkých cílů vzhledem k jejich obtížnému zabezpečení a vysokému počtu osob. Jak v minulosti tak v současné době jsou vyhledávaným cílem útočníků nejen z řad islámských teroristů, pro které symbolizují západní styl života, ale i pro zcela náhodné jedince trpící duševní poruchou, ve kterých může návštěva takového místa vyvolat amokový stav. Jako příklad můžeme uvést duševně nemocnou třiatřicetiletou Michele Sudků, která 1. června 2016 v pražském obchodním centru na Smíchově ubodala náhodnou ženu nebo incident který se odehrál 20. října 2017 v Polsku ve městě Sztalowa Wola, kdy 27 letý muž pobodal deset lidí, přičemž jedna žena na následky zranění později zemřela. [19]

2.6.5 Hromadné dopravní prostředky

Útok na dopravní prostředky a dopravní síť může zasáhnout nejen značné množství osob, ale i ochromit dopravní infrastrukturu. Veřejná dopravní síť propojuje důležité instituce a obchodní centra a je tedy možné takovýmto útokem ochromení ještě znásobit. V těchto případech hraje taktéž významnou roli tzv. peak time, tedy čas, kdy nastává dopravní špička. V minulosti jsme se mohli setkat s takovýmto útoky například v roce 1995 v tokijském metru nebo bombový útok v londýnském metru z 15. září 2017.

2.6.6 Sportovní a kulturní akce

Tyto akce vzhledem k velkému počtu návštěvníků, mediální atraktivitě a rizikovému místu vyžadují stále častěji důslednou bezpečnostní přípravu. Typickým pro ČR jsou bezesporu fotbalová a hokejová utkání nebo řada různých koncertů a hudebních festivalů. Na takováto místa jsou ve většině případů již preventivně vyslány složky IZS, které dohlíží na průběh akce. I přes důkladnou bezpečnostní kontrolu při vstupu však nelze útok zcela eliminovat. Příkladem

takového útoku je střelba v pařížském klubu Bataclan, kdy tři útočníci ozbrojeni útočnými puškami AK-47 a ručními granáty vnikli 13. listopadu 2015 na koncert metalové kapely, které se účastnilo cca 1500 lidí a začali střílet. Na místě zemřelo 89 lidí. [20]

2.6.7 Náměstí a veřejná shromáždění

Veřejná shromáždění, demonstrace nebo např. velikonoční trhy můžeme řadit mezi tzv. dočasné měkké cíle. Tyto akce jsou většinou pořádány na dobře dostupných místech v centrech měst, popř. před významnými institucemi. Je zde volný přístup osob a složky IZS jsou zpravidla přítomny. Akce mají stanovený začátek, tudíž peak time je všem dobře známý. Takovýto prostor je co do zajištění bezpečnosti proti útoku aktivního útočníka pro bezpečnostní složky velice problematický. Jako příklad z nedávné minulosti je útok, ke kterému došlo 14. července 2016 ve francouzském městě Nice. Zde během oslav státního svátku najel útočník Mohamed Lahouaiej Bouhlef nákladním vozidlem do davu lidí, při kterém zahynulo 86 osob. [20]

3 METODICKÉ POKYNY A DOPORUČENÍ

V souvislosti se stále narůstajícími bezpečnostními opatřeními a ochranou před útoky aktivních útočníků, byla i ČR nucena na tyto bezpečnostní hrozby reagovat a vydat pokyny jak pro složky IZS, tak pro jednotlivé instituce, jak se v případě takového útoku chovat. Jedním z hlavních dokumentů je Katalogový soubor typová činnost složek IZS při společném zásahu STČ 14/IZS Amok – útok aktivního střelce. Tento byl vydán 1. ledna 2014 a má číslo jednací MV-68191/PO-IZS-2013.

Mezi další dokumenty zabývající se problematikou útoků patří Metodika – Základy ochrany měkkých cílů vydaná Ministerstvem vnitra v červnu 2016, která definuje měkké cíle a zabývá se jejich ochranou. Dále je to pak Koncepte ochrany měkkých cílů pro roky 2017–2020 vydaná MV v dubnu 2017, Metodika MV pro aplikaci nové technické normy ČNS 73 4400, Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení do praxe. Ta se zabývá bezpečností školských zařízení, identifikací a analýzou jejich rizik. Dále jsou to plány k rychlému nasazení sil a prostředků a jejich koordinaci na místní úrovni jednotlivých Krajských ředitelství PČR.

Na základě spolupráce FBI a DHS vznikla v USA strategie pod zkratkou RUN – HIDE – FIGHT, neboli UTEČ – SCHOVEJ SE – BOJUJ. Tato strategie je do jisté míry inspirována evoluční strategií stresového managementu a představuje jisté doporučení, jak se zachovat v případě masového útoku vedeného jedním, případně více útočníky. Je součástí metodik pro případ útoku aktivního útočníka v celé EU, a i když se někteří snaží vyvrátit její proveditelnost za všech okolností, může jedinci i ostatním zachránit život. Z této strategie vychází také celá řada metodik a pokynů, které v souvislosti s ochranou svých zaměstnanců vypracovávají soukromé firmy a instituce, které je takto implementují do svých vnitřních bezpečnostních řádů.

3.1 STČ 14/IZS – Amok – útok aktivního střelce

Katalogový soubor typové činnosti složek IZS při společném zásahu vydaném pod označením STČ 14/IZS (viz. Příloha 1), se zabývá problematikou útoku aktivního útočníka a vymezuje úkoly jednotlivým složkám IZS během společného zásahu. Byl vydán 1. ledna 2014 pod číslem jednacím MV-68191/PO-IZS-2013. Vedení tohoto souboru provádí MV – generální ředitelství HZS ČR, odbor IZS a výkonu služby. V úvodní části je uveden obsah jednotlivých listů složek IZS a list změn. [1]

3.1.1 Společný list složek IZS

V této části, jehož gestorem je Policie České republiky a list je veden pod číslem jednacím PPR-4336/ČJ-2013-990111, je uveden společný list složek IZS. Jsou zde vymezeny jednotlivé související pojmy.

- Aktivní střelec;
- amok;
- bezpečnostní uzávěra;
- eliminace aktivního střelce;
- kontrolní stanoviště;
- nástupní prostor složek IZS;
- nebezpečná zóna;
- vnější zóna.

3.1.2 Charakter mimořádné události

Zde je uveden postup jednotlivých složek IZS při MU, při níž došlo k násilnému útoku aktivním útočníkem s následkem zranění nebo smrti, kdy je takovýto pachatel pravděpodobně stále na místě a pokračuje v útoku. Je zde jasně vymezena činnost při řešení MU, která je rozdělena do dílčích etap.

- Eliminace aktivního střelce;

- vyžádání součinnosti složek IZS v rámci eliminace aktivního střelce;
- záchranné a likvidační práce (zpravidla až po eliminaci střelce);
- psychosociální pomoc osobám zasažených MU;
- předání místa zásahu orgánům činným v trestním řízení.

Dále jsou zde vymezeny charakteristické zvláštnosti, kde je uvedeno, že eliminaci takového útočníka zabezpečuje výhradně PČR, má nejvyšší prioritu a nesnese odkladu. Příslušníci PČR v takovémto případě využívají všech zákonných prostředků proti nebezpečnému pachateli a dbají přiměřené opatrnosti vůči přítomným osobám. Jsou zde taktéž uvedeny události, které lze v souvislosti se zákrokem očekávat, a to především vznik paniky a stresového chování osob zasažených MU, mediální zájem, vysoké nároky na zasahující pracovníky složek IZS v souvislosti s délkou zásahu a vysokými nároky na poskytnutí psychosociální pomoci.

PČR si v rámci takového zásahu může vyžádat součinnost složek IZS, jako je zapůjčení výškové techniky pro potřeby odstřelovačů, osvětlení apod., je však povinna zabezpečit těmto složkám ochranu před aktivním útočníkem. Taktéž si složky IZS mohou vzájemně zapůjčit adekvátní ochranné pracovní prostředky potřebné pro zásah a odpovídající stupni nebezpečnosti. [1]

3.1.3 Řízení zásahu a organizace místa zásahu

V této části je jasné rozdělení rolí během řízení zásahu. Je zde stanoveno, že velitelem zásahu složek IZS je v tomto případě vždy policista, který na místo MU dorazí jako první, přičemž v průběhu zásahu může dojít k jeho vystřídání. Takovýto policista musí být vždy viditelně označen.

Na operační úrovni řízení spolupracují operační střediska IZS a jejich činnost během řešení MU koordinuje integrované operační středisko krajského ředitelství policie daného kraje. Na taktické úrovni řízení velitel zásahu úzce spolupracuje

s vedoucím zdravotnické složky poskytovatele zdravotnické záchranné služby a velitelem jednotek požární ochrany. Pokud je zřízen štáb velitele zásahu, jsou zde tito vedoucí složek zahrnuti a s ohledem na bezpečnost zasahujících jsou složkám IZS poskytovány informace o bezpečnostních rizicích a dalších důležitých okolnostech.

PČR stanovuje v místě zásahu vnější a nebezpečnou zónu, kterou postupně k eliminaci aktivního střelce uzavře a dále si dle potřeby zřídí obvyklá stanoviště vnější zóny zásahu. [1]

3.1.4 Úkoly Policie ČR na místě zásahu

Jak již bylo řečeno, PČR je řídicí složkou IZS v místě takovéto MU. Významnou roli mají v takovémto případě integrovaná operační střediska PČR. Tato jsou zřízena v rámci jednotlivých krajských ředitelství a jejich úkoly jsou stanoveny v samostatném typovém listu.

1. Operační úroveň

Úkolem operačního střediska je vyslat na místo zásahu všechny dostupné hlídky PČR a předat jim příslušné instrukce. Tyto hlídky na jejich pokyn okamžitě přeruší svou dosavadní činnost a bez prodlení se vydají na místo MU. Policisté jsou následně instruováni, aby před příjezdem na místo použili dostupnou balistickou ochranu a zasunuli náboj do nábojové komory, využívali předem určený kanál radiostanice a nepoužívali zvukové výstražné zařízení. Po příjezdu na místo zanechali u prvního vozidla zapnuté modré výstražné světlo, které slouží pro označení místa, ze kterého byla zahájena eliminace aktivního střelce. Poté co prvosledová hlídka získá poznatky zejména o pohybu aktivního střelce, způsobu útoku, případně získá jeho popis, tyto informace neprodleně poskytne operačnímu středisku.

Hlídky, které jsou na místo vyslány jako posily, tzv. v druhém sledu, jsou nuceny použít základní vybavení policisty společně s dostupnou balistickou ochranou a také případně využít i dostupný zdravotnický materiál. Taktéž je potřeba, aby takováto hlídka vzala zbraň skupinového vyzbrojení, což jsou dlouhé palné zbraně. Po příjezdu na místo, aby používala určený kanál radiostanice a nepoužívala zvukové výstražné zařízení ani výstražné modré světlo. Na místě by se měla orientovat podle vozidla se zapnutým výstražným modrým světlem a ohlásit se veliteli zásahu. Od prchajících osob se pokusila zjistit popis aktivního střelce, pokud není znám, přičemž musí dbát na to, aby se mezi prchajícími osobami nenacházel také pachatel.

Mezi další základní úkoly patří instrukce pro složky IZS, zejména pro výjezdové skupiny poskytovatele ZZS a jednotky PO, které již na místě zásahu jsou nebo pro ty, které budou přijíždět a instrukce pro osoby, které jsou v napadeném objektu a dovolají se na tísňovou linku některého z operačních středisek základních složek IZS.

V další části jsou vymezeny úkoly jednotlivých operačních středisek, jako je místně příslušné operační středisko krajského ředitelství policie, operační středisko operačního odboru Policejního prezidia ČR, zdravotnické operační středisko poskytovatele zdravotnické záchranné služby, operační a informační středisko Ministerstva vnitra – generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, operační středisko obecní (městské) policie a operační střediska ostatních složek IZS a dispečinky velkých dopravců, kteří jsou vyzváni k poskytnutí sil a prostředků. [1]

2. Taktická úroveň

Při příjezdu první hlídky na místo se provádí vizuálně prvotní průzkum místa MU a průběžně se komunikuje s IOS KŘP. Vybere se místo pro odstavení vozidla,

keré se ponechá s rozsvíceným modrým světlem jako orientačním bodem pro následné hlídky.

Následně se vydá pokyn k neprodlenému zahájení zákroku, případně se krátce vyčká, řádově max. 2-3 min., na dojíždějící prvosledové hlídky. O této skutečnosti informuje IOS KŘP. Dle situace se zřídí zásahový kanál pro výlučnou komunikaci s policisty, kteří provádějí zákrok k eliminaci útočníka. Velitel zásahu, popř. prvosledová hlídka souběžně s akcí stanoví nebezpečnou zónu jako opatření k zamezení přístupu nepovolaných osob. Velitel zásahu řídí zákrok dle stanovených taktických zásad pro činnost prvosledových hlídek.

- Vždy nejméně dva policisté;
- vykryvání prostorů;
- střelba pouze při vizuálním kontaktu s pachatelem;
- minimální rádiový provoz;
- ohrožené osoby odesílat do bezpečných propátraných prostor, případně ven z objektu;
- postup proti směru útěku ohrožených osob nebo dle sluchovému vjemu střelby;
- při případném vzniku barikádové situace vyžádání vyjednavče a specialistů.

Po případné eliminaci aktivního střelce prvosledovou hlídkou toto velitel zásahu ověří a oznámí to IS KŘP a kontaktuje ostatní velitele složek IZS. Dále velitel zásahu po domluvě s vedoucím zdravotnické složky stanoví místo pro shromáždění a třídění raněných v co nejkratší transportní vzdálenosti od místa, kde se nachází ranění a zároveň od místa příjezdu a odjezdu vozidel ZZS. Nařídí zahájení třídění metodou START, pokud vedoucí zdravotnické složky o to požádá. Velitel zásahu zůstává na místě až do předání místa zásahu orgánům činných v trestním řízení, kteří se zabývají následným vyšetřováním celé události. [1]

3.1.5 Úkoly zdravotnické záchranné služby v místě zásahu

Hlavním úkolem ZZS je poskytnutí přednemocniční neodkladné péče osobám zasažených MU. Zdravotnické operační středisko ZZS určí vedoucího zdravotnické složky, který na místě koordinuje činnost této složky. Do doby, než dojde k eliminaci aktivního střelce, jsou síly a prostředky ZZS ustaveny v nástupním prostoru složek IZS a poskytují přednemocniční neodkladnou péči pouze ve vnější zóně. V případě, že se jedná o místo MU s hromadným neštěstím osob, může vedoucí zdravotnické složky organizovat činnost v rámci třídicích skupin, skupin PNP a skupiny odsunu.

Vedoucí zdravotnické složky si cestou zdravotnického operačního střediska vyžaduje další výjezdové skupiny a materiální zabezpečení dle charakteru situace. Dále si může vyžádat pomoc poskytovatelů zdravotnické dopravní služby pro transport postižených osob do zdravotnických zařízení a po předchozí dohodě s vedoucím zdravotnické složky mohou členové výjezdových skupin ZZS na výzvu velitele zásahu také vstoupit do nebezpečné zóny, avšak pouze v doprovodu policistů, kde mohou následně poskytnout PNP postiženým osobám.

Tato typová činnost neobsahuje samostatný List zdravotnických záchranných služeb a z tohoto důvodu vedoucí zdravotnické složky postupuje v souladu s postupy, které jsou uvedeny v souboru typové činnosti složek IZS při společném zásahu STČ 09/IZS u MU s velkým počtem raněných a obětí. [1]

3.1.6 Úkoly jednotky požární ochrany

V ranné fázi MU jsou síly a prostředky jednotek PO ustaveny pouze v nástupním prostoru a zajišťují činnost pouze ve vnější zóně. Hlavním úkolem jednotek je v takovémto případě zejména spolupráce a součinnost se složkami Policie ČR a ZZS. Velitel jednotky PO je po celou dobu v kontaktu s velitelem zásahu a na jeho vyžádání poskytují v nebezpečné zóně prostředky a techniku, která je nutná

k eliminaci útočníka. Dále mohou dle potřeby ve spolupráci se ZZS pomáhat při třídění postižených osob. [1]

3.2 Metodika – Základy ochrany měkkých cílů

Tato metodika byla vydána Ministerstvem vnitra v červnu roku 2016 a jejím autorem je tým Soft Targets Protection Institute, z.ú. pod vedením Ing. Zdeňka Kalvacha. Cílem tohoto dokumentu je seznámit veřejnost s problematikou ochrany měkkých cílů a pomoci soukromým osobám nebo institucím s ochranou fyzických osob samotných. Jelikož bezpečnostní opatření měkkých cílů je přijímáno především dobrovolně jejich vlastníky nebo správci, bylo nutno poskytnout ucelený soubor informací, který by napomohl k realizaci takovýchto opatření.

Metodika kromě základních informací o tom, co jsou měkké cíle a kdo by mohl být potencionálním útočníkem, poskytuje informace o bezpečnostních prvcích, které je možno využít k ochraně měkkých cílů. Dává určitý návod jak reagovat na hrozící či právě probíhající útok, jak takovýmto útokům předcházet nebo jak detekovat nebezpečí útoku.

V případě, že k útoku již došlo, poskytuje instrukce jak kontaktovat složky IZS, jak s nimi komunikovat v případě, že jsme v blízkosti útočníka a ohrozilo by to naši bezpečnost a jaké informace těmto složkám podávat. Dále poskytuje doporučené postupy při bezpečnostních incidentech jako jsou reakce na nález podezřelého předmětu, vozidla či zásilky. Tato metodika může být implementována do bezpečnostních plánů mnoha institucí a firem při jejím spojení s konkrétními bezpečnostními hrozbami, které jsou pro každou skupinu specifické. [15]

3.3 Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017–2020

Úkol zpracovat tuto koncepci dostalo Ministerstvo vnitra a vyplývá z usnesení vlády č. 711 ze dne 27. července 2016 k Protiteroristickému balíčku. Tato koncepce

uceleně shrnuje problematiku měkkých cílů a připravuje základy pro budování dobře fungujícího systému ochrany měkkých cílů.

Cílem bylo vytvořit fungující národní systém ochrany měkkých cílů, díky kterému bude možné pružně a rychle reagovat na narůstající bezpečnostní hrozby související s útoky na měkké cíle pramenící ze situací jak v zahraničí, tak v České republice. Dále je cílem této koncepce pomoci národnímu systému ochrany měkkých cílů docílit stavu, kdy značná část potencionálních měkkých cílů v ČR bude připravena na něj reagovat, čímž budou případné škody menší než v situaci, kdy by na ně nebyly připravené.

Tento koncept dále informuje o zřízení nového organizačního útvaru na Ministerstvu vnitra, který byl zřízen k 1. lednu 2017 pod názvem Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám, který se mimo jiné intenzivně zabývá ochranou měkkých cílů. [17]

3.4 Strategie RUN – HIDE – FIGHT

UTEČ – SCHOVEJ SE – BOJUI, tak zní překlad strategie, která vznikla ve spolupráci FBI a Ministerstva vnitřní bezpečnosti Spojených států amerických. Na základě analýz, které vycházely z dosavadních průběhů útoků v USA, bylo zjištěno, že zhruba u poloviny z nich proběhl celý vražedný incident ještě před příjezdem policie, tedy během prvních třech minut. Tato strategie je tedy do jisté míry evoluční strategií stresového managementu a představuje určitý návod či doporučení, jak by se měl člověk zachovat v případě útoku vedeného jedním nebo více pachateli.

Situace, kdy je člověk vystaven náhlému ohrožení života nebo se stane přímo rukojmím, je velice stresující a náročná. U většiny jedinců se jejich tělo, mozek a smysly konfliktem aktivizují k prakticky k okamžité reakci. Tyto reakce mají také řadu odlišností, ale nejčastěji se jedná o odpověď známou jako BOJUI NEBO UTEČ, případně BUĎ PŘÍTELEM. Tyto reakce jsou zcela odlišné, avšak vnitřně podmíněné,

neboť se jedná po mnoho tisíce let se vyvíjející nástroj sebeobrany. Lidé již v dnešní době nejsou v neustálé pohotovosti a připravenosti na útok a spoléhají se, že nás někdo ochrání. Ostatně i v případech masových útoků se v minulosti doporučovalo heslo „nic nedělej a zavolej policii“.

Strategie RUN – HIDE – FIGHT vznikla proto, aby nám dala srozumitelný a jasný návod, který krok za krokem, jejichž pořadí je velmi důležité, jasně stanoví postup, který nám v mnoha případech může zachránit život. I když se najde mnoho odpůrců, kteří tvrdí, že není proveditelná za všech okolností, jako třeba ve škole, nebo školce, kde je mnoho malých dětí, tak jde jednoznačně o nepochopení této strategie. Tyto tři úkoly není totiž nutné pro záchranu provést všechny, ale je důležité vybrat takový, který je pro danou chvíli nejvýhodnější a ten plně a aktivně vykonat.

Je důležité, aby nejenom na českých školách, ale ve všech institucích, kterým vzhledem ke svému začlenění do kategorie měkké cíle, byly prováděny nácviky ochranných strategií. Pouze tyto nácviky mohou v případě útoku aktivního útočníka předejít chaosu a minimalizovat ztráty na životech. V zahraničí za tímto účelem vzniklo několik preventivních a akčních plánů jako je EAP (Emergency Action Plan), což je písemný dokument, který byl vypracován za účelem připravenosti zaměstnanců na mimořádné události a usnadnění řízené evakuace z pracoviště, nebo program 3 ECHO pro koordinaci záchranných složek. [23]

RUN "uteč"

pokud můžeš utéct, tak uteč

- nejprve svůj plán útěku promysli, uklidni se a představ si cestu
- zbav se všeho, co dělá hluk = podpatky, svazek klíčů
- vše ostatní tam nech a utíkej
- pokud máš pláň, tak utíkej bez ohledu na to, zda s tím jini souhlasí či nikoliv
- pokud je to možné, tak pomáhej ostatním v útěku
- nezkoušej zachraňovat zraněné, soustřeď se na únik
- pokud je to možné, tak zabraň přichozím, kteří o útoku neví se dostat blízko aktivnímu střelci
- teprve až na bezpečném místě si ztlum vyzvánění na mobilu a volej policii
- pokud cestou potkáš policisty, zdvihni ruce ať jsou vidět
- postupuj přesně podle jejich pokynů

HIDE "schovej se"

pokud nemůžeš utéct, tak se ukryj

- najdi si místo, které tě neomezí v případné možnosti utéct
- najdi si místo mimo přímý pohled střelce
- najdi si místo za velkými objekty, které tě ochrání před střelbou tvým směrem
- ztlum vyzvánění na mobilu
- pokud jsi v jiné místnosti, tak zamkni dveře a případně je potichu zablokuj velkými předměty
- zhasni v místnosti světlo, vypni rádio a televizi
- zůstaň v naprosté tichosti na bezpečném místě
- pokud můžeš, tak zavolej policii, popiš jim přesnou lokaci střelce, popis prostoru a podmínek ve kterých se nachází, telefon nepokládej, zůstaň ve stálém kontaktu

FIGHT "bojuj"

poslední možnost v případě bezprostředního ohrožení nebo v náhlé možnosti zneškodnit útočníka

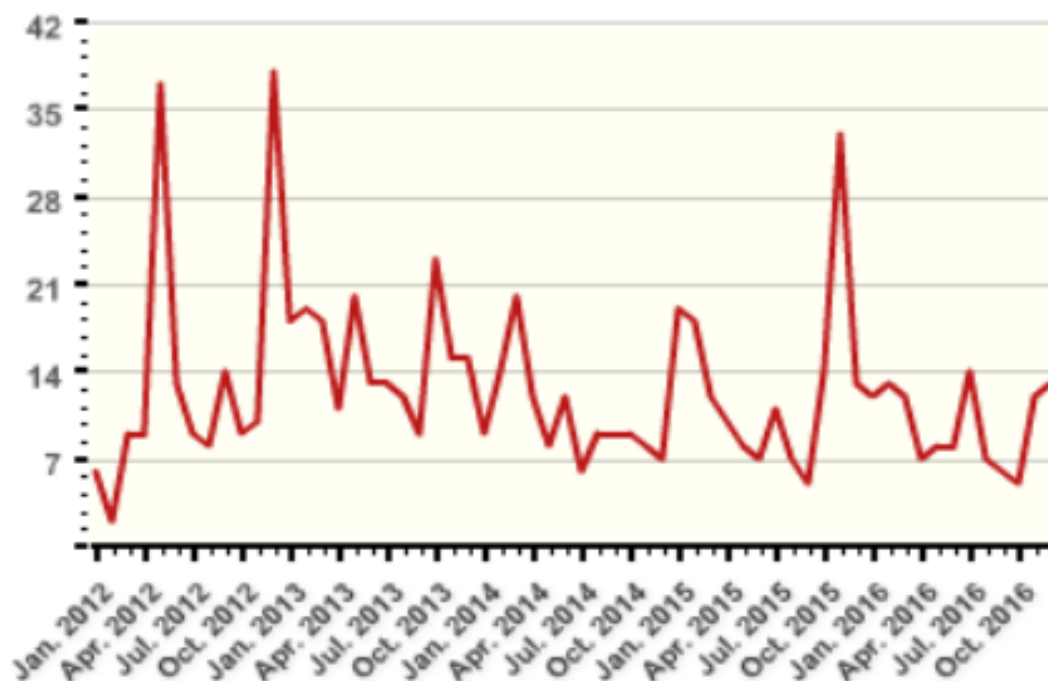

- využij improvizované zbraně, židle, tyče, pevné předměty
- musíš jej zneškodnit a nezáleží na tom jak
- jdi mu po očích, po krku, po hlavě, po slabínách
- je to jediná naděje, buď velmi agresivní a křič
- pokud na agresora zaútočí někdo jiný z rukojmých a střelec je zaskočen, tak využij příležitost a přispěj jakýmkoliv způsobem k jeho eliminaci

Obrázek 1 Modifikovaná strategie RUN-HIDE-FIGHT [23]

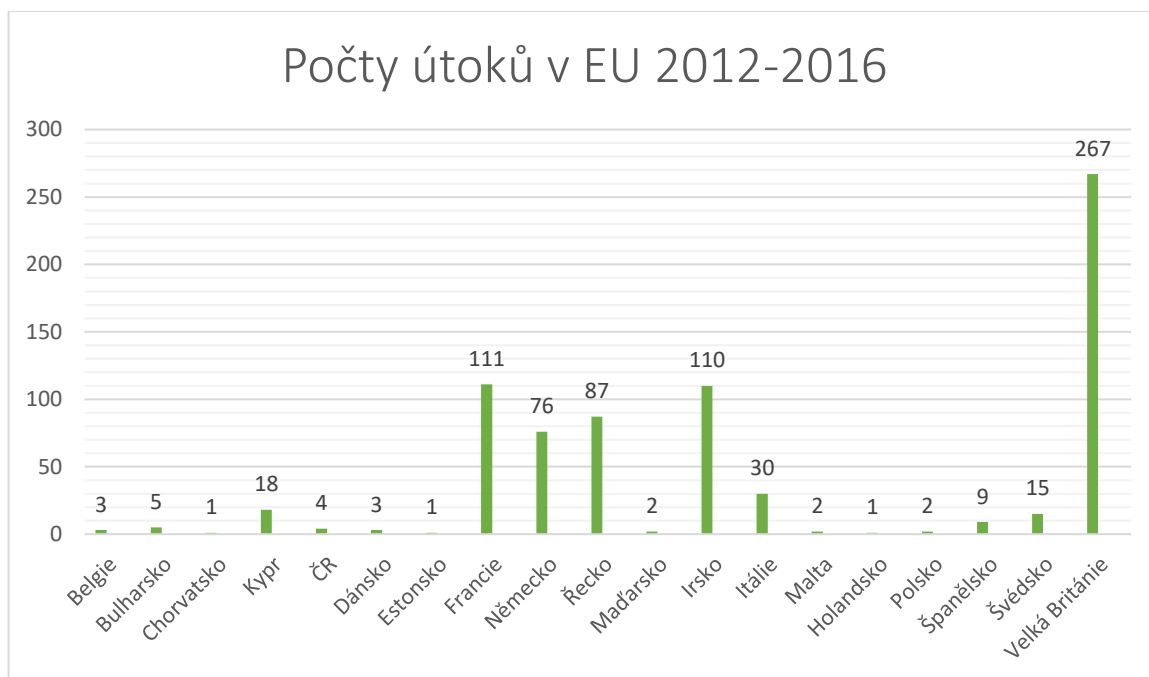
4 VYBRANÉ ÚTOKY V LETECH 2012-2017

Dle Globální teroristické databáze, která analyzuje teroristické útoky po celém světě, bylo za období let 2012–2016 v rámci Evropské unie evidováno 747 incidentů, které spadají do kategorie teroristických útoků jak ve stádiu pokusu, tak dokonaných. Tato databáze však nezahrnuje útoky psychopatologické, které neeviduje. Z této databáze je patrné, že nejvíce útoků se odehrálo v letech 2012 a 2013 a poté došlo k výraznému nárůstu na přelomu roku 2015 a 2016. Databáze je v současné době dostupná pouze do konce roku 2016. [20]

Obrázek 2 Vývoj teroristických útoků za období 2012-2016 [20]

Pokud se zaměříme na počty útoku v jednotlivých členských státech EU, tak k nejvíce útokům během této dekády došlo ve Velké Británii, následované Francií a Irskem. I přestože Velká Británie zaznamenala největší počet útoků, následky nejsou tak fatální jako ve Francii. Zde jen během let 2015-2016 došlo k útokům, během nichž zahynulo 256 osob a dalších 896 bylo zraněných. Tyto počty jsou samozřejmě mnohem vyšší, pokud bychom přičetli útoky, které neměly jednoznačný teroristický podtext.

Graf 1 Počty útoků v EU

Dále jsem pokusil získat data o počtech útoků nezahrnujících pouze útoky teroristické, ale i útoky, kde pachatel jedná z jiných než politických či náboženských důvodů, a proto jsem se obrátil na Policejní prezidium České republiky s dotazem, zda jsou takovéto statistiky k dispozici v rámci ČR nebo EU, a zda mi je mohou poskytnout. Bylo mi ovšem sděleno, že Policie ČR ani Europol takovéto statistiky neviduje, a proto jsem byl nucen čerpat pouze z veřejně dostupných zdrojů.

Z těchto důvodů, jsem se pokusil vybrat takové, u kterých je dostatek věrohodných informací, a u kterých došlo k úmrtí či ke zranění osob. Zaměřil jsem se na státy, které dle údajů Globální teroristické databáze figurují na předních místech v počtech incidentů za období let 2012-2017 a taktéž na Českou republiku.

4.1 Francie

Tento stát se řadí za posledních šest let mezi země EU, kde došlo k největšímu počtu úmrtí a zranění, které byly způsobeny aktivními útočníky. I když ve Velké Británii bylo zaznamenáno více útoků, následky nebyly takto fatální. Každému se vybaví útok na vydavatelství satirického časopisu Charlieho Hedbo, střelbu

v klubu Bataclan nebo mnoho mrtvých a zraněných po srážce s nákladním vozem v Nice. Francie jako taková, je země multikulturní a na jejím území žije mnoho národnostních menšin. V průběhu svých dějin zažila Francie množství přistěhovaleckých vln, což se také odráží v demografickém složení obyvatel. Poté co začala migrační krize v EU, značná část těchto lidí zamířila na francouzské území, jelikož kulturní začlenění zde bylo mnohem snazší. Možná právě proto se zde snadněji utvářel základ pro činnost různých teroristických organizací, zejména pod záštitou IS a bylo snadné vyvolat v některých rodilých Francouzích sympatie k této organizaci.

4.1.1 Útok v Toulouse

Dne 19. 3. 2012 došlo k útoku na nedělní náboženskou školu v Toulouse, při kterém byly zavražděny tři malé děti a jejich učitel, rabín Jonathan Sandler. Útočníkem byl fanatický muslim Mohammed Merah. Tento nejprve 1. března zastřelil vojáka v Toulouse, 15. března za pokřiku Allahu Akbar zavraždil v nákupním centru v Montauban dva uniformované vojáky a jednoho vážně zranil. 19. března vyjel vyzbrojen puškou do Toulouse před nedělní náboženskou školu. Počkal si, až se otevrou dveře a začal pálit na malé děti. Vraždění natáčel na kameru GoPro. K nahrávce přidal islámské verše z Koránu, vyzývající k džihádu a odeslal je arabské zpravodajské agentuře Al Džazíra, aby se pochlubil. Tři dny po vraždění v Toulouse byl dopaden a zastřelen. Útočník byl radikál IS a byl monitorován zpravodajskými službami. Po vraždách prohlásil, že nesnáší Francii kvůli zákazu nošení burek, prohlásil „Židé zabili naše bratry a sestry v Palestině“ a vraždami hodlá „obhájit čest islámu“. Podle jeho staršího bratra byli v rodině odmala vychováváni k náboženské nenávisti a antisemitismu. Jejich matka jim, tak jako jiné muslimské matky ve Francii vštěpovala, že se narodili proto, aby nenáviděli Židy. [24]

4.1.2 Útok na časopis Charlie Hedbo

Dne 7. 1. 2015 v 11:20 hod. byla pracovnice satirického časopisu Charlie Hedbo se sídlem v Paříži Corine Rey při návratu do redakce napadena dvěma muži a donucena k zadání bezpečnostního kódu vstupních dveří. Útočníci takto vnikli do budovy časopisu, kde začali střílet. V redakci následně usmrtili 12 osob a 10 zranili, přičemž během útoku vykřikovali hesla Allahu Akbar. Mezi mrtvými byli také dva zakročující policisté, z nichž jeden byl muslimského vyznání. K útoku byly použity samopaly české výroby vz. 58 a 61 Škorpion, dále brokovnice, pistole Tokarev a granátomet. Pachatelé po incidentu odjeli v předem připraveném automobilu, které řídil další muž. Jako útočníci byli identifikováni dva bratři, Said Kouachi a Chérif Kouachi. Dne 9. 1. 2015 byli oba pachatelé zabiti speciální jednotkou severně od Paříže. Následně bylo zjištěno, že Chérif Kouachi byl již v minulosti odsouzen jako terorista a odpykal si trest ve francouzském vězení za organizaci a nábor muslimů pro tábory al-Kajdy. [20]

4.1.3 Útok v klubu Bataclan

Noc z 13. listopadu na 14. listopadu 2015 se černým písmem zapsala do dějin Francie. V tento den došlo k sérii útoků v Paříži, kdy teroristé provedli šest útoků střelnými zbraněmi a čtyři sebevražedné bombové útoky. K největšímu útoku došlo během koncertu americké rockové kapely Eagles of Death Metal, který si přišlo do koncertní haly Bataclan v centru města poslechnout cca 1500 diváků. Do budovy vnikli v cca 21:40 hod. tři útočníci vyzbrojeni útočnými puškami AK-47 a ručními granáty. Následně začali střílet do davu fanoušků. Během útoku bylo usmrceno 90 lidí a dalších 132 bylo zraněno. V cca 00:15 hod. zahájily francouzské bezpečnostní jednotky zásah, jelikož se objevily informace, že útočníci začali popravovat rukojmí. Během zásahu byli všichni tři útočníci zneškodněni. Jeden zemřel po zásahu z pistole, když explodovala jeho vesta naplněna trhavinou, zbylí dva se odpálili sami. Později bylo zjištěno že budova, v níž se koncert odehrál patřila židovským

majitelům, kterým bylo již dříve vyhrožováno. Kapela taktéž v minulosti koncertovala v Izraeli. [25]

4.1.4 Útok v Nice

K tomuto útoku došlo 14. 6. 2016, kdy tento den připadá ve Francii na státní svátek Dobyť Bastily. V jihofrancouzském městě Nice na Promenade des Anglais ve večerních hodinách sledovalo cca 30 tis. lidí ohňostroj na počest pádu Bastily. Přibližně v 22.45 hod. vjel nákladní vůz tovární značky Renault Midlum do davu stojící na promenádě a v úseku přibližně dvou kilometrů cíleně najížděl do lidí. Během této jízdy usmrtil 86 lidí a 433 zranil. Jednomu z přihlížejících se podařilo naskočit do kabiny řidiče, čímž došlo ke zpomalení vozu a následně se policistům podařilo útočníka zneškodnit. Pachatelem tohoto zločinu byl později ztotožněn Mohamed Lahouaiej Bouhlel, který pocházel z tuniského města Msaken nedaleko Súsy, odkud odjel do Francie v roce 2005. Ten byl již dříve trestán pro majetkovou trestnou činnost, napojení na teroristické sítě nebylo prokázáno. Došlo k zadržení také třech spolupachatelů, a přestože se k útoku přihlásila IS, motiv nebyl zcela jistě prokázán. [26]

4.2 Německo

Spolková republika Německo není tak multikulturní zemí jako Francie, avšak významná turecká menšina žijící na jejím území, může působit jako určité zázemí nejen pro migranty prchající z oblastí zasaženými válečnými konflikty, ale také jako prostředník k radikalizaci občanů této země s islámskými kořeny. Po nástupu migrační vlny v roce 2015 a nedostatečných nebo dokonce žádných kontrol těchto lidí vstupujících do Schengenského prostoru, kteří v počátcích mířili do Německa, vznikl pro tamní bezpečnostní složky velký problém v tom, že nevěděly, kdo se na jejich území nachází a zda a jaké množství lidí může představovat bezpečnostní riziko pro tuto zemi. A právě na přelomu roku 2014-2015 byl zaznamenán prudký nárůst útoků ze strany zradikalizovaných obyvatel. [27]

4.2.1 Útok v nákupním centru

K útoku došlo v Mnichově dne 22. července 2016 v cca 17:52 hod. Útočník později identifikovaný jako Ali David Sonboly, osmnáctiletý rodilý Němec iránského původu své oběti nalákal prostřednictvím smyšleného facebookového profilu, kde vystupoval jako žena, do restaurace McDonald's, která se nacházela v nákupním centru Olympia-Einkaufszentrum v městské části Moosach. Své oběti vybíral náhodně, přičemž cílil na mladé lidi pod 21 let. Prostřednictvím internetu si pořídil pistoli Glock ráže 9 mm a ihned po vstupu začal střílet. Na místě zůstalo 9 mrtvých a 27 zraněných včetně dětí. Osm z devíti obětí byli lidé mladší 21 let. Útočník neměl žádný politický či náboženských motiv a trpěl depresemi. Svědkům se přiznal, že jeho motivací je pomsta za šikanu, které byl po sedm let obětí. V minulosti vyhrožoval spolužákům smrtí a v roce 2015 byl dva měsíce léčen na psychiatrii kvůli sociálním fobiím a neklidu. Během domovních prohlídek byly zajištěny materiály související s útoky šílených střelců a masových vrahů. Sonboly byl sympatizantem Andreje Breivika, jeho podobiznu si umístil na účet WhatsAppu. Dále během vyšetřování vyšlo najevo, že útočník byl rasistickým příznivcem krajní pravice a nesnášel německé migranty. Byl hrdý, že se narodil ve stejný den jako Adolf Hitler a stejně tak byl hrdý na svůj iránský původ, jelikož Irán byl považován za kolébku árijců. Během střelby vykřikoval hesla proti Turkům. Po útoku našla policie jeho tělo nedaleko obchodního centra, kde spáchal sebevraždu. [27]

4.2.2 Útok na vánoční trhy

Dne 19. prosince 2016 v 20.02 hod. došlo k útoku na vánoční trhy v Berlíně na náměstí Breitscheidplatz u Pamětního kostela císaře Víléma ve čtvrti Charlottenburg. Jako prostředek útoku byl použit kamión s návěsem naložený ocelí. Útočník nejprve náměstí obkroužil a následně přejel chodník a vysokou rychlostí najel do prostor vánočních trhů, kde se v danou chvíli nacházelo množství

lidí. Davem jel dalších přibližně 80 metrů, než zastavil na kraji Budapeštské ulice. Poté z kamionu utekl. Na místě zůstalo 12 mrtvých a 48 zraněných. Mez mrtvými byla později ztotožněna také česká občanka. Následným šetřením se podařilo vypátrat pachatele, kterým byl Anis Amri, pocházející z Tuniska. Ten během Arabského jara v roce 2011 připlul na Sicílii, kde se vydával za nezletilého a používal jinou identitu, jelikož byl v nepřítomnosti v Tunisku odsouzen k pěti letům odnětí svobody za loupež. V Itálii žil nejprve v centru pro nezletilé a poté pokračoval v trestné činnosti. Po zapálení školy si odpykal tříletý trest, během kterého se radikalizoval. Po propuštění byl deportován zpět na tuniské území, ale jelikož se nepodařilo včas prokázat jeho identitu, podařilo se mu dostat zpět do EU a následně se usadil v Německu. Marocká tajná služba dvakrát varovala německou Spolkovou zpravodajskou službu, jelikož podle Maročanů měl Amri kontakty s IS a byl připraven spáchat teroristický útok. Kamión si opatřil v den útoku, přičemž zastřelil řidiče tohoto vozidla. Amri byl zastřelen 23. prosince 2016 ve tři hodiny v noci, během kontroly hlídkou italské policie u Milána, na kterou zaútočil se zbraní v ruce, přičemž jednoho policistu zranil. [28]

4.3 Česká republika

Počty útoků v naší zemi nejsou zdaleka tak vysoké jako v jiných členských státech EU, neznamená to však, že se nám tato bezpečnostní rizika zcela vyhýbají nebo že k takovému útoku zde nemůže dojít. Vzhledem k demografickému umístění ČR a zejména odmítání kvót pro přijímání uprchlíků, jsme považováni spíše za tranzitní zemi a útoky ze strany islámských radikálů jsme zde zatím nezaznamenali. Dle výroční zprávy BIS za rok 2016 je situace kolem české muslimské komunity dobrá a jejich umírněný charakter byl doposud zachován. BIS zaznamenala pouze několik jednotlivců, kteří se inspirovali myšlenkami vycházejících z islámské ideologie. Nositelé těchto myšlenek však zůstali osamocení. [29] I přes tuto skutečnost však v ČR k útokům došlo, ale politický nebo náboženský motiv zde byl vyloučen.

4.3.1 Střelba v Uherském Brodě

K útoku došlo dne 24. února 2015 v restauraci Družba v Uherském Brodě, kde v 12:30 hod. vešel ozbrojený místní obyvatel Zdeněk Kovář. Ihned po vstupu do restaurace započal střelbu z pistole ráže CZ 75B a revolveru Alfa vzor 820. V 12:38 hod. obdržela PČR prvotní informaci o střelbě od člověka, kterému se podařilo uniknout zadním vchodem. V 12:47 hod. se na místo dostavila první hlídka PČR. V 12:50 hod. hlídka vnikla do budovy, kde pachatel na policisty začal střílet. Hlídka nebyla schopna rozeznat, zda lidé, které viděla, jsou mrtví nebo zranění a rozhodla se zavolat posily a z budovy se stáhla. V 12:56 hod. útočník kontaktoval linku Krimi zpráv TV Prima, kde se představil, stěžoval si na své problémy a oznámil redaktorovi, že situaci vyřeší po svém a že má pistoli. Uvedl taktéž náměstí, kde se nachází, avšak ne jméno restaurace. Po 13:00 hod. dorazila na místo Krajská zásahová jednotka a policejní vyjednávač. Tomu se podařilo navázat kontakt s pachatelem, který tvrdil, že jsou všichni v restauraci živí. V 14:23 hod. zásahová jednotka vnikla do restaurace, kde zjistila, že pachatel se během akce zastřelil. Na místě bylo nalezeno osm mrtvých a jeden těžce zraněný.

Pachatel byl doposud trestně bezúhonný, v období před činem asi 10 let nezaměstnaný, dříve pracoval jako elektrikář. Dle výpovědi místních obyvatel byl pachatel i jeho žena psychicky labilní. Několikrát byli řešeni pro páchaní přestupku proti veřejnému pořádku. Střelec byl však držitelem zbrojního průkazu a obě zbraně legálně vlastnil. [5]

4.3.2 Útok na střední škole

Dne 14. října 2014 došlo k tragickému útoku na Obchodní akademii ve Žďáru nad Sázavou. Kolem 7:30 hod. vnikla do této školy Barbora Orlová, která se u vstupu vmísila mezi studenty, a i přestože neměla čipovou kartu nutnou pro vstup do budovy, podařilo s jí dostat dovnitř. V prostoru šaten poté zaútočila replikou vojenského nože s čepelí o délce 21 cm na jednu ze studentek. Postižené přispěchal

na pomoc student Petr Vejvoda, kterého však také napadla a poranila ho v oblasti hrudníku. Následně opět začala útočit na studentku, kterou pronásledovala a přitom kolem sebe rozstříkovala pepřový sprej. Dívce se podařilo utéct, Orlová si proto vybrala jinou studentku, která procházela okolo. Té zasadila bodnou ránu do oblasti břicha, a odtáhla ji do šaten, kde ji dále držela jako rukojmí. K budově školy se v tu chvíli začali sjíždět vozidla ZZS a také policejní vyjednaváč Petr Gruber. Ten se s útočnicí dohodl, že se vymění za rukojmí, aby ošetřili její krvácející ránu. Orlová souhlasila, později se díky zásahu policisty převlečeného za zdravotníka pachatelku podařilo zneškodnit za pomoci taseru, došlo však ke zranění i policejního vyjednaváče. Ten utřžil řeznou ránu v oblasti obličeje. Napadáný Petr Vejvoda útok nepřežil.

Pozdějším šetřením bylo zjištěno, že Barbora Orlová neútočila poprvé. V roce 2012 napadla učitelku v mateřské škole v Havířově, která bránila děti. Orlová trpící schizofrenií, byla po tomto útoku umístěna do ústavního léčení, ze kterého ji však soud po několika měsících propustil. Útočnice si školu vybrala náhodně prostřednictvím internetu, když se rozhodla, že bude útočit na střední škole. Během útoku vykřikovala, aby byla přivolána zásahová jednotka a ta ji zastřelila. [30]

4 CÍL PRÁCE

Teoretická část této práce si kladla za cíl analyzovat vybrané útoky v Evropské unii za období let 2012–2017, osobnostní profil útočníka, motiv a způsob provedení útoků. Byla vyselektována nejčastější místa útoku a jejich rozdělení z pohledu zabezpečení. Následně byly popsány současné metodické postupy a strategie, které se zabývají problematikou aktivního útočníka a jsou v dnešní době využívány. Dále byly popsány vybrané útoky, které se v daném období odehrály na území Evropské unie a ze kterých je patrné, kdo, kde, jak a proč útočil.

Cílem praktické části této diplomové práce bylo pokusit se zjistit za pomoci veřejně dostupných zdrojů, veškeré informace o doposud uskutečněných útocích aktivního útočníka zejména o místech útoků, použité zbraně a následkům na území Evropské unie za období let 2012–2017. Následně měly být tyto útoky prostřednictvím FMEA analýzy a analýzy souvztažnosti rizik vyhodnoceny a na základě těchto výsledků navrhnutá opatření ke snížení četnosti a následků útoku.

5 METODIKA

Práce byla rozdělena do dvou částí, a to na teoretickou a praktickou. V teoretické části byly použity informace z odborné literatury, internetových zdrojů a z platné legislativy, která se zabývá problematikou aktivního útočníka. Byly zde popsány motivy, které mohou vést pachatele k provedení vražedného útoku, dále rozdělení místa útoku na měkké a tvrdé cíle a jejich možné ohrožení. Taktéž byl popsán čas, který se v danou chvíli jeví pro útočníka jako nejvíce vhodný k dosažení největšího smrtícího účinku. V neposlední řadě byly popsány metodické pokyny a doporučení, které jsou zakotveny v legislativě pro případ útoku aktivního útočníka na území ČR. Teoretická část byla zakončena vybranými útoky, které se odehrály v EU v letech 2012–2017 a které měly významný dopad na celou evropskou společnost. Informace o těchto útocích byly čerpány z veřejně dostupných zdrojů, zejména z tiskových konferencí vyšetřujících orgánů daného státu a byly zde zahrnuty komplexní informace o motivu pachatele, způsobu provedení, místech útoků a následcích.

Praktická část byla věnována analýze dat získaných zejména prostřednictvím Globální teroristické databáze, která však zahrnuje informace o útocích pouze do roku 2016. K těmto informacím byly dále přiřazeny takové, které databáze neposkytuje, a to z důvodu, že motivem útočníka byl jiný než politický či náboženský úmysl. Takové informace jsem se pokusil získat prostřednictvím veřejně dostupných zdrojů, zejména tiskových zpráv a článků z internetu. Taktéž jsem kontaktoval Policejní prezidium ČR s žádostí o pomoc při zpracování diplomové práce, kde jsem se dotazoval na možné informační zdroje, které se věnují útoku aktivního útočníka. V odpovědi mi bylo sděleno, že Policie ČR ani Europol neviduje statistiku takovýchto útoků a byl jsem odkázán pouze na statistiku jednotlivých trestných činů, která byla pro potřebu této diplomové práce nepoužitelná.

Informace, které se podařilo nashromáždit z výše uvedených zdrojů, byly následně rozděleny na jednotlivé státy EU, ve kterých byl útok aktivního útočnicka zaznamenán. Zde byly zaznamenány do přehledných tabulek, ze kterých je patrné, kolik útoků se v daném státě odehrálo, na jakém místě, jaká byla použita zbraň a jaké byly následky těchto útoků. Globální teroristická databáze poskytuje i údaje o činech, které byly ve stádiu pokusu a byly včas bezpečnostními složkami odhaleny a taktéž údaje, při kterých nedošlo k úmrtí ani zranění. Jelikož jsou tyto informace neúplné a není je možné náležitě zpracovat do diplomové práce, rozhodl jsem se využít pouze takové události při kterých došlo ke zranění nebo úmrtí osoby.

Poté, co takto získané údaje poskytly informace o místech útoků v EU za předemné období, byla tato místa za pomoci FMEA analýzy vyhodnocena. Na základě získaných údajů bylo upuštěno od analýzy souvztažnosti rizik, jelikož byla shledána jako nevhodná a pro tyto účely nepoužitelná. Výsledkem byla zjištění nejpravděpodobnějšího místa možného útoku dle hodnocení rizik. Na základě takto získaných údajů byla navržena opatření, která by mohla pomoci snížit četnost, a hlavně následky takových útoků.

6 VÝSLEDKY

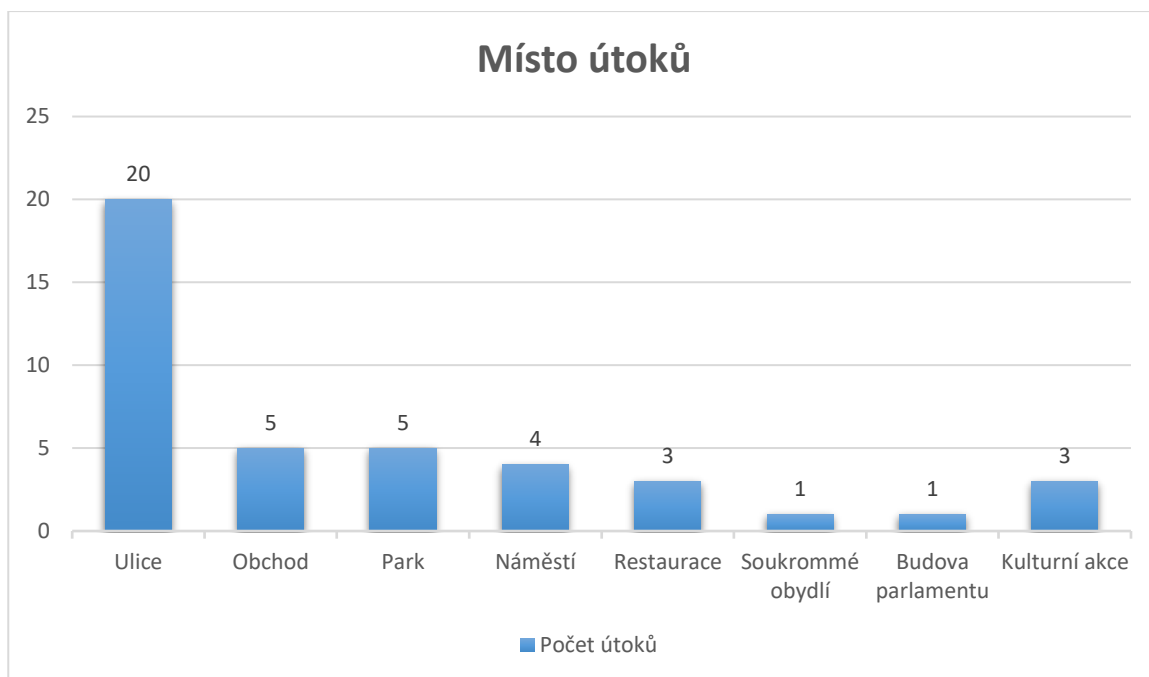
Dle údajů Globální teroristické databáze a dohledáváním prostřednictvím internetové sítě došlo v celé EU k incidentu, který lze zařadit do kategorie útoku aktivního útočníka v období od roku 2012–2017 ve čtrnácti státech. Zde byly chronologicky tyto incidenty zaznamenány od nejvyššího počtu po nejnižší. V každé zemi, která byla takovouto událostí zasažena, byly uvedeny počty útoků, úmrtí a zranění, nejčastější motiv útočníka, typ zbraně, která byla použita a místo útoku.

6.1 Velká Británie

Ve Velké Británii bylo evidováno celkem 42 útoků, kdy došlo k úmrtí či zranění osob. Většina byla připisována nacionálně separatistickým organizacím působícím v Irsku, avšak od roku 2016 narůstá počet takových, které jsou vyšetřovány v souvislosti s islámským extremismem. K útokům ve většině případů došlo na veřejných prostranstvích, zejména v ulicích měst, avšak nelze vynechat ani útok před budovou britského parlamentu a na hudebním koncertě, který si vyžádal nejvíce zraněných.

Tabulka 1 Přehled útoků ve Velké Británii

Úmrtí	46 osob
Zranění	176 osob
Zbraň	30 x střelná zbraň, 1 x mačeta, 2 x nůž, 5 x vozidlo, 4 x NVS
Celkem	42 útoků

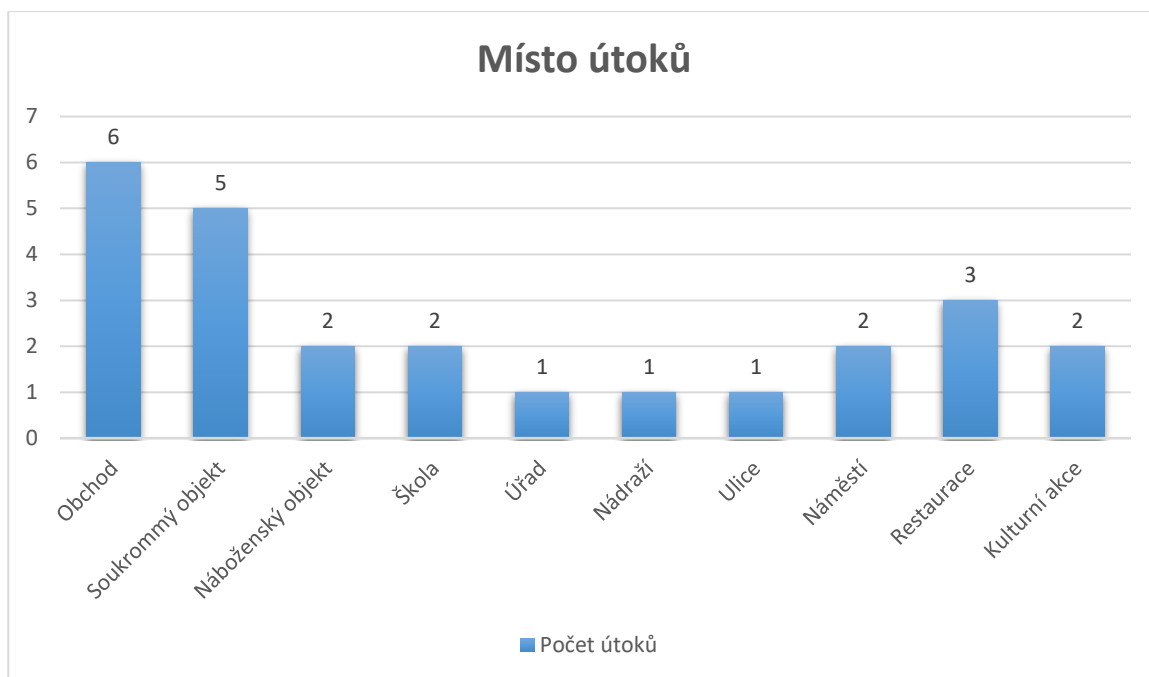
Graf 2 Místa útoku ve Velké Británii

6.2 Francie

Ve Francii bylo zaznamenáno celkem 26 událostí, které měly za následek úmrtí nebo zranění osob. I při takto zdánlivě malém počtu útoků je jejich následek obrovský. Přestože statistice vévodí útok střelnou zbraní, tak nejvíce postižených osob bylo evidováno při útoku vozidlem. Motivem útočníků byl ve většině případů islámský terorismus nebo jiný náboženský důvod.

Tabulka 2 Přehled útoků ve Francii

Úmrtí	257
Zranění	889
Zbraň	23 x střelná zbraň, 4 x NVS, 2 x vozidlo, 2 x nůž,
Celkem	26 útoků

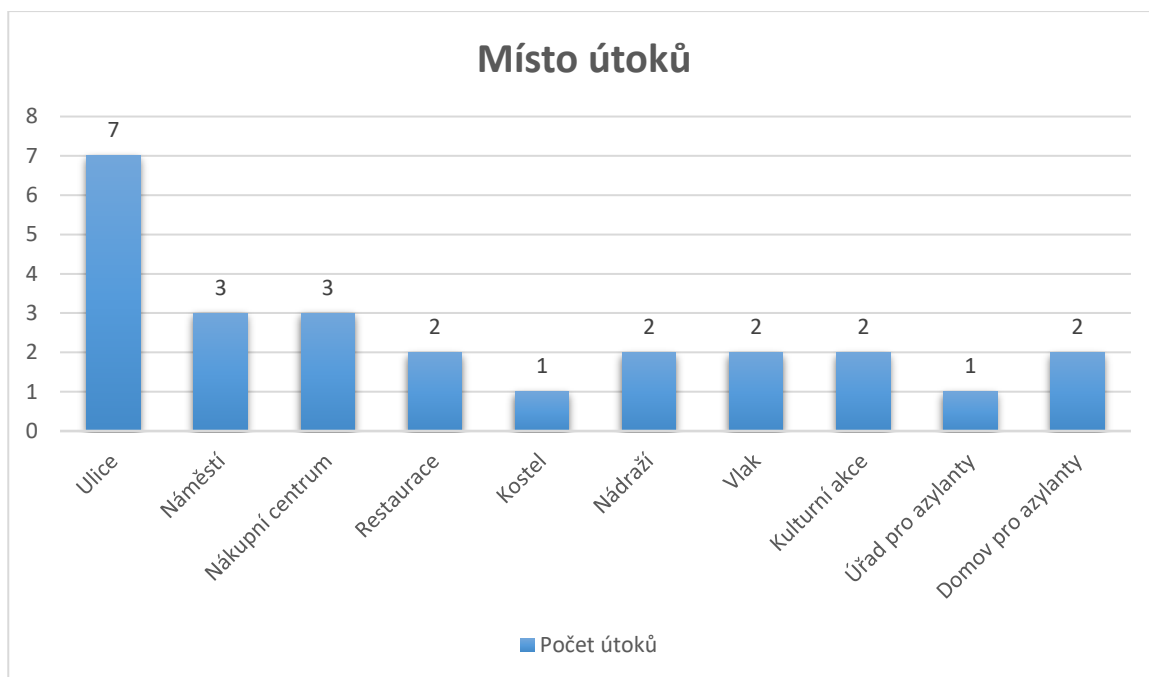
Graf 3 Místa útoků ve Francii

6.3 Německo

V Německu bylo v předmětném období dohledáno 25 útoků s újmou na zdraví nebo životě osob. V této zemi je znát stoupající napětí mezi uprchlíky a místními obyvateli. Útoky lze téměř z poloviny rozdělit na motivované islámským násilím a na útoky pravicových nacionalistů. Lze si také všimnout strmého nárůstu útoků s noži. Na tento fenomén již mnohokrát upozorňovala i německá média.

Tabulka 3 Přehled útoků v Německu

Úmrtí	31 osob
Zranění	144 osob
Zbraň	13 x nůž, 1 x sekyra, 1 x baseballová pálka, 4 x střelná zbraň, 3 x NVS, 2 x beze zbraně, 3 x vozidlo, 1 x zápalná láhev
Celkem	25 útoků

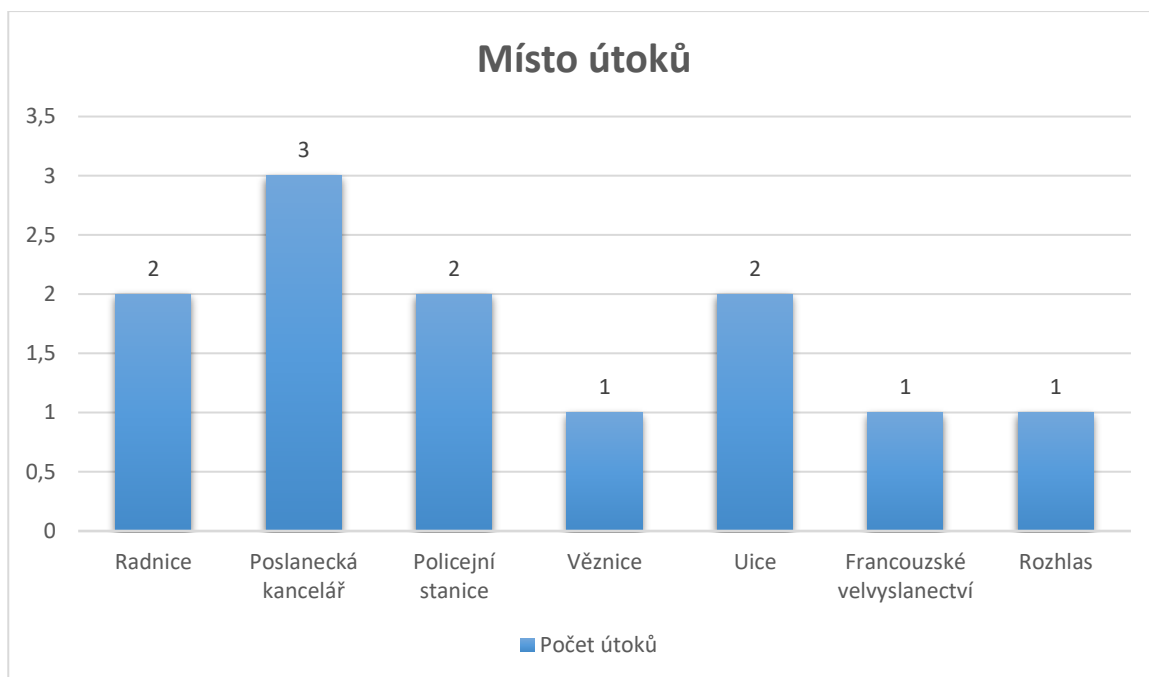
Graf 4 Místa útoku v Německu

6.4 Řecko

V Řecku se podařilo dohledat 12 útoků, při kterých bylo evidováno úmrtí nebo zranění osob. Je to jediná země EU, kde je zaznamenáno nejvíce útoků směřujících na vládní instituce na tzv. tvrdé cíle. Útočníky byly ve většině případů různá anarchistická a revoluční uskupení.

Tabulka 4 Přehled útoků v Řecku

Úmrtí	3 osoby
Zranění	15 osob
Zbraň	3 x NVS, 1 granát, 4 x střelná zbraň, 3 x beze zbraně, 1 x zápalná láhev
Celkem	12 útoků

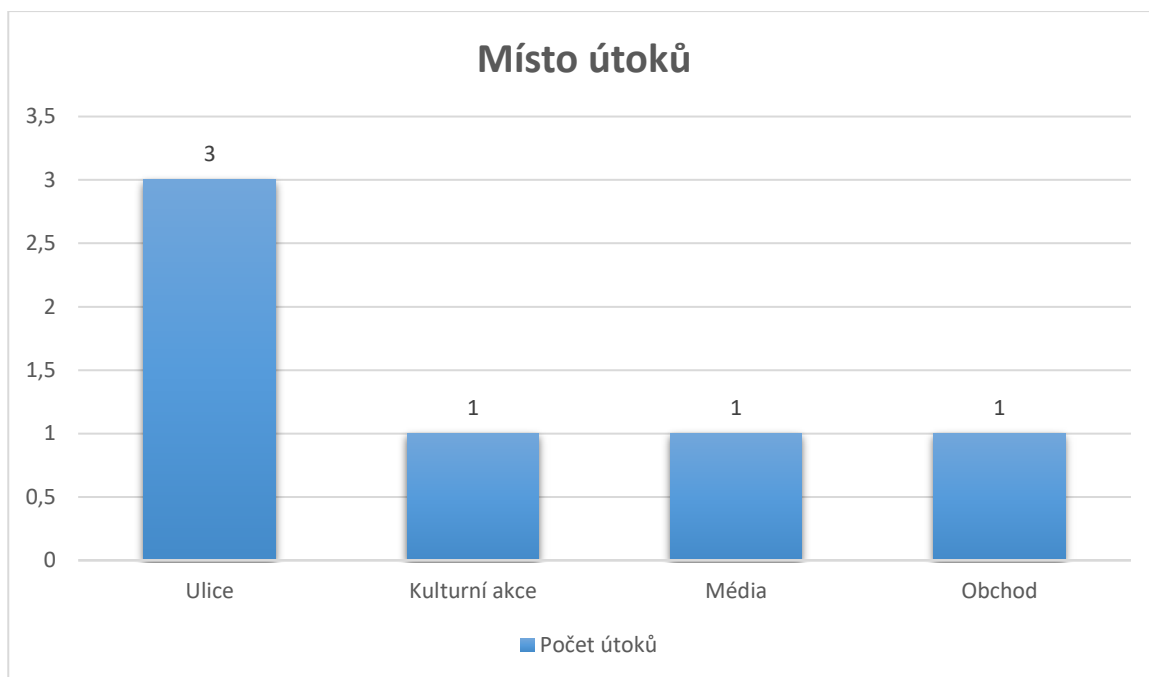
Graf 5 Místa útoků v Řecku

6.5 Irsko

V této zemi bylo zaznamenáno 6 útoků, při kterých bylo zraněno šest osob, z toho dvě osoby následkům podlehy. Byl zde také evidován útok beze zbraně, kdy pachatel napadl pěstmi režii v budově televizního studia během vysílání a dožadoval se splnění svých podmínek. Motivem těchto útoků byl podobně jako ve Velké Británii nacionální separatismus.

Tabulka 5 Přehled útoků v Irsku

Úmrtí	2 osoby
Zranění	6 osob
Zbraň	3 x střelná zbraň, 2x NVS, 1 x beze zbraně
Celkem	6 útoků

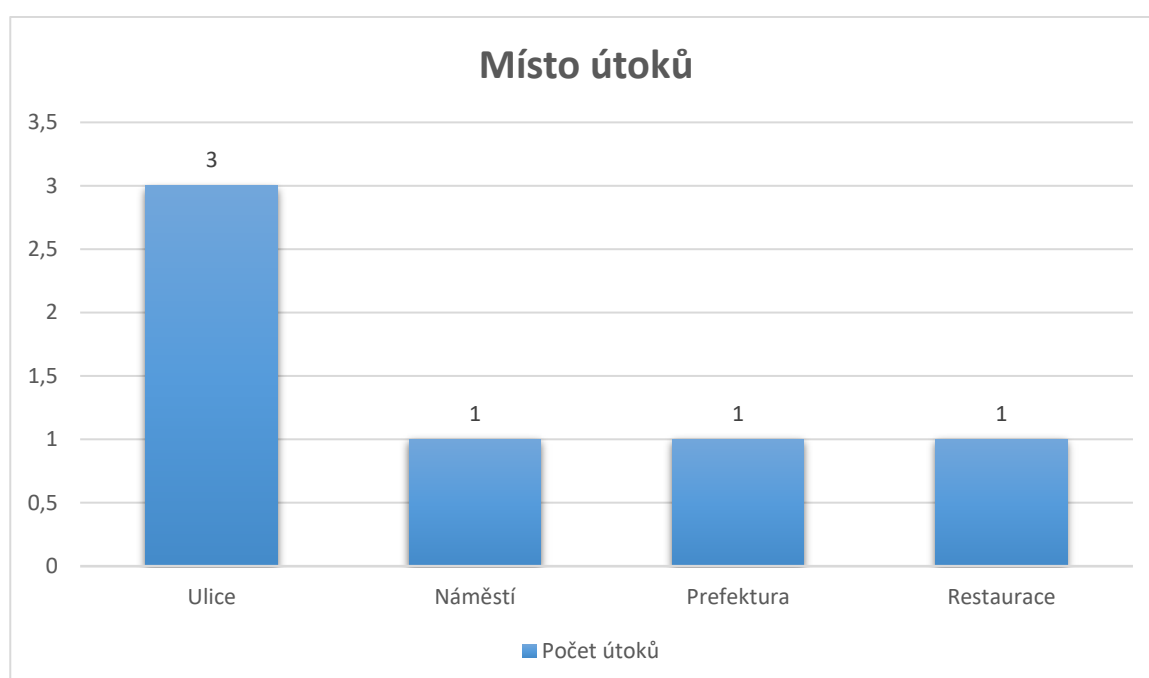
Graf 6 Místa útoků v Irsku

6.6 Itálie

V Itálii se podařilo dohledat 6 útoků, při kterých došlo ke zranění či úmrtí osob. I přestože se Itálie nachází v samém epicentru současné uprchlické krize, zdá se, že počet útoků není nijak velký. Jeden z důvodů může být skutečnost, že Itálie se na rozdíl od Británie, Belgie či Francie liší v tom, že zde žije jen malý počet imigrantů druhé generace, kteří by se mohli radikalizovat, a za druhé je to zřejmě precizní práce italské policie, která má letité zkušenosti z boje s tamní mafií a pravicovými i levicovými politickými teroristy v předchozích dekádách. Z šestice dohledaných útoků vyšlo najevo, že jen jeden útok souvisel s islámským terorismem, zbylé útoky měli na svědomí političtí aktivisté. Mezi nejčastější místo útoku patřilo veřejné prostranství a jeden útok byl zaznamenán na prefektuře, což je obdoba našeho krajského úřadu.

Tabulka 6 Přehled útoků v Itálii

Úmrtí	1 osoba
Zranění	6 osob
Zbraň	3 x střelná zbraň, 1 x nůž, 1 x bez zbraně, 1 x NVS
Celkem	6 útoků

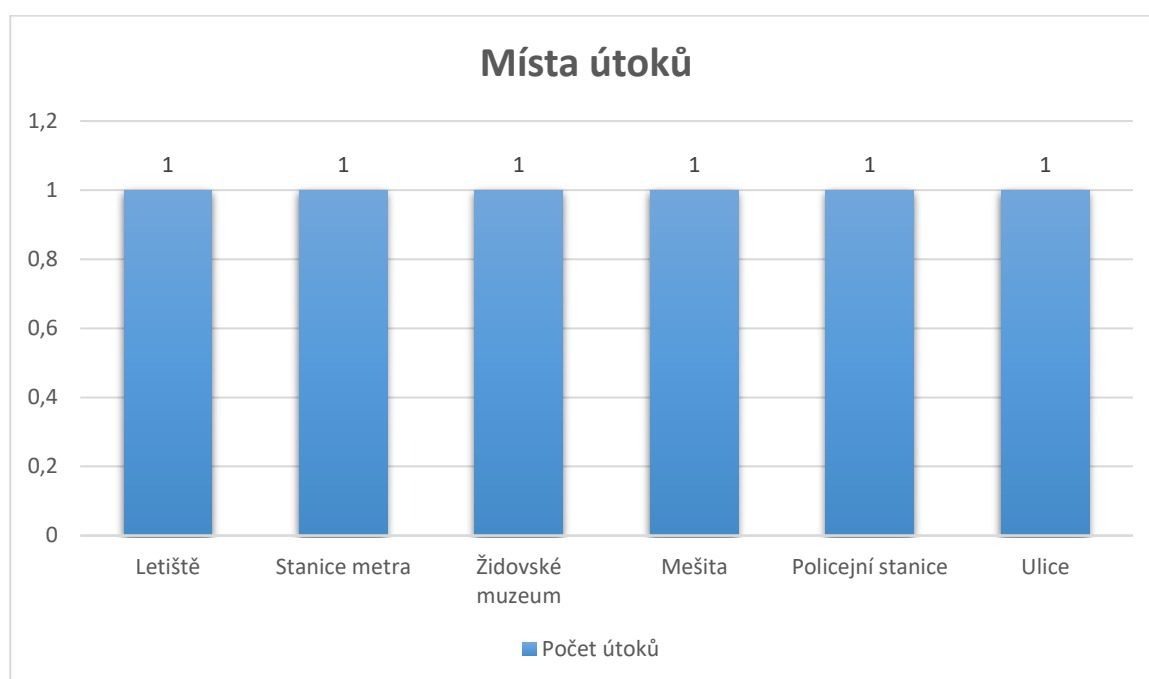
Graf 7 Místa útoků v Itálii

6.7 Belgie

V Belgii bylo zaznamenáno 6 útoků z nichž k nejvážnějšímu došlo v roce 2016 a to během jednoho dne, kdy útočníci zaútočili na letišti a v metru pomocí sebevražedných atentátníků. Bylo zjištěno, že mimo tyto útoky útočníci cílili zejména na příslušníky bezpečnostních sborů a motivem jim byla především spojitost s džihádisty.

Tabulka 7 Přehled útoků v Belgii

Úmrtí	41 osob
Zranění	277 osob
Zbraň	2 x NVS, 1 x granát, 1 x střelná zbraň, 1 x mačeta, 1 x nůž
Celkem	6 útoků

Graf 8 Místa útoků v Belgii

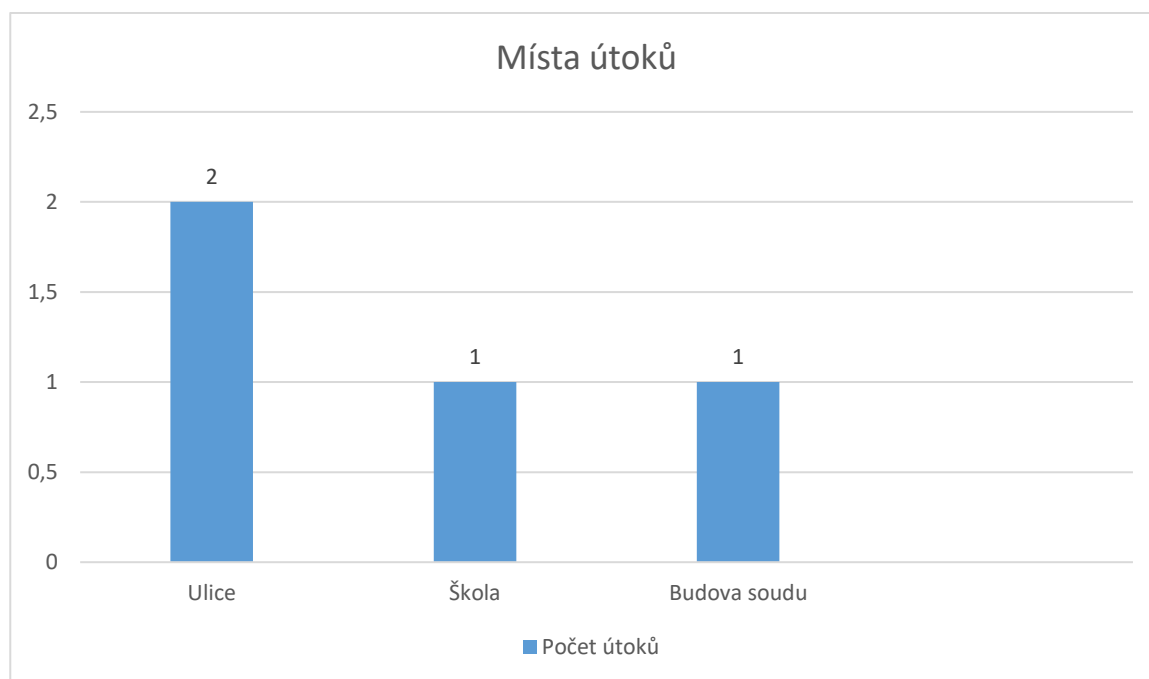
6.8 Švédsko

Průzkum Národní rady Švédska pro prevenci kriminality ukázal, že od roku 2016 čelilo 15,6 % obyvatel jednomu nebo více trestným činům. Toto jsou historicky nejvyšší čísla této v minulosti bezproblémové země. Souvislost s tímto nárůstem lze spojit především s uprchlickou krizí a počtem migrantů směřujících právě do této země. V daném období se podařilo dohledat 4 útoky, z nich jeden se odehrál na základní a střední škole, kde útočník použil meč, přičemž usmrtil čtyři osoby.

Protestoval tak proti migrační politice státu. K druhému vážnému útoku došlo v roce 2017, kdy útočník najel nákladním vozem do davu lidí, přičemž pět usmrtil. Jednalo se o Uzbeka sympatizujícího s džihádisty.

Tabulka 8 Přehled útoků ve Švédsku

Úmrtí	9 osob
Zranění	18 osob
Zbraň	1 x meč, 1 x pistole, 1 x vozidlo, 1 x NVS
Celkem	4 útoky

Graf 9 Místa útoků ve Švédsku

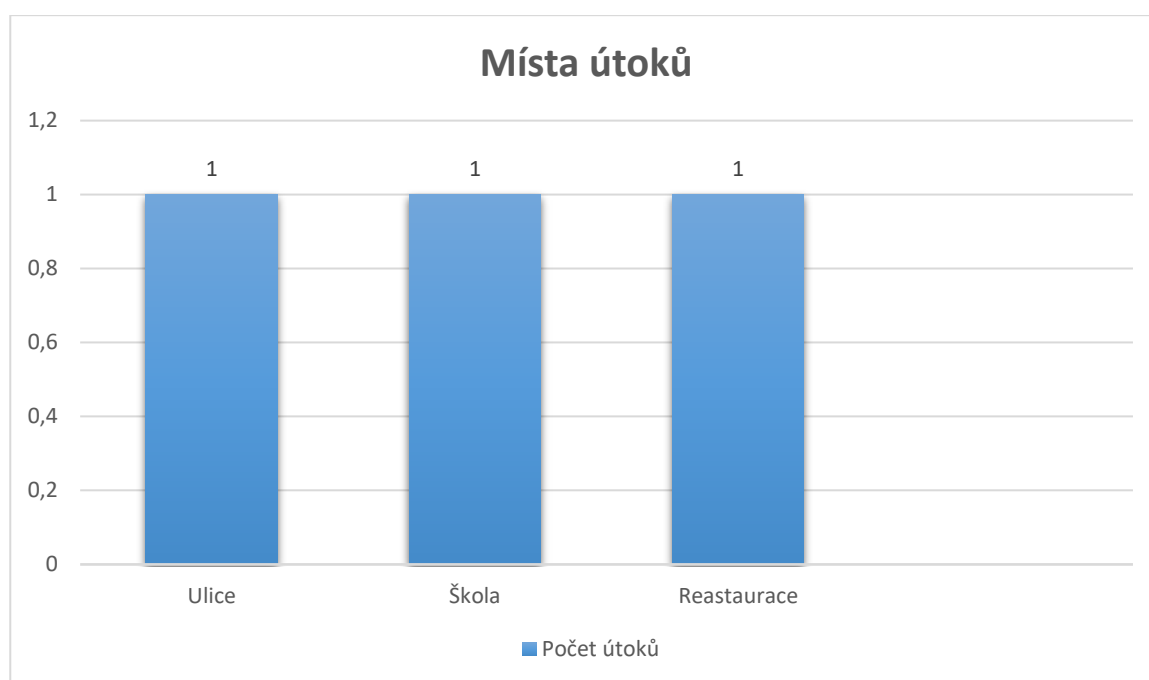
6.9 Španělsko

Ve Španělsku se za dané období podařilo dohledat tři útoky, které mají na svědomí aktivní útočníci. Mezi nejvýznamnější patří útok z roku 2017, kdy útočník

najel dodávkou do lidí v Barceloně na třídě La Rambla. Na místě zemřelo 13 osob a dalších 50 bylo zraněno. K útoku se přihlásil Islámský stát.

Tabulka 9 Přehled útoků ve Španělsku

Úmrtí	13 osob
Zranění	55 osob
Zbraň	1 x beze zbraně, 1 x vozidlo, 1 x NVS
Celkem	3 útoky

Graf 10 Místa útoků ve Španělsku

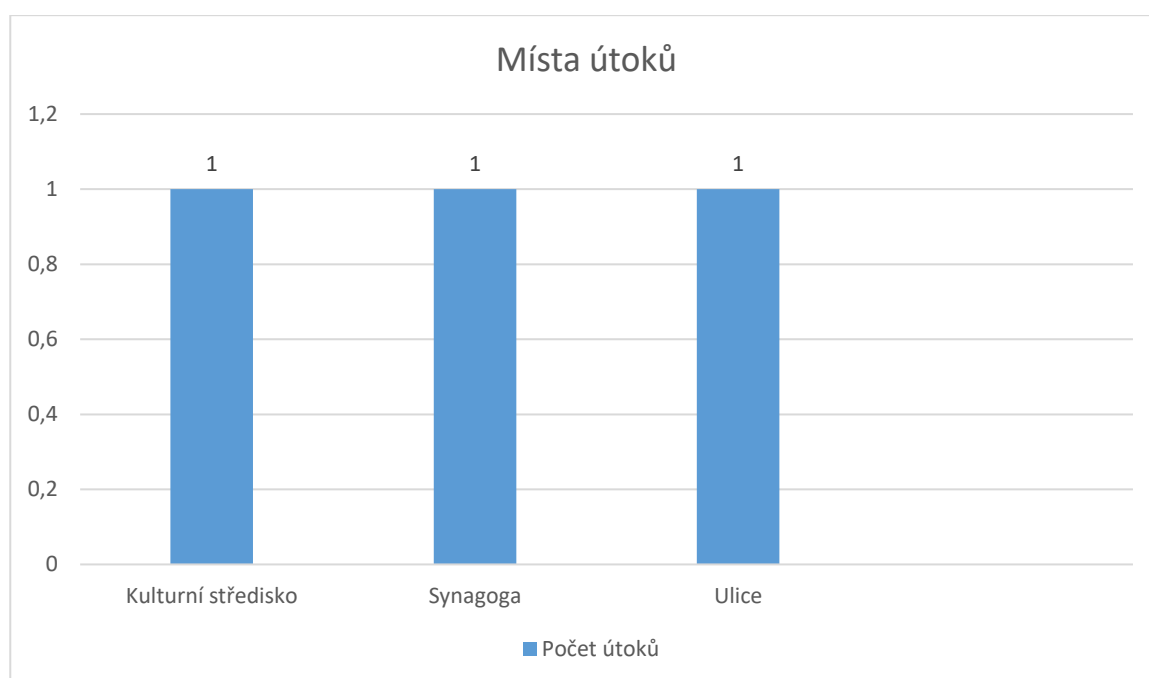
6.10 Dánsko

V této zemi byly zaznamenány tři útoky v daném období, přičemž dva ze tří útoků spáchal jeden pachatel. Nejprve zaútočil během debaty v kulturním středisku a následně před synagogou v dánské metropoli. Jednalo se dánského občana, který

se narodil palestinským rodičům. Třetí incident se odehrál na ulici, kdy Islámský extrémista zahájil palbu na hlídku policie, během níž byl zneškodněn.

Tabulka 10 Přehled útoků v Dánsku

Úmrtí	3 osoby
Zranění	8 osob
Zbraň	3 x střelná zbraň
Celkem	3 útoky

Graf 11 místa útoků v Dánsku

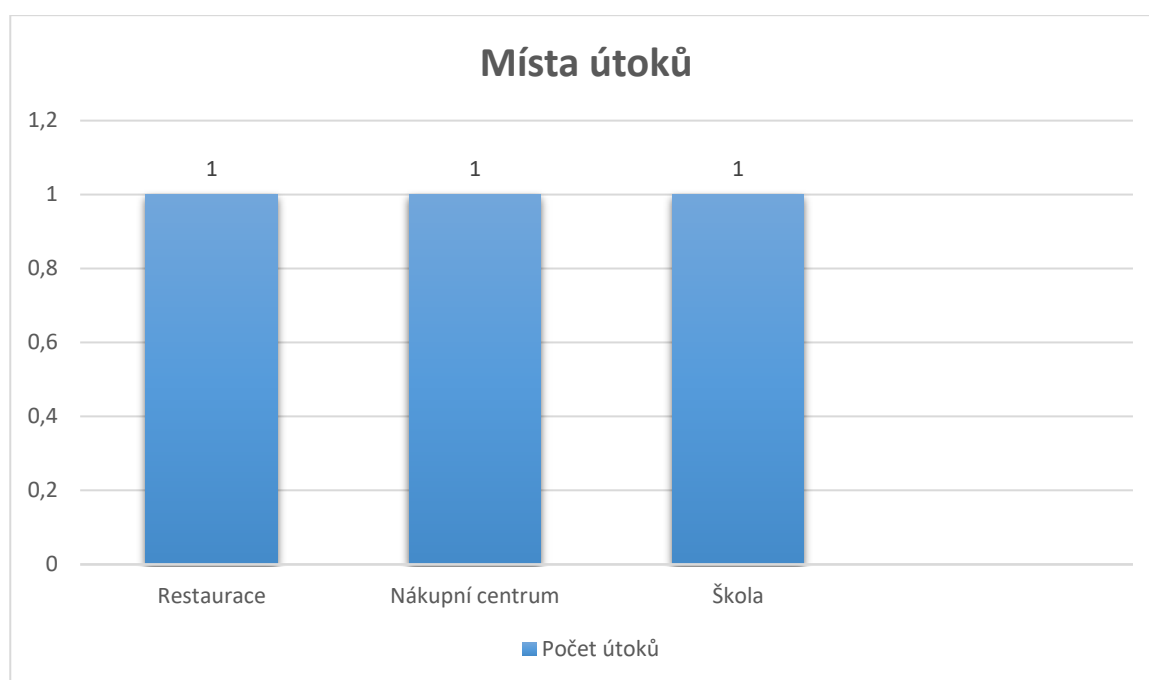
6.11 Česká republika

K největšímu útoku došlo v ČR v roce 2015 v Uherském Brodě v restauraci Družba, kdy pachatel usmrtil osm osob a jednu těžce zranil. K dalšímu útoku došlo ve žďárské škole, zde pachatelka usmrtila jednoho žáka a další tři osoby zranila.

Poslední útok se odehrál v nákupním centru v Praze, na místě zůstala jedna mrtvá žena.

Tabulka 11 Přehled útoků v ČR

Úmrtí	10 osob
Zranění	4 osoby
Zbraň	1 x střelná zbraň, 2 x nůž
Celkem	3 útoky

Graf 12 Místa útoků v ČR

6.12 Ostatní země EU

Mezi další dotčená místa v EU, při kterých došlo ke zranění nebo úmrtí osob v souvislosti s útokem aktivního útočnicka, řadíme Kypr, kde v roce 2016 došlo ke střelbě v restauraci, při které byly usmrceny čtyři osoby, motivem střelců bylo zřejmě vyřizování účtu v podnikatelském prostředí. Dále byl zaznamenán útok v Bulharsku, kde se sebevražedný útočník odpálil v židovském autobusu, při kterém zahynulo sedm osob a dalších třicet bylo zraněno. Dva incidenty byly zaznamenány v Holandsku, kdy při jednom útočníci napadli mešitu. Zde pěstmi a tyčemi zranili dvě osoby. Při druhém se útočník pokusil podpálit kancelář Grey Wolves, kdy při tomto útoku jedna osoba přišla o život a jedna utrpěla zranění. I když se motiv útoků nepodařilo prokázat, oba byly připisovány Kurdské dělnické straně. Útoky v jiných zemích se nepodařilo dohledat.

6.13 Místa útoků v EU celkem

Zde je uveden celkový přehled míst, kde došlo k útoku aktivním útočníkem za období mezi léty 2012–2016.

Tabulka 12 Celkové přehled míst útoků v EU

Místo útoku	Počet
Ulice	39
Nákupní centrum	16
Restaurace	11
Kulturní akce	10
Náměstí	9
Komerční objekty – ostatní	6
Škola	5
Parky	5

Kostel, mešita, synagoga	5
Úřady	4
Nádraží	3
Poslanecká kancelář	3
Policejní stanice	3
Úřad pro azylanty a ubytovny	2
Vlak	2
Média	2
Soud, Letiště, Metro, Velvyslanectví, Parlament, Věznice	po 1 útoku

6.14 FMEA Analýza

Tato analýza byla použita pro stanovení nejpravděpodobnějšího místa útoku a stanovení míry rizika. Místa útoku byla sestavována na základě dat, která se podařilo získat z Globální teroristické databáze a dohledáváním útoků v internetové síti. Na základě těchto výsledků bylo vyselektováno 29 nejpravděpodobnějších míst, kde byl v EU doposud útok aktivního útočníka zaznamenán.

Všechna tato místa byla následně rozdělena číselnou škálou 1–5, kde byly hodnoceny pravděpodobnost útoku (P), závažnosti následků (S) a doba potřebná k zamezení útoku (D). Na základě těchto údajů byla stanovena výsledná míra rizika (R).

Tabulka 13 Stanovení hodnot rizik

R	Výsledná míra rizika	P	Pravděpodobnost útoku
0-3	Bezvýznamné riziko	1	Velmi nepravděpodobné místo
4-10	Přijatelné riziko	2	Málo pravděpodobné místo
11-50	Mírné riziko	3	Pravděpodobné místo
51-100	Nežádoucí riziko	4	Velmi pravděpodobné místo
101-125	Nepřijatelné riziko	5	Trvalá hrozba
S	Závažnost následků	D	Zamezení útoku
1	Smrt jednotlivých osob, nebo pouze zranění	1	Zamezení ihned v době vzniku
2	Smrt do 10 osob a zranění do 20 osob	2	Zamezení během pár minut od vzniku
3	Úmrtí do 30 osob a zranění do 50 osob	3	Zamezení do hodiny od vzniku
4	Úmrtí do 70 osob a mnoho zraněných	4	Zamezení po více než jedné hodině
5	Úmrtí 70 a více osob a mnoho zraněných	5	Nezamezitelné

Tabulka 14 Hodnotící škála rizika

Výsledná míra rizika [R]	Slovní klasifikace výsledné míra rizika
1	bezvýznamné riziko
2 - 8	přijatelné riziko
9 - 27	významné riziko
28 - 64	vysoké riziko
65 - 125	nepřijatelné riziko

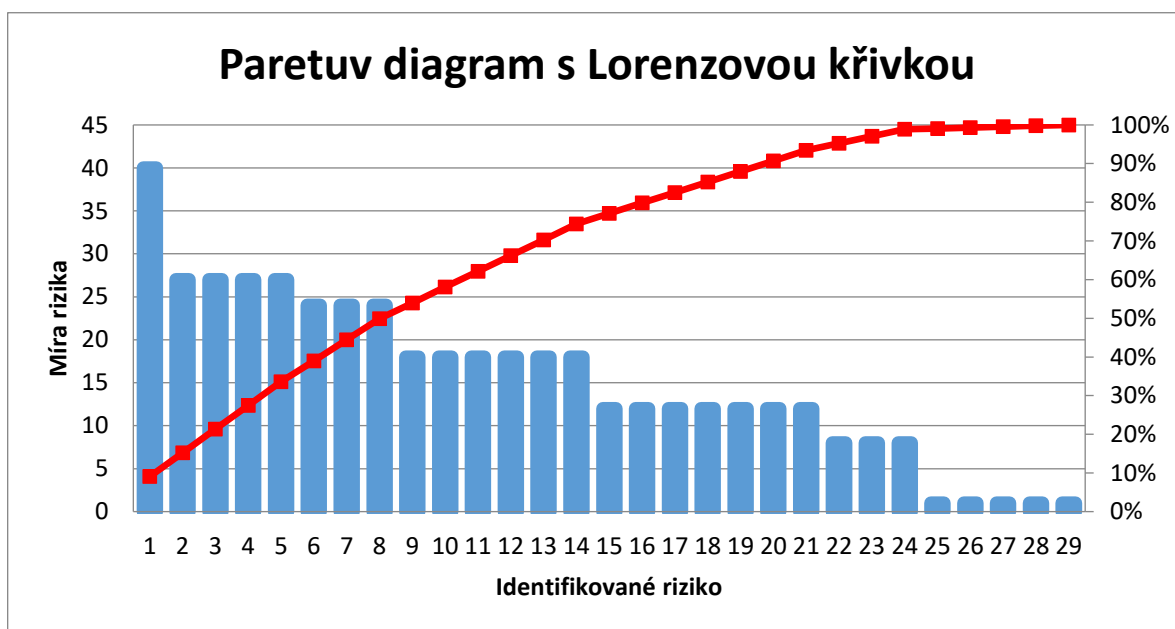
Tabulka 15 Hodnocení rizik

	Cíle útoků	Pravděpodobnost útoku [P]	Zamezení útoku [D]	Závažnost následků [S]	Výsledná míra rizika [R]
1	Ulice	4	2	5	40
2	Náměstí	3	2	4	24
3	Parky	2	2	2	8
4	Nákupní centra	3	3	3	27
5	Tržnice	3	2	3	18
6	Restaurace	3	3	3	27
7	Bary	3	3	3	27
8	Hotely	2	3	2	12
9	Školská zařízení	3	3	3	27
10	Kulturní akce	3	2	4	24
11	Sportovní akce	3	2	4	24
12	Kina	2	3	3	18
13	Divadla	2	3	3	18
14	Muzea	2	3	3	18
15	Církevní budovy	2	2	2	8
16	Azylové a uprchlické objekty	2	3	3	18
17	Nádraží	2	2	3	12
18	Metro	2	2	3	12
19	Letiště	2	2	3	12
20	Veřejné dopravní prostředky	2	2	2	8
21	Soukromé objekty	2	3	2	12
22	Nemocnice a zdravotnická zařízení	2	3	3	18
23	Média	2	3	2	12
24	Veřejné úřady a kanceláře	2	3	2	12
25	Policejní stanice	1	1	1	1
26	Věznice	1	1	1	1
27	Armádní objekty	1	1	1	1
28	Velvyslanectví	1	1	1	1
29	Justiční budovy	1	1	1	1

Tabulka 16 Hodnocení rizik dle výsledku

kumulativní četnost	Cíle útoků	ČÍSLNÉ OZNAČENÍ RIZIKA	Výsledná míra rizika [R]	kumulativní četnost %	relativní četnost
9%	Ulice	1	40	9	40
15%	Nákupní centra	4	27	16	67
21%	Restaurace	6	27	21	94
27%	Bary	7	27	26	121
34%	Školská zařízení	9	27	31	148
39%	Náměstí	2	24	36	172
44%	Kulturní akce	10	24	41	196
50%	Sportovní akce	11	24	46	220
54%	Tržnice	5	18	49	238
58%	Kina	12	18	52	256
62%	Divadla	13	18	55	274
66%	Muzea	14	18	58	292
70%	Azylové a uprchlické objekty	16	18	61	310
74%	Nemocnice a zdravotnická zařízení	22	18	64	328
77%	Hotely	8	12	67	340
80%	Nádraží	17	12	69	352
83%	Metro	18	12	71	364
85%	Letiště	19	12	74	376
88%	Soukromé objekty	21	12	76	388
91%	Média	23	12	79	400
93%	Veřejné úřady a kanceláře	24	12	81	412
95%	Parky	3	8	83	420
97%	Církevní budovy	15	8	88	428
99%	Veřejné dopravní prostředky	20	8	90	436
99%	Policejní stanice	25	1	92	437
99%	Věznice	26	1	93	438
100%	Armádní objekty	27	1	94	439
100%	Velvyslanectví	28	1	98	440
100%	Justiční budovy	29	1	99	441

Na základě výsledku analýzy rizik byl vygenerován Paretuv diagram, který byl dále doplněn o Lorenzovu křivku, znázorňující kumulativní četnost. Z tohoto diagramu je patrné, že ačkoliv Lorenzova křivka má definovat kritická místa, kde kumulativní významnost dosahuje 80 %, je zde z výsledku patrné, že takto významných míst je 16. Takto získaná data poměrně přesně potvrzují statistické údaje, které se podařilo nashromáždit v EU za období let 2012–2017.

Graf 13 Paretuv diagram s Lorenzovou křivkou

6.15 Analýza souvztažnosti rizik

Tato analytická metoda byla do diplomové práce zařazena z důvodu potvrzení či vyvrácení výsledků FMEA analýzy a utvrzení výsledných hodnot. Po shromáždění a zakomponování získaných dat do předchozí analýzy jsem došel k závěru, že všechna místa útoků, tedy veškeré měkké cíle, jsou v tomto případě potencionálně nebezpečné a analýza souvztažnosti je v daném případě nevhodná a byla by neúčelná. Z těchto důvodů jsem se rozhodl této analýzy nevyužít.

7 DISKUZE

V této části budou diskutovány hrozby, které jsou dle výsledů empirické části diplomové práce označeny mírou rizika 27–40. Je zde konfrontován současný stav, který byl blíže popsán v teoretické části práce s možnostmi, které jsou využívány v jiných zemích. Dále jsou zde navržena opatření nebo zlepšení, která mohou pomoci odvrátit útok a lépe připravit obyvatele na hrozící nebezpečí. Tato opatření mohou být aplikovatelná i na jiná místa než na ta, která nejsou zařazena ve výše uvedeném číselném rozmezí.

7.1 Ulice

Na základě výsledků FMEA analýzy bylo vyhodnoceno jako potencionálně nejvíce nebezpečné místo ulice. Ulice jako otevřený prostor bez možnosti ukrytí, v méně zastavěném místě nelze dostatečně zabezpečit jakýmkoliv zabezpečovacími prvky. Je zde pouze možnost dohledu dobře pracujícím a výkonným kamerovým systémem ve městech a obcích. Riziko útoku stoupá přímo úměrně s narůstající zástavbou a s počtem osob pohybujících se na takovém místě. Zásadní vliv na zvýšenou hrozbu rizika má pořádání jakýchkoliv kulturních a společenských akcí, a tzv. peak time, kdy se v daném místě v určitý čas nachází nejvíce osob. V případě pořádání hromadných akcí na ulici, která je ohraničena urbanistickou zástavbou, je možné využít betonových zátarasů, které se v dnešní době hojně využívají. Otázkou zůstává, do jaké míry jsou účinné. Účinností těchto zátarasů se zabývala společnost Dekra. Ta testovala nejtěžší betonové zátarasy, které jsou momentálně k dostání na německém trhu. Použitý typ vozidla během testování odpovídal tomu, se kterým byl proveden útok v Nice. Byl tak menší než auta použitá při útocích v Berlíně a Stockholmu. Test zkoušel odolnost 2,4 tuny těžkých betonových bloků. Proti nim se v obou případech rozjelo rychlostí 50 kilometrů za hodinu naložené nákladní auto o celkové hmotnosti deseti tun. V prvním testu stály zábrany 1,5 metru od sebe a kolmo na silnici, auto tedy do nich narazilo čelně. V druhém případě byly zábrany

postaveny s 0,8 metru širokými rozestupy a v třicetistupňovém úhlu vůči silnici, vůz do nich tedy najel mírně ze strany. Oba dva testy prokázaly, že daná vozidla tyto zátarasy prorazí. [31]

Další riziko může nastat v případě zásahu složek IZS. Pokud v daném místě bude nutný zásah hasičské či jiné nákladní techniky, bude obtížné provést zásah včas, i přestože jsou zátarasy mobilní a dají se odstranit. V tomto případě se jeví jako neúčinnější řešení celková uzavírka dané lokality a úplný zákaz vjezdu všech motorových vozidel pro danou oblast.

V případě útoku střelnou, bodnou či sečnou zbraní, je možnost předejít takovému útoku nemožné. Snížit následky takového útoku je možné pouze v dostatečném posílení bezpečnostních složek v případě ohlášených akcí pořádaných na ulicích. Nelze se však spoléhat pouze na ochranu ze strany státu, ale každý občan by měl za pomoci všech prostředků takovému útoku zabránit, pokud mu to okolnosti dovolí.

7.2 Nákupní centra

Jako další pravděpodobné místo útoku bylo vyhodnoceno jako rizikové nákupní centrum. Toto místo vzhledem ke své povaze je velice dobře monitorováno kvalitními kamerovými prostředky a ostrahou nákupních center. Jsou zde taktéž vysílány hlídky PČR a Městské policie a je zde dostatečný počet únikových východů. Každá taková budova má svůj evakuační plán pro případ požáru nebo jiné havárie. Tyto plány by bylo možné taktéž doplnit pro případ útoku aktivního útočníka, kde by byly jasně stanoveny úkoly bezpečnostních agentur, které by se podílely na evakuaci návštěvníků společně se zaměstnanci, dle daných zón v případě velkého nákupního centra. Je zde taktéž vhodné využití strategie RUN – HIDE – FIGHT, která se v těchto prostorech vybízí. Všechna tato opatření jsou možná jen v případě dostatečné osvěty, školení a nácviků.

7.3 Restaurace a bary

Restaurace a bary jsou vhodné k útoku pro svou poměrně malou rozlohu a kumulaci osob. V takovém místě je poměrně složité útoku čelit a taktéž uprchnout, pokud nelze například kuchyní nebo jinou chodbou takový prostor opustit. Pokud není restaurace napojena na pult centralizované ochrany, je důležité, aby kdokoliv z napadených prostřednictvím mobilního telefonu alarmoval policii. Dále opět doporučuji využití strategie RUN – HIDE – FIGHT.

7.4 Vzdělávací zařízení

Školská a vzdělávací zařízení jsou zcela specifická místa, jelikož se jedná o instituce, ve kterých se nachází osoby nízkého věku a jejich schopnost takovému útoku čelit je do jisté míry limitována. Zde je vhodné vycházet ze zkušeností, kterou mají úřady v USA. Vzhledem k četnosti útoků, které se na jejich území odehrály, vypracovalo tamní Ministerstvo školství ve spolupráci s Úřadem pro národní bezpečnost příručku s názvem K – 12 (viz. Příloha 2), kde jsou jasně stanoveny bezpečnostní pokyny pro školy. Jsou zde definovány role a odpovědnosti, možnosti evakuace, uzamčení a komunikace atd. Tento dokument je vypracován nejen pro případ útoku aktivního útočnicka přímo v instituci, ale i pro případ žhářství, výbuchu NVS nebo při použití biologických či chemických zbraní.

Přestože i v našich vzdělávacích institucích dochází k jisté osvětě pro případy takového útoku, považuji současný stav za zcela nedostačující. Chybí totiž úplná absence nácviku na krizové situace ve vzdělávacích institucích. Pouze pravidelným nácvikem dokážeme vštípit žákům, jak se mají za daných okolností chovat, kde se případně ukrýt nebo jak zabezpečit třídu, aby měl útočnick znemožněn přístup do místnosti. Pouze tyto automatizmy dokáží v případě útoku snížit počty úmrtí nebo zranění.

Další možnosti nám nabízí zabezpečovací zařízení instalovaná při vstupu do budov. I přesto, že většina školských zařízení je vybavena uzamykatelnými dveřmi, čipy a jinou technikou, není možné se spoléhat pouze na toto vybavení. Příkladem může být útok na střední škole ve Žďáru nad Sázavou, kde se útočník zapletl do ranního davu žáků, kteří vstupovali do budovy, a i bez bezpečnostního čipu prošel. Zde je nutné zpřísnit dohled nad těmito vstupy a zajistit, aby nebylo možné vstoupit skupinově bez ověření totožnosti. Samozřejmě tímto nemůžeme eliminovat útok ze strany žáka dané školy a vybavit vstupy do škol bezpečnostními rámy, jako v některých školách v USA je v našich podmínkách prozatím nereálné. Přesto je nutná určitá obezřetnost, všímavost a včasná reakce na jakékoliv netypické chování osob okolo sebe.

7.5 Souhrn opatření

Většina těchto opatření jsou aplikovatelná pro všechny instituce, ať státní nebo soukromé. Záleží jen na způsobu jejich aplikovatelnosti mezi jednotlivce nebo skupiny osob. Je třeba si uvědomit, že přestože ČR není centrem dění nebezpečných útoků, nelze „usnout na vavřínech“. Je nutné, aby nejen stát, ale i fyzické a právnické osoby přestaly spoléhat na to, že je v případě útoků někdo ochrání, ale je třeba vzít část odpovědnosti i sám na sebe.

Návrhy opatření:

- **Kampaně na zvyšování bezpečnosti;**
- **Výcvikové kurzy;**
- **Školní cvičení a workshopy;**
- **Granty a dotace pro tyto účely;**
- **Včasné varování (hlášení podezřelých aktivit – studenti, zaměstnanci školy atd.);**

- Vydát příručku, která bude poskytovat pracovníkům vzdělávacích institucí, PČR a ostatním institucím návody k vytváření plánu prevence zaměřených na násilí.

8 ZÁVĚR

Na útoky aktivního útočníka je třeba nahlížet komplexně, jelikož jejich narůstající počet nelze přisuzovat jen událostem, které mají souvislost s džihádisty, nacionálními separatisty nebo s jinými radikálními skupinami. Vše má taktéž spojitost se směřováním celé naší společnosti. Nůžky, které se rozevírají mezi sociálními vrstvami, strach z neúspěchu a pocit zklamání, to vše má vliv na každého z nás. Je jen pak otázkou času, kdy jedinec takovou tíhu neunes a rozhodne se společnosti pomstít. Je proto nejen třeba takové útoky odvracet po jejich vzniku, ale zejména jim předcházet. I když vymyslíme jakékoliv důmyslné bezpečnostní opatření, nikdy tuto hrozbu zcela neeliminujeme.

Cílem teoretické části této práce bylo zjistit důvody, které útočníky vedou k tomu, aby útok spáchali, seznámit se s místy možného útoku a popsat metodiku, která má přispět ke zlepšení současného stavu. Byly zde také vybrány největší útoky, které se na území Evropské unie odehrály v letech 2012–2017 a jejichž motiv a způsob provedení byl zcela odlišný.

Praktická část práce byla zaměřena na analýzu a sběr dat, kdy tato data byla z velké části čerpána z Globální teroristické databáze, kterou vytvořila University of Maryland v USA a která byla doplněna o informace získané z internetových zdrojů, tiskových zpráv a tiskových konferencí. Následně byla tato data za pomoci FMEA analýzy vyhodnocena. Na základě těchto výsledků byla místa pravděpodobného útoku rozdělena na číselné škále od nejrizikovějšího místa po nejméně riziková. V rámci diskuze byla místa s největší mírou rizika popsána a byla navržena možná opatření, která mohou snížit četnost a následky těchto útoků. Cíl práce byl tedy splněn.

Přesto, že tato diplomová práce není zaměřena na konkrétní místo, určitý typ útočníka nebo zbraň, poskytuje určité vodítko k tomu, jakou cestou bychom se měli

vydat, nečekat až k útoku dojde a poté řešit, co jsme kde zanedbali a co bychom pro příště udělali lépe. V zájmu ochrany naší společnosti si je třeba uvědomit, že i přesto, že svoboda a demokracie jsou základem evropské kultury, tak bez určitých prvků omezení a „nesvobody“, nebude možné společnost dostatečně účinně chránit.

9 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

IS – islámský stát

BIS – Bezpečnostní informační služba

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

PČR – Policie České republiky

FBI – Federal Bureau of Investigation (Federální úřad pro vyšetřování)

IZS – integrovaný záchranný systém

MV – Ministerstvo vnitra

DHS – U.S. Department of Homeland Security (Ministerstvo vnitřní bezpečnosti
Spojených států amerických)

MU – mimořádná událost

ZZS – Zdravotnická záchranná služba

PO – požární ochrana

IOS KŘP – integrované operační středisko krajského ředitelství policie

PNP – přednemocniční neodkladná péče

USA – Spojené státy americké

10 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. STČ 14/IZS. *Katalogový soubor-Typová činnost složek IZS při společném zásahu: Amok-útok aktivního střelce*. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR, 2013.
2. DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie masových vrahů: příběhy temné duše a nemocné společnosti*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5599-1.
3. Olga Hepnarová. *Kriminalistika.eu* [online]. 1999 [cit. 2017-11-23]. Dostupné z: <http://kriminalistika.eu/muzeumzla/hepnar/hepnaro.html>
4. Petr Vejvoda. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-11-23]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Petr_Vejvoda
5. Tragédie v Uherském Brodě. *Policie České republiky - KŘP Zlínského kraje* [online]. 2015 [cit. 2017-11-23]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/tragedie-v-uherskem-brode.aspx>
6. (Enders, Walter a Sandler, Todd. *The Political Economy of Terrorism*. Cambridge: Cambridge University Press. ISBN 978-05-211-8100-6.
7. FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perpektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5040-7.
8. CLINE, Lawrence E. *The Lord's Resistance Army*. Santa Barbara, California: ABC-CLIO, 2013. ISBN 978-1-4408-2854-6.
9. COMBS, Cindy C. *Encyclopedia of Terrorism*. 2007. New York: Facts On File, 2007. ISBN 978-08-160-6277-5.
10. MIROSLAV, Mareš. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9.
11. LYMAN, Michael D. *Drugs in Society*. Seventh edition. Waltham: Elsevier, 2014. ISBN 978-1-4377-4450-7.
12. HICKEY, Eric W. *Serial Murderes and Their Victims*. 7th ed. Cengage Learning, 2015. ISBN 978-13-0526169-3.

13. Noční můra zpravodajských služeb. *Bezpečnostní informační služba* [online]. Praha, 2014 [cit. 2018-01-29]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/clanekb630.html?ArticleID=8>
14. KALVACH, Zdeněk. Definice měkkých cílů. *Soft Targets Protection Institute, z.ú.* [online]. Praha, 2017, [cit. 2018-01-30]. Dostupné z: www.stpi.cz
15. KALVACH, Zdeněk. *Základy ochrany měkkých cílů-metodika* [online]. In: . Praha, 2016 [cit. 2018-01-30]. Dostupné z: www.mvcr.cz/./metodika-zaklady-ochrany-mekkych-cilu-pdf.aspx
16. Terorismus osamělých vlků: útoky v Oslu. *Válka.cz* [online]. 2012 [cit. 2018-01-30]. Dostupné z: <https://www.valka.cz/14654-Terrorismus-osamelych-vlku-utoky-v-Oslu>
17. *Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017-2020* [online]. In: . Praha, 2017 [cit. 2018-01-30]. Dostupné z: www.mvcr.cz/./koncepce-ochrany-mekkych-cilu-pro-2017-2020-pdf.aspx
18. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2. upravené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-213-4.
19. Útok v polském nákupním centru. *EuroZprávy.cz* [online]. 2017 [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <http://zahranicni.eurozpravy.cz/eu/204697-utok-v-polskem-nakupnim-centru-jeden-mrtvy-osm-zranenych/>
20. *Global Terrorism Database* [online]. College Park, USA: University of Maryland, 2017 [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <http://www.start.umd.edu/gtd/>
21. BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus 2*. Praha: Police History, 1999. ISBN 80-902670-4-1.
22. BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus 1*. Praha: Police History, 1999. ISBN 80-902670-1-7.
23. DOLEŽALOVÁ, Radka. Chcete-li přežít útok, nepodléhejte panice. *Denik.cz* [online]. České Budějovice, 2016 [cit. 2018-02-08]. Dostupné z: <https://ceskobudejovicky.denik.cz/z-regionu/chcete-li-prezit-nepodlehejte-panice-20160715.html>

24. Report: Toulouse Gunman Mohamed Merah Was Not a 'Lone Wolf'. *Haaretz* [online]. 2012 [cit. 2018-02-19]. Dostupné z: <https://www.haaretz.com/toulouse-gunman-not-a-lone-wolf-1.5290178>
25. Paris attacks: What happened on the night. *BBC News* [online]. Francie: BBC, 2015 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-34818994>
26. Nice attack: Dozens killed during Bastille Day celebrations. *BBC News* [online]. BBC, 2016 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/live/world-europe-36799172>
27. Munich shooting: Ali David Sonboly identified as gunman behind shopping centre attack. *Independent*[online]. München: Independent, 2016 [cit. 2018-02-28]. Dostupné z: <http://www.independent.co.uk/news/world/europe/munich-shooting-shopping-centre-mcdonalds-gunman-identified-ali-david-sonboly-german-iranian-suicide-a7152116.html>
28. Anis Amri-nachrichten und themen. *Tagesschau* [online]. Německo: Tagesschau, 2017 [cit. 2018-02-28]. Dostupné z: http://www.tagesschau.de/thema/anis_amri/index.html
29. *Bezpečnostní informační služba: výroční zprávy* [online]. Praha: BIS, 2017 [cit. 2018-03-02]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/vyrocnizprava16e1.html?ArticleID=1136>
30. Žďár si útočící schizofrenička vybrala náhodou, našla ho na internetu. *IDNES.cz: Jihlava a Vysočina*[online]. Jihlava: IDNES, 2014 [cit. 2018-03-02]. Dostupné z: https://jihlava.idnes.cz/tiskova-konference-k-utoku-ve-skole-ve-zdare-nad-sazavou-pkp-/jihlava-zpravy.aspx?c=A141016_101617_jihlava-zpravy_mv
31. Concrete barriers. *Dekra* [online]. Německo, 2017 [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: www.dekra.com

11 SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ

Obrázek 1 Modifikovaná strategie RUN-HIDE-FIGHT [23].....	45
Obrázek 2 Vývoj teroristických útoků za období 2012-2016 [20].....	46
Graf 1 Počty útoků v EU.....	47
Graf 2 Místa útoků ve Velké Británii.....	59
Graf 3 Místa útoků ve Francii.....	60
Graf 4 Místa útoků v Německu.....	61
Graf 5 Místa útoků v Řecku.....	62
Graf 6 Místa útoků v Irsku.....	63
Graf 7 Místa útoků v Itálii.....	64
Graf 8 Místa útoků v Belgii.....	65
Graf 9 Místa útoků ve Švédsku.....	66
Graf 10 Místa útoků ve Španělsku.....	67
Graf 11 Místa útoků v Dánsku.....	68
Graf 12 Místa útoků v ČR.....	69
Graf 13 Paretuv diagram s Lorenzovou křivkou.....	75

12 SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka 1 Přehled útoků ve Velké Británii.....	58
Tabulka 2 Přehled útoků ve Francii.....	59
Tabulka 3 Přehled útoků v Německu.....	60
Tabulka 4 Přehled útoků v Řecku.....	61
Tabulka 5 Přehled útoků v Irsku.....	62
Tabulka 6 Přehled útoků v Itálii.....	64
Tabulka 7 Přehled útoků v Belgii.....	65
Tabulka 8 Přehled útoků ve Švédsku.....	66
Tabulka 9 Přehled útoků ve Španělsku.....	67
Tabulka 10 Přehled útoků v Dánsku.....	68
Tabulka 11 Přehled útoků v ČR.....	69
Tabulka 12 Celkový přehled míst útoků v EU	70
Tabulka 13 Stanovení hodnot rizik	72
Tabulka 14 Hodnotící škála rizika	72
Tabulka 15 Hodnocení rizik	73
Tabulka 16 Hodnocení rizik dle výsledků	74

13 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1..... Katalogový soubor typové činnosti složek IZS STČ 14/IZS

Příloha 2..... Bezpečnostní příručka K-12

Příloha 3..... Leták – program připravenosti na aktivního útočníka

Příloha 1 Katalogový soubor typové činnosti složek IZS STČ 14/IZS

Katalog typových činností integrovaného
záchranného systému

VCNP
2013

	<p style="text-align: center;">Katalogový soubor typové činnosti</p> <p style="text-align: center;">STČ – 14/IZS</p>	<p style="text-align: center;">Redakční a orientační list</p>
<p>Číslo jednací: MV- 68191/PO-IZS- 2013</p>	<p style="text-align: center;">Typová činnost složek IZS při společném zásahu</p> <p style="text-align: center;">Amok – útok aktivního střelce</p>	<p>Vedení listu: MV-generální ředitelství HZS ČR, odbor IZS a výkonu služby</p>

1. **Titulní list katalogového souboru typové činnosti STČ 14/IZS**
Bez č.j.
(soubor [01_STČ_14AMOK_titulní list](#), počet stran 1)
2. **Redakční a orientační list katalogového souboru typové činnosti STČ 14/IZS**
Číslo jednací: č.j. MV- 68191/PO-IZS-2013
(soubor [02_STČ_14AMOK_redakční a orientační list](#), počet stran 1)
3. **Změnový list souboru typové činnosti STČ 14/IZS**
Číslo jednací: č.j. MV- 68191/PO-IZS-2013
(soubor [03_STČ_14AMOK_změnový list](#), počet stran 1)
4. **Společný list složek integrovaného záchranného systému**
Číslo jednací: č.j. PPR-4336/ČJ-2013-990111
(soubor [04_STČ_14AMOK_společný list](#), počet stran 5)
5. **List velitele zásahu složek integrovaného záchranného systému**
Číslo jednací: č.j. PPR-4336/ČJ-2013-990111
(soubor [05_STČ_14AMOK_list velitele zásahu](#), počet stran 3)
6. **List operačních středisek složek integrovaného záchranného systému**
Číslo jednací: č.j. PPR-4336/ČJ-2013-990111
(soubor [06_STČ_14AMOK_list operačních středisek](#), počet stran 4)
7. **List Policie České republiky**
Číslo jednací: č.j. PPR-4336/ČJ-2013-990111
(soubor [07_STČ_14AMOK_list Policie ČR](#), počet stran 2)
8. **List Policie České republiky příloha**
Číslo jednací: č.j. PPR-4336/ČJ-2013-990111
(soubor [08_STČ_14AMOK_list Policie ČR příloha](#), počet stran 2)
9. **Přehled vybraných souvisejících předpisů a literatury**
Číslo jednací: č.j. PPR-4336/ČJ-2013-990111
(soubor [09_STČ_14AMOK_list předpisů a literatury](#), počet stran 2)

Katalogový soubor typové
činnosti

STČ – 14/IZS

Změnový list

Číslo jednací:
MV- 68191/PO-IZS-
2013

Typová činnost složek IZS
při společném zásahu
Amok - útok aktivního střelce

Vedení listu:
**MV-generální
ředitelství HZS
ČR, odbor IZS a
výkonu služby**

Změnový list

Číslo	Název souboru	Aktualizace stran	Důvod změny	Datum aktualizace
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				

	<p style="text-align: center;">Katalogový soubor typové činnosti</p> <p style="text-align: center;">STČ – 14/IZS</p>	<p style="text-align: center;">Společný list složek integrovaného záchranného systému</p>
<p>Policie České republiky</p> <p>Číslo jednací: PPR-4336/ČJ-2013-990111</p>	<p style="text-align: center;">Typová činnost složek IZS při společném zásahu</p> <p style="text-align: center;">Amok - útok aktivního střelce</p>	<p>Gestor typové činnosti:</p> <p style="text-align: center;">Policie České republiky</p>

1. Vymezení pojmů

Pro účely této typové činnosti se rozumí:

aktivní střelec¹ – nebezpečný pachatel, který volil použití zbraně proti jiným osobám k dosažení svých cílů. Obvykle jde o jednotlivce, může se ale také jednat o skupinu pachatelů. Nemá zábrany pro jakékoliv chování s cílem zabít nebo zranit co největší počet osob.

amok – jedná se o pracovní název, který ukazuje na zkratkovitost jednání aktivního střelce pro tento případ v trestněprávní rovině.

bezpečnostní uzávěra – stanoviště řízeného vstupu a výstupu do a z vnější zóny; bývá zpravidla umístěna na přístupové komunikaci tak, aby byla možnost provést odklon dopravy mimo vnější zónu.

eliminace aktivního střelce – neodkladný policejní zákrok vedoucí ke zneškodnění aktivního střelce. Eliminace má tři fáze – vyhledání, identifikace a provedení eliminace. Za provedení eliminace se považuje zadržení a zajištění, paralyzující zranění nebo smrt².

kontrolní stanoviště – místo kontrolovaného vstupu do nebezpečné zóny.

nástupní prostor složek IZS – prostor uvnitř vnější zóny určený k soustředění sil prostředků složek integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“).

nebezpečná zóna – prostor bezprostředního ohrožení života útokem aktivního střelce. Soustřeďují se zde výhradně síly a prostředky Policie České republiky (dále jen „Policie ČR“), které zabezpečují eliminaci aktivního střelce. Bez svolení velitele zásahu je vstup do tohoto prostoru zakázán.

vnější zóna – prostor vymezený pro vedení zásahu; omezuje se zde volný pohyb osob a dopravních prostředků; prostor této zóny je vymezen hranicí vnější zóny. Soustřeďují se zde síly a prostředky složek IZS, které nezabezpečují eliminaci aktivního střelce.

2. Charakter mimořádné události

Typová činnost obsahuje postup složek IZS při mimořádné události (dále jen „MU“), při níž došlo k násilnému útoku ozbrojenou osobou tzv. aktivním střelcem vůči jiným osobám s následkem zranění nebo smrti. Pachatel je s největší pravděpodobností na místě události a pokračuje v trestné činnosti.

2.1. Činnost při řešení mimořádné události

Činnost při řešení mimořádné události lze rozdělit do dílčích etap:

- a) eliminace aktivního střelce,
- b) vyžádání součinnosti složek IZS v rámci eliminace aktivního střelce,
- c) záchranné a likvidační práce (zpravidla až po eliminaci aktivního střelce),
- d) psychosociální pomoc osobám zasažených MU,
- e) předání místa zásahu orgánům činným v trestním řízení.

¹ Mediálně známým ekvivalentním výrazem je šílený střelec.

² Smrt se v daném okamžiku neurčuje úředně, ale stačí laické posouzení příslušníka Policie České republiky.

2.2. Charakteristické zvláštnosti

Eliminace aktivního střelce je zákrokem, který zabezpečuje výhradně Policie ČR. Eliminace má nejvyšší prioritu a nesnese odkladu, přičemž příslušníci Policie ČR (dále jen „policisté“) vůči aktivnímu střelci využívají všech zákonných oprávnění vůči „nebezpečným pachatelům“ - při případném, velmi pravděpodobném použití služební zbraně dbají policisté přiměřené opatnosti vůči ostatním přítomným osobám, aby neohrozili jejich životy a zdraví.

Při řešení mimořádné události lze očekávat:

- a) v úvodní fázi MU (zpravidla po ohlášení události na tísňovou linku) jsou složky IZS řízeny na operační úrovni řízení zásahu; zpravidla do doby než dojde ke kontaktu velitelů a vedoucích složek IZS s velitelem zásahu,
- b) vznik paniky a stresového chování osob zasažených MU,
- c) možnost déletrvajícího zásahu se značným nárokem na síly a prostředky složek IZS,
- d) značný mediální zájem a zvýšené nároky na poskytování informací o MU,
- e) vysoké nároky na poskytnutí psychosociální pomoci.

2.3. Vyžádání součinnosti složek IZS v rámci eliminace aktivního střelce

Policie ČR si v rámci eliminace aktivního střelce může vyžádat součinnost složek IZS (výškovou techniku pro odstřelovače, osvětlení místa MU apod.). Složkám IZS, které takovouto součinnost v nebezpečné zóně poskytnou, musí Policie ČR zabezpečit ochranu před aktivním střelcem. Složky IZS si při plnění úkolů mohou navzájem zapůjčit adekvátní osobní ochranné pracovní prostředky potřebné pro zásah a odpovídajícímu stupni nebezpečí.

3. Řízení zásahu a organizace místa zásahu

3.1. Velitel zásahu

Velitelem společného zásahu složek IZS je vždy policista, který na místo MU dorazí jako první, přičemž v průběhu zásahu může dojít k jeho vystřídání. Velitel zásahu musí být od okamžiku, kdy to okolnosti dovolí, viditelně označen vestou s nápisem „velitel zásahu“ nebo červenou páskou na levé paži s nápisem „VZ“³.³ popřípadě označen vestou nebo doplňkem na pracovním oděvu policisty s nápisem „velitel“.

3.2. Operační úroveň řízení

Na operační úrovni spolupracují operační střediska složek IZS a jejich činnost při řešení této MU koordinuje integrované operační středisko krajského ředitelství policie (dále jen „IOS KŘP“). Podrobnosti viz list operačních středisek. Řízení zásahu na operační úrovni je převažující až do okamžiku eliminace aktivního střelce.

3.3. Taktická úroveň řízení

Při řešení MU velitel zásahu úzce spolupracuje s vedoucím zdravotnické složky poskytovatele zdravotnické záchranné služby (dále jen „ZZS“) a velitelem jednotek požární ochrany (dále jen „jednotky PO“) a pokud zřídí štáb velitele zásahu, zahrne je do svého štábu. S ohledem na bezpečnost zasahujících předává velitel zásahu složkám IZS informace o aktuálních bezpečnostních rizicích a dalších důležitých okolnostech panujících na místě zásahu.

V souladu s STČ 12/IZS je poskytována psychosociální pomoc osobám dotčeným MU.

3.4. Organizace místa zásahu

Policie ČR stanoví vnější a nebezpečnou zónu, které se postupně k eliminaci aktivního střelce uzavřou. Velikost jednotlivých zón závisí na místních podmínkách (může se jednat o jediný objekt, stejně tak o rozsáhlé prostory včetně přilehlých komunikací). Ve vnější zóně, v dostatečné vzdálenosti od nebezpečné zóny –

³ § 4 odst. 3 vyhl. č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému a § 29 písm. a) vyhl. č. 247/2001 Sb. o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. Pozn.: Označení „VZ“ lze zapůjčit od velitele jednotky požární ochrany

možného útoku aktivního střelce, se zřizuje nástupní prostor pro síly a prostředky složek IZS, které budou na místo zásahu postupně přijíždět.

Ve vnější zóně se obvykle zřizuje:

- nástupní a týlový prostor složek IZS,
- stanoviště velitele zásahu,
- stanoviště pro poskytnutí přednemocniční neodkladné péče,
- stanoviště pro ztotožnění a kontrolu evakuovaných osob,
- stanoviště pro poskytnutí psychosociální pomoci,
- bezpečnostní uzávěry do vnější zóny,
- kontrolní stanoviště vstupu do nebezpečné zóny.

Vymezení vnější zóny, včetně stanovení bezpečnostních uzávěrů do vnější zóny, řídí Policie ČR ve spolupráci s městskou nebo obecní policií a složkami IZS.

4. Stupeň poplachu

Rozsah MU obvykle odpovídá druhému stupni poplachu dle poplachového plánu IZS, přičemž velitel zásahu s ohledem na vývoj MU následně zvolí odpovídající stupeň poplachu a rozhodne o množství a posloupnosti nasazovaných sil a prostředků.

5. Časové vymezení mimořádné události

Zásah složek IZS začíná nahlášením MU na operační středisko složek IZS a je ukončen po provedení záchranných a likvidačních prací předáním místa zásahu orgánům činným v trestním řízení. Dobu do eliminace aktivního střelce nelze předem odhadnout, zpravidla je poměrně krátká (minuty). V některých případech (brání rukojmí a vzniku barikádové situace) může trvat delší dobu (hodiny).

6. Činnost složek IZS

Pokud na místo MU dorazily síly a prostředky složek IZS ještě před příjezdem Policie ČR, neprodleně informují vlastní operační středisko a přesunou se do bezpečného prostoru a dále postupují dle pokynů operačního střediska.

6.1. Policie ČR

Prioritou Policie ČR je eliminace aktivního střelce, z toho důvodu bude zpočátku většina policistů nasazovaná hned po svém příjezdu do nebezpečné zóny.

Činnost a úkoly Policie ČR, která

- a) se neprodleně zapojí do eliminace aktivního střelce,
 1. První hlídka Policie ČR je nasazována ihned po svém příjezdu k eliminaci aktivního střelce,
 2. Další policista po příjezdu na místo MU zůstává u služebního vozidla se zapnutým zvláštním výstražným světlem modré barvy z důvodu zajištění komunikace s IOS KŘP, zasahujícími policisty a složkami IZS (dále viz list Policie ČR); jakmile to okolnosti a dostatečný početní stav policistů dovolí, zaujme toto místo u vozidla s výstražným modrým světlem velitel zásahu,
- b) určí velitele zásahu složek IZS,
- c) vymezuje nebezpečnou zónu, dohlíží na ni a informuje přijíždějící složky IZS o jejím vytvoření.
Od okamžiku, kdy je dostatek sil a prostředků pro provedení eliminace střelce, Policie ČR dále
- d) určuje vhodný nástupní prostor složek IZS a ve spolupráci se složkami IZS zajišťuje ustavení techniky,
- e) vymezuje vnější zónu včetně stanovení bezpečnostních uzávěrů do vnější zóny a dohlíží na její dodržování,
- f) provádí dopravní opatření pro plynulý příjezd/odjezd vozidel složek IZS; k tomu lze využít strážníky obecní/městské policie (řízení dopravy, uzavírka komunikací apod.),

- g) zajišťuje bezpečnostní dohled na zřízených stanovištích ve vnější zóně z důvodu ochrany zasahujících složek IZS; pokud velitel zásahu prohlásí část určitého prostoru místa zásahu za bezpečný, nehrozí zde ze strany aktivního střelce žádné nebezpečí,
- h) v případě, že to situace umožňuje⁴, kontaktuje a ztotožňuje prchající osoby z místa MU a vyzývá je, aby se shromáždily v určeném prostoru ve vnější zóně; zde je nutná co nejdříve přítomnost dalších policistů k zajištění bezpečnosti osob.

Další činnosti jsou uvedeny v samostatném Listu Policie ČR.

Síly a prostředky Policie ČR

Policie ČR využívá policisty, kteří jsou nasazeni především k eliminaci aktivního střelce, k plnění úkolů v nebezpečné a vnější zóně. Vymezení útvarů a organizačních článků Policie ČR, které se mohou na řešení MU podílet, je stanoveno v Listu Policie ČR.

6.2. Poskytovatel ZZS v kraji

Prioritou pro ZZS je poskytnutí přednemocniční neodkladné péče (dále jen „PNP“) osobám zasažených MU. V rané fázi MU (do doby eliminace aktivního střelce) jsou síly a prostředky ZZS ustaveny v nástupním prostoru složek IZS a výjezdové skupiny ZZS poskytují PNP zpravidla pouze ve vnější zóně. Po celou dobu zásahu je vedoucí zdravotnické složky v kontaktu s velitelem zásahu, před eliminací aktivního střelce jen prostřednictvím operačního střediska.

Činnost a úkoly ZZS

- a) Zdravotnické operační středisko ZZS (dále jen „ZOS ZZS“) určí vedoucího zdravotnické složky, který v místě MU koordinuje činnost zdravotnické složky (při této akci se předpokládá přítomnost pouze výjezdových skupin ZZS); v případě, že se jedná o místo MU s hromadným postižením osob (dále jen „hromadné neštěstí“), může vedoucí zdravotnické složky organizovat činnost na tomto místě v rámci:
 - o třídících skupin,
 - o skupin PNP a
 - o skupiny odsunu.
- Při tom určí vedoucí těchto skupin,
- b) vedoucí zdravotnické složky vyžaduje od ZOS ZZS další výjezdové skupiny ZZS a materiální zabezpečení podle předpokládaného počtu postižených osob a charakteru zranění, včetně posouzení potřeby prostředků určených k řešení hromadného neštěstí,
 - c) vedoucí zdravotnické složky dle potřeby vyžaduje od ZOS ZZS pomoc poskytovatelů zdravotnické dopravní služby, které může využít k transportu postižených osob do zdravotnických zařízení poskytovatelů zdravotních služeb; členové zdravotnické složky poskytují PNP postiženým osobám, které unikly z nebezpečné zóny, transportují je do zdravotnického zařízení; pokud to zdravotní stav postižených osob dovoluje, umožní lékař policistům položit dotazy postiženým osobám před transportem do zdravotnického zařízení, případně i ověřit jejich totožnost, protože mezi těmito osobami na útěku může být i aktivní střelec,
 - d) členové výjezdových skupin ZZS po dohodě s vedoucím zdravotnické složky mohou na výzvu velitele zásahu vstoupit⁵ do nebezpečné zóny, avšak výhradně v doprovodu policistů a poskytovat tam PNP postiženým osobám.

Síly a prostředky ZZS

- a) Výjezdové skupiny ZZS dle počtu zraněných a traumatologického plánu,
- b) pomoc poskytovatelů zdravotnické dopravní služby, které může využít k transportu postižených osob do zdravotnických zařízení poskytovatelů zdravotních služeb.

V této typové činnosti není zpracován samostatný List zdravotnických záchranných služeb (ZZS). Vedoucí zdravotnické složky při organizování PNP aplikuje postupy stanovené v souboru typové činnosti složek IZS při společném zásahu STČ 09/IZS u MU s velkým počtem raněných a obětí.

⁴ Policista prchající dav osob nezastavuje.

⁵ Je respektováno právo vedoucího výjezdové skupiny rozhodnout o neposkytnutí PNP v místě MU podle § 19 odst. 3 zákona č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě.

6.3. Jednotky PO

Prioritou jednotek PO je nasazení sil a prostředků ve prospěch likvidace MU, zejména spolupráce a součinnost se složkami IZS (Policie ČR, ZZS). V rané fázi MU (do doby eliminace aktivního střelce) jsou síly a prostředky jednotek PO ustaveny v nástupním prostoru složek IZS a zajišťují činnosti zpravidla pouze ve vnější zóně. Po celou dobu zásahu je velitel jednotek PO v kontaktu s velitelem zásahu, před eliminací aktivního střelce zpravidla jen prostřednictvím operačních středisek. Jednotky PO mohou vzhledem ke stupni nebezpečí použít osobní ochranné pracovní prostředky, kterými se mohou vybavit i v souladu s čl. 2.3.

Činnost a úkoly jednotek PO, které

- a) ustaví síly a prostředky jednotek PO ve zřízeném nástupním prostoru složek IZS; pokud jednotky PO dorazily na místo MU dříve než Policie ČR, zastaví vozidlo v bezpečné vzdálenosti od místa MU,
- b) spolupracují s velitelem zásahu složek IZS,
- c) na vyžádání velitele zásahu poskytují v nebezpečné zóně součinnost Polici ČR prostředky a technikou např. výšková technika pro odstřelovače, osvětlení místa MU, nebo zde řeší související MU např. návazný požár, vstup do uzavřených prostor; Policie ČR v takovém případě musí zasahujícím zajistit ochranu před aktivním střelcem,
- d) ve vnější zóně poskytují součinnost složkám IZS např. transport postižených na stanoviště PNP,
- e) dle potřeb vedoucího zdravotnické složky a ve spolupráci se ZZS pomáhají při třídění postižených osob, výjimečně provádí i laické třídění postižených osob metodou START podle STČ 09/IZS.

Síly a prostředky jednotek PO

Nasazení sil a prostředků je závislé na průběhu a délce trvání MU.

- a) Základní požární technika a věcné prostředky PO,
- b) výšková technika, prostředky pro osvětlení místa zásahu,
- c) týlové zabezpečení např. týlový kontejner,

V této typové činnosti není zpracován samostatný List jednotek PO.

6.4. Městská (obecní) policie

Činnost a úkoly městské (obecní) policie

Na žádost velitele zásahu případně IOS KŘP mohou být strážníci využiti zejména k:

- a) eliminaci aktivního střelce⁶,
- b) poskytování informací o místě zásahu (daném objektu),
- c) vytváření bezpečnostní uzavěry, vnější zóny apod.,
- d) organizování dopravních opatření dle pokynů Policie ČR (řízení dopravy, uzavírka komunikací apod.).

Schvaluji: brig. gen. Mgr. Martin Červíček policejní prezident	Podpis dne:
--	----------------------------------

⁶ Výhradně na základě dobrovolnosti.

	<p style="text-align: center;">Katalogový soubor typové činnosti</p> <p style="text-align: center;">STČ – 14/IZS</p>	<p style="text-align: center;">List velitele zásahu</p>
<p>Policie České republiky</p> <p style="text-align: center;">Číslo jednací: PPR-4336/ČJ-2013-990111</p>	<p style="text-align: center;">Typová činnost složek IZS při společném zásahu</p> <p style="text-align: center;">Amok - útok aktivního střelce</p>	<p>Gestor listu:</p> <p style="text-align: center;">Policie České republiky</p>

Postup velitele sil a prostředků Policie České republiky od příjezdu na místo mimořádné události až do eliminace aktivního střelce

Velitel sil a prostředků Policie České republiky:

- Při příjezdu do blízkosti mimořádné události (MU) vizuálně provádí předběžný průzkum, průběžně komunikuje s integrovaným operačním střediskem krajského ředitelství policie (dále jen „IOS KŘP“) a získává upřesňující informace. Vybere místo odstavení vozidla, které bude s rozsvíceným modrým světlem základním orientačním bodem pro další hlídky.

zahájeno		splněno	
----------	--	---------	--

- Vydá pokyn k neprodlenému zahájení zákroku, případně velmi krátce vyčká na již dojíždějící prvosledové hlídky. Místo odstavení vozidla s modrým světlem a zahájení zákroku oznámí IOS KŘP na stanoveném kanále Rdst.

zahájeno		splněno	
----------	--	---------	--

- Podle situace zřídí zásahový radiový kanál (např. DIR), pro výlučnou komunikaci s policisty provádějící zákrok k eliminaci útočnicka.

zahájeno		splněno	
----------	--	---------	--

- Řídí zákrok podle stanovených taktických zásad pro činnost prvosledových hlídek.

- Vždy nejméně dva policisté
- Vykryvání prostorů (přední, zadní)
- Střelba pouze při vizuálním kontaktu s pachatelem
- Minimální radiový provoz
- Ohrožené osoby odesílat do bezpečných (propátranych prostor), případně ven z objektu
- Postup proti směru útěku ohrožených osob nebo dle sluchového vjemu střelby
- Při případném vzniku barikádové situace vyžádání vyjednavče a specialistů

zahájeno		splněno	
----------	--	---------	--

- Po posílení dalšími hlídkami komunikuje v rámci možnosti s IOS KŘP a získává informace o celkové situaci v okolí a cestou IOS KŘP vydává pokyny k organizaci činnosti ve vnější zóně.

zahájeno		splněno	
----------	--	---------	--

- Po ukončení zákroku ověří, že je aktivní střelec eliminován, oznámí to IOS KŘP a zkontaktuje se s vedoucími a veliteli složek integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“).

zahájeno		splněno	
----------	--	---------	--

Postup velitele zásahu složek IZS (kontrolní list)

Velitel zásahu složek IZS:

7. Označí se jako velitel, pokud tak již označen není, a provede s veliteli složek IZS prohlídku dosavadní nebezpečné i vnější zóny, případně rozhodne o úpravě (zmenšení) nebezpečné zóny. Dohodne s nimi potřebu zřízení štábu velitele zásahu, případně rozhodne o jeho zřízení.

zahájeno	☐	splněno	☐
----------	--------------------------	---------	--------------------------

8. Po domluvě s vedoucím zdravotnické složky (dále jen „VZS“) stanoví **místo pro shromáždění a třídění raněných** v co nejkratší transportní vzdálenosti.

- od místa, kde se nachází největší počet raněných a obětí, a současně
- od místa příjezdu a odjezdu vozidel ZZS,

zahájeno	☐	splněno	☐
----------	--------------------------	---------	--------------------------

9. Nařídí zahájit třídění raněných metodou START v případě, že o to VZS požádá.

zahájeno	☐	splněno	☐
----------	--------------------------	---------	--------------------------

11. Vytváří postupně potřebný počet (podle S+P na místě) minimálně dvoučlenných skupin např. příslušníci jednotek požární ochrany a Policie České republiky s nosítky pro transporty raněných. Skupiny přenášejí (odvedou) raněné na shromaždiště raněných, případně provádí úkony první pomoci (zástava krvácení, polohování, příprava na transport).

zahájeno	☐	splněno	☐
----------	--------------------------	---------	--------------------------

12. Požádá cestou IOS KŘP

- o iniciování mechanismů pro poskytování psychosociální pomoci obětem i zasahujícím osobám,
- přivolání soudního lékaře, pokud je velký počet obětí.

zahájeno	☐	splněno	☐
----------	--------------------------	---------	--------------------------

13. Ve vnější zóně podle situace zřizuje např.:

- nástupní a týlový prostor složek IZS,
- stanoviště velitele zásahu,
- stanoviště pro poskytnutí přednemocniční neodkladné péče,
- stanoviště pro ztotožnění a kontrolu evakuovaných osob,
- stanoviště pro poskytnutí psychosociální pomoci,
- bezpečnostní uzávěry do vnější zóny,
- kontrolní stanoviště vstupu do nebezpečné zóny.

zahájeno	☐	splněno	☐
----------	--------------------------	---------	--------------------------

14. Vyčká příjezdu orgánů činných v trestním řízení, předá jim vyžádané informace, případně dohodne s nimi způsob pomoci při vyšetřovacích úkonech.

zahájeno	☐	splněno	☐
----------	--------------------------	---------	--------------------------

15. Dohodne se s veliteli sil a prostředků složek IZS rozsah a způsob informování veřejnosti a médií, stanoví osoby oprávněné podávat na místě zásahu informace.

zahájeno	☐	splněno	☐
----------	--------------------------	---------	--------------------------

16. Organizuje v dohodě s VZS, případně s přítomnými soudními lékaři odvoz obětí.

zahájeno

splněno

17. Ukončí zásah po předání místa zásahu orgánům činným v trestním řízení.

zahájeno

splněno

Schvaluji: brig. gen. Mgr. Martin Červíček policejní prezident	Podpis dne:
--	----------------------------------

	<p>Katalogový soubor typové činnosti</p> <p>STČ – 14/IZS</p>	<p>List operačních středisek</p>
<p>Číslo jednací: PPR-4336/ČJ-2013- 990111</p>	<p>Typová činnost složek IZS při společném zásahu</p> <p>Amok - útok aktivního střelce</p>	<p>Gestor listu: Policie České republiky</p>

Úkoly operačních středisek složek integrovaného záchranného systému

1. Operačního řízení v průběhu mimořádné události (dále jen „MU“) před eliminací aktivního střelce a operačního řízení zásahu složek (dále jen „IZS“) po jeho eliminaci se zpravidla zúčastní:

- A. integrované operační středisko místně příslušného krajského ředitelství policie nebo jiná operační střediska krajských ředitelství policie (dále jen „IOS KŘP“),
- B. operační středisko operačního odboru Policejního prezidia České republiky (dále jen „OS OO PP“), případně operační střediska útvarů Policie České republiky (dále jen „Policie ČR“) s celostátní působností,
- C. zdravotnické operační středisko poskytovatele zdravotnické záchranné služby (dále jen „ZOS ZS“),
- D. operační a informační středisko IZS (dále jen „OPIS IZS“), kterým je místně příslušné operační a informační středisko HZS kraje resp. hl. m. Prahy, používanou zkratkou je také „KOPIS“,
- E. operační a informační středisko Ministerstva vnitra-generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR (dále jen „OPIS GR“),
- F. operační středisko obecní (městské) policie,
- G. dispečinky a operační střediska ostatních složek IZS, které jsou vyzvány k poskytnutí sil a prostředků.

2. Prvotní instrukce pro zasahující síly Policie ČR a složky IZS

Po vyhodnocení tísňových volání a dalších prvotních informací s výsledkem, že se jedná o útok aktivního střelce, zúčastněná operační střediska neprodleně informují zasahující síly a prostředky:

2.1. Instrukce pro Policii ČR:

2.1.1 Instrukce pro „prvosledové hlídky“

Hlídky Policie ČR, které na pokyn IOS KŘP okamžitě přeruší činnost a jsou vyslány na místo MU, musí zejména

1. před příjezdem na místo MU si nasadit dostupnou balistickou ochranu a uvést zbraň do stavu, kdy je náboj v nábojové komoře,
2. používat určený kanál radiostanice (dále jen „Rdst“), který stanoví IOS KŘP,
3. nepoužívat zvukové výstražné zařízení při příjezdu na místo MU,
4. po příjezdu na místo MU zanechat u prvního vozidla zapnuté výstražné modré světlo (slouží pro označení místa, ze kterého byla zahájena eliminace aktivního střelce),
5. sdělovat neprodleně IOS KŘP získané poznatky zejména o pohybu aktivního střelce, způsobu útoku, případně jeho popis.

2.1.2. Instrukce pro policejní posily

Hlídky, které jsou na místo MU vysílány v tzv. druhém sledu, musí zejména

1. použít základní vybavení policisty (služební zbraň, pouta, obušek, slzotvorný prostředek, Rdst, svítilna) + dostupnou balistickou ochranu (balistická vesta, balistická přilba, balistický štít a další případně i dostupný zdravotnický materiál,
2. vzít s sebou zbraň skupinového vyzbrojení (dlouhou zbraň) – dle systemizace, náhlavní soupravu k Rdst,
3. používat určený kanál Rdst, který stanoví IOS KŘP,
4. nepoužívat zvukové výstražné zařízení ani výstražné modré světlo při příjezdu na místo MU,
5. orientovat se po příjezdu na místo MU podle vozidla se zapnutým výstražným modrým světlem a ohlásit se veliteli zásahu,
6. zjistit od prchajících osob popis aktivního střelce.

2.2. Instrukce pro složky IZS

zejména pro výjezdové skupiny poskytovatele zdravotnické záchranné služby (dále jen „ZZS“) a jednotky požární ochrany (dále jen „jednotky PO“), které jsou již na místě MU, nebo které budou postupně přijíždět:

1. přesunout se do místa nástupního prostoru (pokud již jsou na místě MU),
2. přijíždět do místa nástupního prostoru (pokud jsou na cestě),
3. vypnout při příjezdu k místu MU zvukové výstražné zařízení,
4. řídit se pokyny velitele zásahu, kterým je příslušník Policie ČR (dále jen „policista“) označený jako velitel; v první fázi zásahu se řídí pokyny policisty, který zůstává s Rdst u stojících barevně označených vozidel Policie ČR,¹

2.3. Instrukce pro osoby

kteří jsou v napadeném objektu a dovolají se na tísňovou linku některého operačního střediska základních složek IZS:

1. vyhnout se kontaktu s aktivním střelcem, pokud možno utéct,
2. ukryt se do místnosti, pokud možno se zamknout, případně se i zabarikádovat, vypnout zvuk mobilního telefonu,
3. ukryt se v místnosti mimo prostor dveří,
4. nepouštět nikoho do místnosti, čekat na pomoc, nikomu neotevírat do příchodu prokazatelné pomoci (může trvat podle situace až hodiny),
5. poslouchat a dbát příkazů zasahujících policistů, při styku s nimi držet prázdné ruce viditelně od těla,
6. při nevyhnutelném kontaktu s aktivním střelcem se pokusit aktivně bránit jeho útoku.

3. Činnost a úkoly jednotlivých operačních středisek

A. IOS KŘP

Po vyhodnocení tísňových volání a dalších prvotních informací s výsledkem, že se jedná o útok aktivního střelce, neprodleně:

- vysílá na místo MU co největší počet dostupných hlídek (hlídky, které jsou k dispozici, nebo mohou okamžitě přerušit plnění úkolů), kterým poskytne instrukce pro prvosledové hlídky - bod 2.1.1.
- pro operační řízení MU všem zúčastněným hlídkám Policie ČR stanoví přechod na řídicí kanál,
- zakládá akci v informačním komunikačním a řídicím systému pro operační řízení,

¹ Pokud u místa útoku je opuštěné jediné vozidlo v barvách policie se zapnutým výstražným modrým světlem a žádný policista, složky IZS se dotazují u svých operačních středisek na situaci (jediná hlídka začala akci), další postup je shodný.

- zjistí, který z policistů prvosledových hlídek je velitelem zásahu, který bude do příjezdu odpovědného vedoucího policisty plnit úkoly velitele zásahu na místě MU,
- informuje o vzniku MU složky IZS cestou jejich operačních středisek,
- získává průběžně a vyhodnocuje z přijatých oznámení na tísňovou linku základní informace o MU, zejména
 - 1) místo posledního známého výskytu útočnicka,
 - 2) směr postupu útočnicka(ů),
 - 3) způsob útoku (zejména druh použité zbraně),
 - 4) počet a popis útočnicka(ů),
- informuje o vzniku MU a dosud přijatých opatřeních vedoucí policisty zajišťující akceschopnost příslušného útvaru nebo organizačního článku,
- neprodleně informuje zásahovou jednotku krajského ředitelství policie a vyjednávače a zajišťuje jejich vyslání na místo MU v souladu s příslušnými interními akty řízení,
- přizve ke spolupráci OS OO PP a další úkoly plní v součinnosti s ním,
- informuje o vzniku MU preventivně informační oddělení kanceláře ředitele KŘP a poskytuje mu základní informace,
- zjistí, po konzultaci s velitelem zásahu na místě MU, kde určil nástupní prostor pro složky IZS s ohledem na zajištění jejich bezpečnosti,
- oznámí KOPIS a ZOS ZZS převzetí operačního řízení zásahu sil a prostředků složek IZS, informuje o zřízení nástupního prostoru a nařídí předání instrukce pro složky IZS - bod 2.2.
- povolává další síly a prostředky Policie ČR včetně předání instrukce pro policejní posily – bod 2.1.2.
- organizuje dovoz prvků balistické ochrany na místo MU,
- organizuje dopravní opatření se zaměřením na hladký průjezd vozidel ZZS k cílovým poskytovatelům akutní lůžkové péče,
- povolává další síly a prostředky k provedení uzávěry prostoru v okolí místa MU,
- využívá k regulaci dopravy a k provedení uzávěry prostoru v okolí místa MU strážníků obecních (městských) policií, pokud je obecní (městská) policie v obci zřízena,
- vysílá na místo MU výjezdovou skupinu služby kriminální policie a vyšetřování,
- vysílá na místo MU podle potřeby další síly a prostředky Policie ČR (k poskytnutí krizové intervence, psychologické pomoci a posttraumatické intervenční péče apod.)
- povolává soudní lékaře,
- v případech většího počtu zemřelých žádá o vyslání DVI týmu,
- zjišťuje potřebné informace v informačních systémech Policie ČR a veřejně dostupných databázích k osobám, případně k objektům,
- poskytuje další potřebnou podporu veliteli zásahu.

B. OS OO PP

Vedle operační součinnosti s IOS KŘP podle předcházejícího písmene A. plní zejména tyto úkoly:

- aktivuje a podle vývoje situace na místě MU povolává potřebné síly a prostředky útvarů Policie ČR s celostátní působností (vyjednávači, odstřelovači, pyrotechnici, potápěči, vrtulníky),
- informuje neprodleně policejního prezidenta a jeho náměstky o situaci a zasilá informační relaci na Situační a informační centrum Ministerstva vnitra ČR,
- na vyžádání vedení Policejního prezidia ČR poskytuje podklady pro základní tiskové informace o MU, které předává oddělení mediální komunikace a public relations Policejního prezidia ČR,
- v případě účasti cizinců vyzumívá zastupitelské úřady včetně tlumočnicků,
- komunikuje s dalšími resortními i mimoresortními subjekty,

- dle potřeby aktivuje síly a prostředky Armády České republiky způsobem stanoveným v dohodě mezi Policií ČR a Armádou České republiky (zejména vrtulník pro přepravu specialistů Útvaru rychlého nasazení).

C. ZOS ZZS

- Vysílá na místo MU výjezdové skupiny, pokud je z tísňové výzvy zřejmé, že se jedná o útok aktivního střelce, informuje neprodleně OS PČR a vyžádá informaci o určení nástupního prostoru,
- po převzetí informace od IOS KŘP o určení nástupního prostoru, vysílá výjezdové skupiny do tohoto místa a předá jim instrukce pro složky IZS – bod 2.2.,
- výjezdovým skupinám poskytuje potřebné informace, které obdrží od IOS KŘP,
- po eliminaci aktivního střelce provádí další úkoly a činnosti, které jsou stanoveny pro ZOS ZZS v souboru typové činnosti složek IZS při společném zásahu STČ 09/IZS u MU s velkým počtem zraněných a obětí, přičemž respektují, že velitelem zásahu je policista.

D. KOPIS a OPIS GŘ

- Vysílá na místo MU jednotky PO², pokud je z tísňové výzvy zřejmé, že se jedná o útok aktivního střelce, informuje o tom IOS KŘP a vyžádá informaci, kde ustavit požární techniku,
- bez prodlení předává jednotkám PO instrukce pro složky IZS – bod 2.2.,
- oznámí IOS KŘP velitele jednotky PO, který bude řídit činnosti v nástupním prostoru,
- předává veliteli jednotky PO v nástupním prostoru další informace nebo instrukce, které obdrží od IOS KŘP,
- povolává podle požadavků velitele zásahu síly a prostředky Hasičského záchranného sboru České republiky nebo ostatních složek IZS pro zajištění technické podpory v místě MU (např. osvětlení místa zásahu, výškovou techniku pro odstřelovače, dokumentace k objektům),
- po eliminaci aktivního střelce provádí další úkoly a činnosti, které jsou stanoveny pro jednotky PO v STČ 09/IZS, přičemž respektují, že velitelem zásahu je policista.

C. OS obecní (městské) policie

- Nasazuje strážníky k plnění úkolů v obci, které nepřímo souvisí s bezpečnostním opatřením – regulace dopravy na trasách k poskytovatelům akutní lůžkové péče, udržování veřejného pořádku v širším okolí místa MU, dodržování režimových opatření ve vnější zóně, apod.

D. Operační střediska ostatních složek IZS a dispečinky velkých dopravců

- Pokud se útok aktivního střelce odehraje v dopravním prostředku nebo dopravním uzlu (vagon, nádraží, letiště, metro apod.), spolupracují dispečinky s operačními středisky složek IZS obdobně jako v STČ 09/IZS,
- informují osoby, které budou vyzváni k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci, že mohou svoji účast odmítnout.

<p>Schvalují: brig. gen. Mgr. Martin Červíček policejní prezident</p>	<p>Podpis dne:</p>
--	---

² Jednotky sborů dobrovolných hasičů zařazené v plošném pokrytí kraje jednotkami požární ochrany nejsou k zásahům souvisejícím s aktivním střelcem povolávány

	<p>Katalogový soubor typové činnosti</p> <p>STČ – 14/IZS</p>	<p>List Policie České republiky</p>
<p>Číslo jednací: PPR-4336/ČJ-2013- 990111</p>	<p>Typová činnost složek IZS při společném zásahu</p> <p>Amok - útok aktivního střelce</p>	<p>Gestor listu: Policie České republiky</p>

Úkoly Policie České republiky

Úkolem každého příslušníka Policie České republiky (dále jen „Policie ČR“) vyslaného na služební zákrok proti aktivnímu střelci je zastavení a eliminace jednání aktivního střelce v co nejkratším čase.

Velitel sil a prostředků Policie ČR je velitelem zásahu složek integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“).

A. Úkoly Policie ČR před a při eliminaci aktivního střelce:

Policie ČR provádí samostatně policejní opatření za účelem vyhledání, identifikace a eliminace (dále jen „eliminace“) nebezpečného pachatele(ů)-aktivního střelce podle interních policejních předpisů a společné metodiky¹.

- Všeobecnou použitelnost mají dále taktické zásady pro postup hlídky Policie ČR při nasazení k zastavení a eliminaci aktivního střelce – viz příloha tohoto listu „Aktivní střelec - karta hlídky“.
- Ve všech krajských ředitelstvích policie (dále jen „KŘP“) jsou dále (s přihlédnutím k místním podmínkám a organizaci konkrétního KŘP – např. zásahová jednotka apod.) zpracovány vlastní typové plány pro problematiku AMOK.

Ve všech těchto dokumentech jsou stanoveny následující základní úkoly Policie ČR:

1. Zahájit zákrok k eliminaci aktivního střelce již první hlídkou, která se dostaví na místo útoku, pokud jí není z radioprovozu známo, že v nejkratší době, řádově max. do 2-3 minut, nedorazí na místo další hlídka, která by pomohla první hlídce v zákroku.
2. Stanovit nebezpečnou zónu co nejdříve, souběžně s akcí na eliminaci aktivního střelce, a v rámci možnosti činit opatření k zamezení přístupu nepovolaných osob do nebezpečné i vnější zóny a opatření k zabránění útoku aktivní střelce.
 - Ve výjimečných případech, ve kterých je nutné nebo možné², aby síly a prostředky složek integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“) prováděly záchranné a likvidační práce uvnitř nebezpečné zóny, zajistit pro ně ochranu doprovodem hlídky Policie ČR,
 - velitel zásahu sám, nebo prostřednictvím operačních středisek v případě potřeby komunikuje s veliteli a vedoucími základních složek IZS, které jsou shromážděny za hranicí nebezpečné zóny v nástupním prostoru složek IZS.
3. Eliminovat aktivního střelce.

¹ Např. metodika „AMOK-Zákrok proti aktivnímu střelci“, ZPPP 10/2009 o zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti.

² Např. požár v objektu napadené školy, vznik barikádové situace, lokalizovaná poloha aktivního střelce.

B. Úkoly Policie ČR po eliminaci aktivního střelce:

1. Velitel zásahu mimo jiné, řídí a organizuje:
 - neprodlené zahájení třídění raněných, případně i laického třídění raněných (viz STČ 09/IZS) v součinnosti s vedoucím zdravotnické složky,
 - místo zásahu a činnosti tak, aby zdravotnická složka měla v mezích možností dostatek prostoru a vhodné podmínky k urychlenému poskytování přednemocniční neodkladné péče,
 - dopravní opatření pro transporty raněných do zdravotnických zařízení, v součinnosti s operačními středisky poskytovatele zdravotnické záchranné služby.
2. Vytvořit podmínky pro práci orgánů činných v trestním řízení při identifikaci obětí a vyšetřování okolností trestného činu.
3. Informovat příbuzné obětí útoku, v součinnosti s orgány činnými v trestním řízení informovat hromadně sdělovací prostředky, v případě potřeby (velký rozsah) vytvořit za účelem informování informační centrum.

C. Síly a prostředky

Podle okolností konkrétního útoku aktivního střelce se k jeho eliminaci a k činnostem po jeho eliminaci mohou využít síly a prostředky:

Místně příslušného KŘP zařazené v/ve

- službě pořádkové policie
- službě dopravní policie
- službě kriminální policie a vyšetřování
- operačním středisku
- zásahové jednotce
- a další podle vlastního typového plánu KŘP

a u déletrvajících útoku aktivního střelce také sil a prostředků útvarů policie s celostátní působností, zejména

Pyrotechnické služby

Útvaru rychlého nasazení (v případě barikádové situace)

Služby cizinecké policie (inspektoráty na mezinárodních letištích v případě útoku na letišti)

Letecké služby (přepravy specialistů)

Kriminalistického ústavu Praha (DVI team)

V nejkratším možném čase musí být na místo útoku povoláni disponibilní specialisté a týmy specialistů, zejména

vyjednávač, vyjednávací tým

psycholog

intervenční tým

skupina krizové intervence

Výše uvedené síly a prostředky – policisté, specialisté a speciální týmy policistů, útvary a organizační články Policie ČR se schválením tohoto listu policejním prezidentem považují za určené pro případné využití ve prospěch společného zásahu složek IZS po eliminaci aktivního střelce ve smyslu § 20 odst. 3 písm. c) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Schvalují: brig. gen. Mgr. Martin Červíček policejní prezident	Podpis dne:
--	----------------------------------

	<p>Katalogový soubor typové činnosti</p> <p>STČ – 14/IZS</p>	<p>List Policie České republiky_příloha</p>
<p>Číslo jednací: PPR-4336/ČJ-2013-990111</p>	<p>Typová činnost složek IZS při společném zásahu</p> <p>Amok - útok aktivního střelce</p>	<p>Gestor listu: Policie České republiky</p>

Aktivní střelec – Karta hlídky Policie České republiky

Postup a činnost hlídky Policie České republiky (dále jen „Policie ČR“) po přijetí oznámení o mimořádné události (dále jen „MU“) v případě, že:

a) se hlídka Policie ČR dostaví na místo MU jako „prvosledová“ – je vyslána na místo MU bezprostředně po oznámení útoku aktivního střelce

Karta prvosledové hlídky

- Získání co nejvíce upřesňujících informací od integrovaného operačního střediska krajského ředitelství policie (dále jen „IOS KŘP“) již v průběhu přesunu na místo MU
- Použití prostředků balistické ochrany v případě, že je má hlídka ve vozidle k dispozici
- Použití dlouhých služebních zbraní (brokovnice, samopal) v případě, že jsou k dispozici
- Co možná nejrychlejší příjezd na místo MU s takticky vhodným odstavením vozidla
 - Kontrola výzbroje a výstroje (nabitě zbraně, balistická ochrana, funkční Rdst)
 - Nastavení Rdst na určený řídicí kanál
 - Při výjezdu z útvaru nebo organizačního článku Policie ČR vzít s sebou dlouhé zbraně
 - U prvního vozidla Policie ČR na místě MU zanechat rozsvícené výstražné světlo modré barvy
 - Vozidlo odstavit pokud možno mimo prostor ohrožení střelbou
 - Před zahájením zákroku vypnout hlasité vyzvánění u mobilního telefonu
- Rychlé vyhodnocení situace a předání informací IOS KŘP
 - Zjištění informací od svědků na místě MU (budova, lokalizace střelce, počet zraněných či ohrožených osob apod.) a jejich předání IOS KŘP
 - Nahlášení zahájení eliminace aktivního střelce (vstup do objektu, prostoru) IOS KŘP
- Vyžádání posil
 - Zajistí IOS KŘP
- Vstup do objektu (na místo MU) a pohyb v něm - taktické zásady
 - Vždy nejméně dva příslušníci Policie ČR
 - Vykryvání všech prostorů
 - Střelba pouze při vizuálním kontaktu s pachatelem (omezený palebný průměr, nebezpečí zasažení nezúčastněné osoby)
 - Minimální radiový provoz, jeho „ztišení“ (může být vodítkem pro pachatele)
 - Ohrožené osoby odesílat do bezpečných (propátranych) prostorů, případně ven z objektu
 - Postupovat proti směru útěku ohrožených osob nebo dle sluchového vjemu střelby
 - Získat informace od ohrožených osob (kolik je pachatelů, kde jsou, popis atd.) a tyto předávat neprodleně veliteli zásahu a IOS KŘP

- **Eliminace aktivního střelce**
 - Pokud se vzdává, bezpečné spoutání, prohlídka a eskorta
 - Při vizuálním kontaktu použití služební zbraně
 - **Zodpovědnost za celý policejní zákrok do převzetí velení**
 - Velitel hlídky, která se jako první dostavila na místo MU, velí policejnímu zákroku do doby, kdy je rozhodnuto o změně velení
- b) hlídka Policie ČR přijíždí na místo MU jako „druhosledová“ a je jí známo, že Policie ČR již proti aktivnímu střelci zakročuje (rozdíly v činnosti druhosledové hlídky od provosledové jsou odlišeny kurzívou)**

Karta druhosledové hlídky

- **Získání co nejvíce upřesňujících informací od IOS KŘP již v průběhu přesunu na místo MU**
 - *Zjištění a nastavení totožného kanálu na Rdst*
- **Co možná nejrychlejší příjezd na místo MU s takticky vhodným odstavením vozidla**
 - Kontrola výzbroje a výstroje (připravené zbraně, balistická ochrana, funkční Rdst se shodným kanálem)
 - *Při výjezdu z útvaru nebo organizačního článku Policie ČR vzít s sebou dlouhé zbraně*
- **Dle možností spolupráce s hlídkou Policie ČR na místě MU**
 - *Společný vstup do objektu či prostoru v jednotné formaci*
 - *Na základě informací od IOS KŘP nebo prvosledové hlídky vstup do objektu a propátrání dalších prostor*
- **Zajištění okolí místa MU s případnou uzávěrou prostoru proti vstupu nezúčastněných osob (dle možností v závislosti na počtu policistů)**
- **Zjištění max. možného množství informací o vzniklé MU**
 - *Počet aktivních střelců, příp. obětí, rukojmí, výzbroj, požadavky, svědci, objekt, východy, lokalizace aktivního střelce v objektu, dokumentace k objektu atd.*
- **Vymezit prostor pro shromáždění ohrožených osob vycházejících z objektu nebo prostoru**
 - *Mezi tyto osoby se může vmísit i aktivní střelec*
 - *Kontrolovat, zda osoby nemají u sebe zbraň*
- **Dle možností provádět krizovou komunikaci do příjezdu policejního vyjednavče (pokud aktivní střelec komunikuje, oslovuje Policii ČR apod.)**
 - *Možnost odhlášení pozornosti aktivního střelce od dalších možných obětí i zakročující hlídky Policie ČR*
- **Veškeré další informace předávat IOS KŘP**
- **V případě nasazení dalších složek integrovaného záchranného systému vhodně zvolit jejich rozmístění v nástupním prostoru se zaměřením na zajištění jejich bezpečnosti a jejich činnosti**

Schvaluji: brig. gen. Mgr. Martin Červíček policejní prezident	Podpis dne:
--	----------------------------------

	<p style="text-align: center;">Katalogový soubor typové činnosti</p> <p style="text-align: center;">STČ – 14/IZS</p>	<p style="text-align: center;">Přehled vybraných souvisejících předpisů a literatury</p>
<p>Číslo jednací: PPR-4336/ČJ-2013- 990111</p>	<p style="text-align: center;">Typová činnost složek IZS při společném zásahu</p> <p style="text-align: center;">Amok - útok aktivního střelce</p>	<p>Gestor listu: Policie České republiky</p>

Přehled vybraných právních předpisů a interních předpisů

Právní předpisy

1. zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
2. vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb.
3. zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách)
4. vyhláška č. 101/2012 Sb., o podrobnostech obsahu traumatologického plánu poskytovatele jednodenní nebo lůžkové zdravotní péče a postupu při jeho zpracování a projednání
5. zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě
6. nařízení vlády č. 148/2012 Sb., o stanovení výše úhrady nákladů na připravenost poskytovatele zdravotnické záchranné služby na řešení mimořádných událostí a krizových situací ze státního rozpočtu
7. vyhláška č. 240/2012 Sb., kterou se provádí zákon o zdravotnické záchranné službě
8. zákon č. 256/2001 Sb. o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
9. zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
10. zákon č. 238/2000 Sb., Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Interní předpisy

11. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 19/2005, kterým se upravuje provozování integrovaného komunikačního a řídicího systému „DISPEČER – MAJÁK 158“
12. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 136/2006, kterým se upravuje postup při hlášení události a provozování informačního systému UDÁLOST
13. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 100/2001 ke kriminalistickotechnické činnosti Policie České republiky
14. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 10/2009, o zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti
15. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 27/2008, kterým se upravují úkoly Policie České republiky při přípravě a provádění záchranných a likvidačních prací složkami integrovaného záchranného systému
16. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 109/2009, o operačních střediscích
17. Čj. KRPA-64907-1/ČJ-2013-0000ZU Typový plán činnosti aktivní střelec Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy
18. Čj. KRPS-26461-2/ČJ-2013-0100PZ Typový plán činnosti aktivní střelec Krajského ředitelství policie Středočeského kraje

19. Čj. KRPC-18372-1/ČJ-2013-0200NU Typový plán činnosti aktivní střelec Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje
20. Čj. KRPP-21824-1/ČJ-2013-0300NU Typový plán činnosti aktivní střelec Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje
21. Čj. KRPK-10459/ČJ-2013-1900KR Typový plán činnosti aktivní střelec Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje
22. Typový plán činnosti aktivní střelec Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje
23. Čj. KRPL-3594-4/ČJ-2013-1800KR Typový plán činnosti aktivní střelec Krajského ředitelství policie Libereckého kraje
24. Čj. KRPH-2047-3/ČJ-2013-0500KR Typový plán činnosti aktivní střelec Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje
25. Čj. KRPE-10413-3/ČJ-2013-1700PZ Typový plán činnosti aktivní střelec Krajského ředitelství policie Pardubického kraje
26. Čj. KRPJ-14059/ČJ-2013-1600KI Typový plán činnosti aktivní střelec Krajského ředitelství policie kraje Vysočina
27. Čj. KRPB-31709-2/ČJ-2013-0600KI Typový plán činnosti aktivní střelec Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje
28. Čj. KRPM-17127/ČJ-2013-1400PZ Typový plán činnosti aktivní střelec Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje
29. Čj. KRPT-26516-1/ČJ-2013-0700KI Typový plán činnosti aktivní střelec Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje
30. Čj. KRPP-9575-2/ČJ-2013-1500KR Typový plán činnosti aktivní střelec Krajského ředitelství policie Zlínského kraje

31. Bojový řád jednotek požární ochrany - taktické postupy zásahu – Metodický list číslo 11-S; Třídění velkého počtu raněných metodou START
32. Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 26/2009, kterým se stanoví postup při používání souborů typové činnosti složek integrovaného záchranného systému při společném zásahu

Související soubory typových činností složek integrovaného záchranného systému (STČ IZS) při společném zásahu

STČ 02/IZS demonstrování úmyslu sebevraždy

STČ 09/IZS velký počet raněných a obětí

STČ 12/IZS psychosociální pomoc

Literatura

„AMOK (zákrok proti aktivnímu střelci)“ – metodika odboru vzdělávání Policejního prezidia České republiky

„Taktická příprava - vstup a pohyb po objektu“ - metodika odboru vzdělávání Policejního prezidia České republiky č.j. PPR 13104-1/ČJ2012-990570

Homeland Security

K-12 School Security Practices Guide April 2013

Table of Contents

TABLE OF CONTENTS	1
1. BACKGROUND	3
2. THREATS AND VULNERABILITIES	4
2.1 Threats	4
2.1.1 Natural Hazards/Accidents.....	4
2.1.2 Targeted Violence	4
2.1.2.1 Targeted Violence in School Settings	5
2.1.2.2 Improvised Explosive Device	5
2.1.2.3 Vehicle-Borne Improvised Explosive Device.....	5
2.1.2.4 Arson	5
2.1.2.5 Chemical or Biological Attack.....	6
2.1.3 Cyber Threat.....	6
2.2 Vulnerabilities	6
2.2.1 Open Access	6
2.2.2 Large Concentrations of Students Outside School Buildings	7
2.2.3 Limited Security Control of After-School Events	7
2.2.4 Limited Security on School Buses.....	7
2.2.5 Natural and Other Hazards	8
3. PREVENTION, PROTECTION, AND MITIGATION	8
3.1 Threat Assessments	9
3.2 Potential Attack Indicators	9
3.2.1 Individual Behavior Indicators.....	10
3.2.2 Surveillance Indicators	10
3.2.3 Imminent Attack Indicators.....	11
3.2.4 Surrounding Area Indicators	11
3.3 Protective Measures	12
3.4 Reporting Procedures	13
3.5 Long-Term Prevention Programs	13
4. PREPAREDNESS	13
4.1 Establishing Crisis Response Teams	14

4.2	Creating an Emergency Operations Plan.....	14
4.2.1	Define Roles and Responsibilities	15
4.2.2	Notification Procedures	15
4.2.3	Evacuation, Lockdown, and Shelter-In-Place Policies and Procedures	15
4.2.4	Plans for Diverse Needs of Children and Staff	16
4.2.5	Consider Necessary Equipment and Supplies	16
4.2.6	Common Vocabulary.....	16
4.2.7	Accountability and Reunification System.....	17
4.2.8	Communication with External Entities.....	17
4.2.9	Emergency Drills.....	17
5.	RESPONSE	17
5.1	Teachers.....	17
5.2	Administrative Staff	18
5.3	Other Staff	19
6.	RECOVERY.....	19
6.1	Assemble a Crisis Intervention Team and Assess Emotional Needs of Staff, Students, Facilities, and Responders.....	20
6.2	Keep Students, Families and the Media Informed.....	20
6.3	Return to the “Business of Learning” as Quickly As Possible	20
6.4	Provide Stress Management	20
6.5	Restore Infrastructure	20
6.6	Evaluate	20
	ADDITIONAL RESOURCES.....	21
	PHOTO SOURCES.....	22

This document was developed by the Office of Infrastructure Protection, DHS, to provide information to K-12 school personnel assigned with the responsibility of assessing school security practices to foster safer and more secure school communities. The information herein is not all inclusive. This guide presents an overview of K-12 school security practices. School administrators and legal counsel should work together to ensure that these practices are employed in a manner consistent with legal requirements.

Note: Information presented here is subject to copyright laws and other terms of use as set forth in the respective references

1. Background

The National Center for Education Statistics reports that a total of 132,217 elementary and secondary schools (traditional, charter, and private) were operating in the United States during the 2009-2010 school year.¹ Approximately 52.3 million students were enrolled at these schools.² Elementary and secondary schools are relatively open-access, limited egress community congregation points for children. In general, schools are designed to provide a warm and inviting environment to encourage learning.

Unfortunately, student populations may be at risk of mass casualties from natural disasters and man-made hazards. Schools are susceptible to being damaged by weather-related events, and infectious diseases could spread easily among students, teachers, and staff. In addition, school environments have been successfully targeted by armed attackers in the past. In some schools, security responses to the threat of armed attacks such as barring windows and controlling access points with metal detectors are criticized for resembling a prison environment rather than a learning environment. The potential consequences of a mass casualty incident in schools can be mitigated by implementing a “whole of community” comprehensive emergency management strategy. A comprehensive emergency management strategy uses a multi-disciplined, team approach at the district and school levels to coordinate efforts with community partners such as first-responders, parents, school neighbors, and public and mental health professionals to provide a safe environment for learning.

Released on January 16, 2013, “Now is the Time: the President’s plan to protect our children and our communities by reducing gun violence,” establishes four common-sense steps to better protect our children and communities from tragic mass shootings.³ According to the President’s plan, “we need to make our schools safer, not only by enhancing their physical security and making sure they are prepared to respond to emergencies like a mass shooting, but also by creating safer and more nurturing school climates that help prevent school violence.” This guide provides security practices for consideration by communities to deter threats, address hazards and risks, as well as minimize damage from school incidents, including mass casualty events. The security practices include a spectrum of options for consideration, from programmatic and procedural considerations to technological enhancements that school administrators may consider implementing based upon the most likely threats to their school district and their available resources. The security practices guide includes options for consideration in developing a security plan that builds from existing comprehensive assessment efforts (e.g., culture and climate, school threat assessment) and blends a number of security practices to achieve an effect where threats are either deterred or delayed and detected in advance of creating harm. In the case of a detected threat, a security plan should provide for timely assessment of the threat, create time for selecting an appropriate response to a threat and facilitate transition into an effective recovery, if necessary. To be cost effective, the security plan should implement solutions that serve multiple safety, security, and school emergency management objectives while ensuring a nurturing school environment.

The first step to develop a comprehensive school security program is to identify the threats that potentially jeopardize the physical well-being of the individuals in the school community. The next section will review some potential threats a school community may face.

¹ Table A-12-1, NCES

² Tables A-3-1, A-4-1, and A-5-1, NCES

³ http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/docs/wh_now_is_the_time_full.pdf

2. Threats and Vulnerabilities

Identifying and evaluating any known or potential threat(s) to a given facility is a preliminary component of a security assessment. The results of a security assessment will guide the process of developing a security plan. A proper security plan will aim to deter or mitigate a threat by reducing the school community's vulnerability to the identified threat. As numerous events over the past several years have demonstrated, elementary and secondary schools can face both internal and external threats of violence. Internal threats of violence can come from students, teachers, or staff members who are accepted members within the school facility and whose access to the school is authorized by school administrators. Internal threats may be mitigated by school policies and procedures as outlined in Section 3: Mitigation and Prevention. External threats of violence can come from individuals who are not directly affiliated with the school, and who appear at the facility without authorized access and with the intent to inflict harm on the school community.

2.1 Threats

2.1.1 Natural Hazards/Accidents

Effective, comprehensive school emergency management plans use an all-hazards approach to assess and address natural hazards, such as infectious diseases and illnesses, fire, and seismic and weather-related events (e.g., hurricanes, tornadoes, flash floods). Such hazards can affect the safety of elementary and secondary school employees and students, as well as the facility's ability to carry out normal operations.

- In May 2011, a tornado that struck Joplin, Missouri, destroyed approximately 2,000 buildings, including Joplin High School. The school was so badly damaged that it could not be used when the new school year started three (3) months later.⁴

2.1.2 Targeted Violence

In addition to threats posed by extreme acts of nature or man-made accidents, elementary and secondary schools are vulnerable to pre-planned attacks of targeted violence committed by individuals using a variety of tactics to inflict harm on a school community. Individuals who target a school to inflict harm could use firearms; improvised explosive devices (IEDs); vehicle-borne IEDs (VBIEDs); chemical, biological, or radiological attacks; or arson that may result in a number of casualties and/or damage to school facilities. Perpetrators may have a wide variety of weapons and tactics available to achieve their objectives and may demonstrate the ability to plan and conduct complex attacks against multiple targets. Attacks can be carried out by individuals, small teams of a few perpetrators, or larger groups acting in a coordinated fashion. Although a terrorist attack directly targeting a kindergarten-12th grade (K-12) school has not occurred in the United States, terrorist attacks on schools have happened in other areas of the world and terrorist groups remain intent on attacking vulnerable targets within the United States. The following sections discuss the specific threats of most concern to elementary and secondary schools.

⁴ http://www.colorado.edu/hazards/research/qr/submitted/paul_2011.pdf

2.1.2.1 Targeted Violence in School Settings

Individuals who target a school to commit an act of violence could use conventional firearms, automatic weapons, explosives (such as those used in the Beslan, Russia school hostage incident in which several hundred school children were killed), or similar weapons to harm individuals or take hostages.⁵ The Federal Bureau of Investigation (FBI) analyzed 154 active shooter events in the United States between 2002 and 2012 that included three (3) or more individuals being shot. Active shooter events occurred in an academic setting 17% of the time.⁶ As the following examples demonstrate, deliberate attacks on elementary and secondary schools pose a real threat that can inflict considerable harm.

- In December 2012, a lone gunman forced his way into an elementary school in Newtown, Connecticut and then shot and killed 20 students and six (6) teachers and administrators before killing himself.⁷
- In March 2005, a high school student went on a shooting rampage on an Indian reservation in Bemidji, Minnesota, killing seven (7) people at his school, including five (5) students, a teacher, and a security guard. The suspect then killed himself after exchanging gunfire with police. It was the Nation's worst school shooting since the Columbine massacre in 1999 in which 15 people (including the two shooters) were killed.⁸

2.1.2.2 Improvised Explosive Device

An IED or "homemade bomb" can be constructed of commonly available materials, construction explosives (e.g., dynamite), or stolen military-grade explosives. An IED can be carried into an elementary or secondary school by an individual and detonated (e.g., a suicide bomber) or can be deposited in an unnoticed location for detonation by a timer or remote control. More than 30 IEDs were found around Columbine High School, inside cars, and in the suspects' homes immediately after the 1999 shooting.⁹

2.1.2.3 Vehicle-Borne Improvised Explosive Device

Elementary and secondary schools are also vulnerable to VBIED attacks – IEDs loaded into a vehicle (car, truck, motorcycle, or bicycle). The vehicles can be parked close to an elementary or secondary school and placed where large numbers of people gather, or they can be crashed through barriers and detonated. VBIEDs are much larger and more dangerous than IEDs carried by an individual.

2.1.2.4 Arson

Intentional fires can be set by using highly flammable materials (e.g., gasoline) tossed into an elementary or secondary school. Accelerants that promote the spread and intensity of a fire can be applied beforehand and then ignited. Arson is a threat both during and after normal hours of operation.

⁵ Lynch, D., "The enemy is at the gate": Russia after Beslan". *International Affairs*, 81(2005): 141–161.

⁶ Joint Intelligence Bulletin– Recent Active Shooter Incidents Highlight Need for Continued Vigilance 2012

⁷ <http://www.whitehouse.gov/blog/2013/03/28/president-obama-we-have-not-forgotten-what-happened-newtown>

⁸ <http://www.wce.wvu.edu/Depts/SPED/Forms/Kens%20Readings/Violence/Vio%20School%20shootings%20stun%20reservation%20Borja%202005.pdf>

⁹ Stretesky, Paul B., and Michael J. Hogan. "Columbine and student perceptions of safety: A quasi-experimental study." *Journal of Criminal Justice* 29.5 (2001): 429-443.

2.1.2.5 Chemical or Biological Attack

Chemicals that can be used as weapons include toxic industrial chemicals (e.g., ammonia, hydrogen fluoride, chlorine) and chemical warfare agents (e.g., sarin, VX nerve agent). These hazardous materials may be located on school property, adjacent to school property, or brought onto school property where they are released or dispersed by explosives. Although the latter are not readily available, some chemical warfare agents have been procured and used by terrorists. Biological pathogens (e.g., anthrax, botulin, plague) can be introduced into a facility through its heating, ventilation, and air-conditioning (HVAC) system, or can be spread by contact (e.g., through contaminated letters delivered by mail). In addition, many schools have chemistry labs with small to moderate quantities of dangerous chemicals that could be exploited or become an additional threat as a result of fire or other natural hazard that may disrupt the containment of these chemicals. It is important to ensure proper and secured storage for any chemicals present in a school.

2.1.3 Cyber Threat

Review your school website for personal or sensitive facility information that could be seen, accessed, and used by individuals intending to harm the school community. In addition, monitor and report suspicious “probing activity,” intrusion or hacking to your website, servers or other electronic systems.

2.2 Vulnerabilities

This section identifies key common vulnerabilities associated with elementary and secondary schools. While not all of these potential vulnerabilities are applicable to all elementary or secondary schools, they have been identified as priority focus areas for elementary and secondary school management and security personnel to review. Taken together, the sheer size of the country’s school system, the predictability of school schedules and holidays, and their attractiveness as a “soft target,” can leave schools vulnerable to a number of threats. These vulnerabilities create several industry-wide security and protection related challenges.

- **Prevention of attacks.** Predictable school schedules and well publicized school holidays allow individuals to conduct surveillance at times when they will be less likely to be detected either because no one is present at the school or because there are so many people present that the individual would be able to blend into a crowd. In addition, the perception that schools are “soft targets” and have little security may make them a more attractive target for individuals looking to carry out an attack on a large group of individuals.
- **Disease control and prevention.** Since schools are centers of community life, members of the community may intentionally or accidentally expose a school community to an infectious disease. It is imperative that educators and administrators work with state and local health officials to establish health policies and procedures to prepare for, respond to, and recover from a potential pandemic.
- **Natural disaster/mass casualty events.** The unpredictability of natural disasters and threats to safety from outside the school community make it difficult to prepare for them. Effective planning, to the extent possible, and preparedness training for potential natural disasters and other external threats to school safety enables school personnel to identify their roles for evacuation and/or relief efforts that may be necessary in the event of an unforeseen catastrophe.

2.2.1 Open Access

- **Relatively open access to school grounds and buildings.** All schools require relatively easy access for students and staff during school hours and during large after-school events. Depending on the size of the school and the school population, building and fire codes usually require multiple egress doors

in case of an emergency evacuation. In addition, many school buildings in the United States have been constructed to achieve an inviting and open-to-the-community feeling, with multiple buildings, big windows, multiple entrances and exits, and little opportunities for privacy. These layouts may not lend themselves to simple implementation of many common protective measures; however, many districts and schools have successfully addressed the aforementioned “openness” and implemented substantial access control and monitoring systems.

- **Proximity of schools and neighboring facilities, especially in urban areas.** Many schools are located in urban areas in close proximity to homes and small businesses. These surrounding characteristics of a school need to be considered when working to maintain effective perimeter security. Appropriate fencing may lend to more effective perimeter security. Schools need to be able to effectively respond to threatening incidents in the surrounding community that require a school to activate emergency operations procedures, such as lockdowns.
- **Limited or no vehicle access controls.** The layouts of most schools and school grounds permit close proximity of vehicles to buildings and areas where students congregate. These include parking areas, driveways on school grounds (including long avenues of approach for bus access), and nearby streets. Some schools have no vehicle barriers near the main entrances, other vulnerable parts of the buildings, or student gathering areas.
- **Lack of vehicle inspection.** There are virtually no security controls on the contents of vehicles entering parking areas at elementary and secondary schools. A potential perpetrator of an attack could transport many types of weapons or explosives to the school grounds in a vehicle.
- **Lack of control of vendor and contractor personnel.** Individuals who deliver parcels, food supplies, or stock vending machines are often given unescorted access to schools and the contents of the packages they carry are not inspected.
- **Lack of inspection of student articles.** Except for schools that experience significant gang, drug, and other criminal activity, there is generally no inspection of parcels, book bags, or other items that students bring into schools.
- **Unprotected utilities.** School grounds are generally not secured, leaving HVAC units and other critical building utility supply components (e.g., water, electric power, natural gas service) easily accessible.

2.2.2 Large Concentrations of Students Outside School Buildings

Large concentrations of students frequently gather in open areas outside school buildings for physical education classes, recess, assemblies, ceremonies, and daily arrival and departure. These events often occur at regularly scheduled, well-advertised times, which increase a school’s vulnerability to attack because a potential attacker is well aware of the event and amount of people who are likely to be present.

2.2.3 Limited Security Control of After-School Events

Schools are used for a variety of functions after school hours, such as craft fairs, fundraisers, religious services, etc. In addition, some schools may share facilities – such as auditoriums, music/theater facilities, pools, stadiums, or other sports facilities – with the local community. Individuals attending these events are often allowed unscreened access to buildings and facilities.

2.2.4 Limited Security on School Buses

Each year, public school buses travel an estimated 4.3 billion miles, transporting more than 25 million children on more than 55 million daily trips to and from school.¹⁰ There is limited security on school

¹⁰ DHS Potential Indicators of Terrorist Activity, Common Vulnerabilities, and Protective Measures: School Bus Systems, 2007.

buses. In some areas, buses are equipped with “panic alarms” to allow drivers to alert local police to incidents such as unruly students; however, these are not universally employed. School buses are often inadequately secured when not in service (e.g., at night). In addition, in the absence of identity (ID) checks, it is possible for individuals to pose as authorized bus drivers.

2.2.5 Natural and Other Hazards

Many natural and other hazards can affect the safety of elementary and secondary school employees and students, as well as a school’s ability to carry out normal operations. Elementary and secondary schools’ emergency operations plans (EOPs), security plans, and business continuity plans can provide the basis for responding to and quickly recovering from unexpected or catastrophic events. When evaluating these types of plans, potential or probable scenarios based on the elementary and secondary schools’ geographic location should be considered. Common hazards for elementary and secondary schools include infectious diseases and illnesses, as well as regional natural hazards including tornadoes, floods, and hurricanes.

3. Prevention, Protection, and Mitigation

Prevention, protection, and mitigation address what schools, districts, and community partners can do to reduce or eliminate risk to life and property. These processes may differ depending on whether the threat of harm is from an internal threat or individual affiliated with the school (i.e. student or employee), an external threat or individual not directly affiliated with the school, or other natural hazards/manmade threats.

This section will highlight threat assessments, identify potential attack indicators, recommend protective measures in coordination with community partners, and discuss reporting procedures and long-term prevention programs. A significantly important element of an effective security program incorporates a process to achieve and maintain situational awareness and understanding about what is occurring in or around your school environment. Situational understanding and the ability to discover internal threats to the school community can be achieved and maintained by fostering a culture where staff, teachers, and administrators consciously evaluate available information from the school environment to identify and assess potential threats of violence to the school community. Similar to meteorologists relying on sensor data to accurately forecast the weather, the school administrators must rely on human and some technological sensors collecting and reporting school environmental data for them to identify and assess potential threats. The sensors in a school environment are not all technological; the majority of the best sensors are humans. In a school setting sensors can be the whole community surrounding the school, school staff, teachers, school resource officers, and students. A security threat assessment can be conducted to gather information and identify potential threats, assess the nature of the threat, and select the most appropriate course of action to manage and mitigate that threat in order to maintain a safe school environment for students and teachers.

In 2002, the United States Secret Service in partnership with the U.S. Department of Education identified a number of planning and behavioral indicators that demonstrate a student may be thinking about, or preparing to commit, an act of violence at his or her school.¹¹ This study, referred to as the Safe School Initiative, analyzed 37 attacks at K-12 schools in order to better understand the pre-attack behaviors and communications of 41 students who carried out these attacks. The Safe School Initiative also identified

¹¹ See Vossekuil, B., Fein, R., Reddy, M., Borum, R., & Modzeleski, W. (2002). *The Final Report and Findings of the Safe School Initiative: Implications for the Prevention of School Attacks in the United States*. U.S. Department of Education, Office of Elementary and Secondary Education, Safe and Drug-Free Schools Program and U.S. Secret Service, National Threat Assessment Center, Washington, D.C.; see also Fein, R., Vossekuil, B., Pollack, W., Borum, R., Modzeleski, W., & Reddy, M. (2002). *Threat Assessment in Schools: A Guide to Managing*

steps that schools can take to identify, assess, and manage students who pose a risk to the school. School administrators can educate personnel on how they may assist in preventing violence from internal threats, such as when a student, teacher, or staff member threatens to commit some violent act on the school community. Administrators may communicate the importance of reporting suspicious or concerning behavior to school officials or law enforcement personnel and develop a process to receive and respond to such reports appropriately. A threat assessment can help school administrators evaluate threats and individuals who pose a threat to the school community, and can ensure that steps are taken to effectively prevent and mitigate a potential threat.

Local law enforcement in cooperation with the larger community may be best poised to identify external threats to a school community. A good relationship that encourages communication between school administrators and local law enforcement should facilitate the flow of information about potential threats to a school from persons in the larger community. A school resource officer may serve as an effective point of contact or liaison between school officials and local law enforcement.

3.1 Threat Assessments

The security practices ultimately developed should target the threats deemed most likely to occur or have the potential to result in the greatest damage. Potential threats to elementary and secondary schools often originate from disaffected individuals associated with the school, such as students and teachers, but can also originate from individuals from outside the community. A behavioral threat assessment team may be staffed with a combination of faculty, staff, and administrators, including a guidance counselor, mental health professional, and/or school resource officer. This team can identify and assess students and staff who may pose a threat to the school or individuals at the school. The behavioral threat assessment team should employ a variety of resources, many of which are discussed later in this document, to help mitigate the threat and prevent an act of violence from disrupting the school community. Although a school's behavioral threat assessment team may be less able to detect threats which originate from individuals who are not directly affiliated with the school, positive relationships with local law enforcement can facilitate information sharing and allow school administrators to be aware of potential external threats. In addition, an effective school security program that deters violence can help prevent external threats to the school community from developing.¹² Since schools confront a variety of threats, a comprehensive strategy combining risk-informed prevention, protection, and preparedness activities, along with a developed capacity to recover from adversity will allow schools to manage and mitigate the most serious threats to their safety and security.

3.2 Potential Attack Indicators

Attack indicators are observable behaviors that may precede an attack; such indicators may include witnessing a potential perpetrator engage in suspicious surveillance, training, or other pre-attack planning activities. Potential indicators can be grouped into the following categories: individual behavior indicators, surveillance indicators, imminent attack indicators, and surrounding area indicators.

The Safe School Initiative found that school-based attacks are rarely impulsive acts; rather, they are typically planned in advance. Most attackers in this study engaged in behavior prior to the attack that concerned at least one adult; and prior to most incidents, attackers had revealed their intentions to other students. However, only 31% of the attackers were known to have acted violently toward others at some point prior to the attack; and only 27% of student attackers had a prior arrest history.¹³ Understanding

¹² *Threatening Situations and to Creating Safe School Climates*. U.S. Department of Education, Office of Elementary and Secondary Education, Safe and Drug-Free Schools Program and U.S. Secret Service, National Threat Assessment Center, Washington, D.C.

¹³ http://www.secretservice.gov/ntac/ssi_final_report.pdf

behaviors that are unusual, concerning, or suspicious, as well as behaviors that may be indicative of surveillance or imminent attack, are essential in the efforts to protect school communities from violence.

3.2.1 Individual Behavior Indicators

Individuals internal to a school community who threaten to carry out some attack may engage in a number of behaviors that raise concern in others who know the individual. These behaviors should be evaluated in the context of an individual's life and current situation, such that an individual who displays several of these concerning behaviors and is also dealing with a negative life event may be of concern and warrant some level of intervention.¹⁴

With respect to active shooter situations, investigations and analysis show that many active shooters were described as social isolates, harbored feelings of hate and anger, and/or had some reported contact with mental health professionals. Mental illness is commonly referenced as a potential contributing factor, but its causal impact on the attack can only be speculated upon. Common catalysts or triggers observed include: loss of significant relationships, changes in living arrangements, major adverse changes to life circumstances, and/or feelings of humiliation or rejection on the part of the shooter. Other indicators that could apply to faculty or staff include changes in financial status and/or loss of job.¹⁵

Some individual behavior indicators include:

Individual Behavior Indicators

- Socially isolated
- Threats of violence against others
- Unsolicited focus on dangerous weapons
- Unstable emotional responses
- Intense anger and hostility
- Loss of significant relationships
- Feeling either arrogant and supreme, or powerless
- Expressions of paranoia or depression
- Increased use of alcohol or drugs
- Depression or withdrawal
- Talk of suicide
- Increased absenteeism

3.2.2 Surveillance Indicators

Individuals may also engage in behaviors that indicate they are conducting surveillance. Indications of potential surveillance include reports of persons in the vicinity of an elementary or secondary school inquiring about the facility, its operations, and/or its protective measures.

¹⁴ http://www.secretservice.gov/ntac/ssi_final_report.pdf

¹⁵ Joint Intelligence Brief – Recent Active Shooter Incidents Highlight Need for Continued Vigilance, 2012

Some potential indicators that an elementary and secondary school may be under surveillance include:

Surveillance Indicators – Suspicious Persons

- Persons attempting to gain access into the school or who are located in the school building with no legitimate purpose
- Persons using or carrying video/camera/observation equipment in or near the facility over an extended period
- Persons parking, standing, or loitering in the same area over a multiple-day period with no apparent reasonable explanation
- Persons excessively inquiring about practices pertaining to the school and its operations or the school's supporting infrastructure (telecommunications, electric, natural gas, water)
- Persons observed or reported to be observing school receipts or deliveries
- Threats by telephone, mail, or e-mail and/or increase in reports of threats from known reliable sources
- A noted pattern of false alarms requiring a response by law enforcement or emergency services

3.2.3 Imminent Attack Indicators

These indicators may demonstrate that an attack is imminent and immediate action needs to be taken. Indicators of an imminent attack include people or vehicles that demonstrate unusual or suspicious behavior, or unattended suspicious packages that require an immediate response. If an attack seems imminent and an immediate action is required, call 911 (local law enforcement) and activate the school EOP.

Some potential indicators of an imminent attack include:

Imminent Attack Indicators

- Reports from students about a classmate(s) threatening violence that includes specific dates/times/locations/targets
- Suspicious persons in crowded areas wearing unusually bulky clothing that might conceal explosives
- Unexpected or unfamiliar delivery trucks arriving at the facility
- Unattended packages (e.g., backpacks, briefcases, boxes) or suspicious packages and/or letters received by mail
- Vehicles approaching the school at an unusually high speed or steering around barriers and traffic controls

3.2.4 Surrounding Area Indicators

These surrounding area indicators relate to activities in the area or region surrounding an elementary or secondary school and may demonstrate that an attack is being prepared. The indicators might appear at an elementary or secondary school itself, or may appear in the communities surrounding a school. The indicators should be considered and factored into decisions regarding security. The surrounding area indicators are generally identified by or reported to local law enforcement. As stated earlier, an elementary or secondary school can establish communication channels with law enforcement to gain awareness of potentially threatening situations in the area and help piece together information from their facility with information from the surrounding area.

Surrounding Areas Indicators – Suspicious Activities Observed or Reported

- An increase in reporting of buildings being left unsecured or doors left unlocked, when they are normally secured and locked at all times
- Theft or unauthorized possession of employee identification cards, uniforms, or security communications
- Unfamiliar contract workers attempting to access unauthorized areas
- Unusual or unexpected maintenance activities (e.g., road repairs) near the school
- Sudden increases in power outages designed to test the backup systems or recovery times

3.3 Protective Measures

As discussed earlier, a school's security environment features layers of protective measures, established in collaboration with community partners, to best deter, delay, and detect threats. These security layers also allow schools to consider a threat as soon as possible and to more effectively respond to, further deter, eliminate, or mitigate that threat.

Technological sensors such as surveillance cameras or alarms (fire, smoke, tornado, and intrusion detection) may inform decision making. Barriers, in the form of locked doors, bollards, or even school resource officers and teachers should be utilized to delay a threat and create time to afford more effective decision making. For example, a locked door delays intrusion which creates time to better assess an unauthorized person's intentions and to make a better response decision. A pre-arranged or well-rehearsed response to identified threats is also a mechanism to manage time during a crisis (e.g. fire drill) and allows a more effective response under time constraints.

As information is received during an emergency situation, a number of factors influence an individual's decision making ability. Time, or the lack of time, is a principle factor, and potential disruptor, in effective decision making. During a crisis, the more time available to evaluate information, in general, the better the decision the individual makes in response to that crisis. Strategies to improve responses during a crisis should focus on time management. An effective security plan should maximize the amount of time available for leaders to make a decision. A strong security plan will provide school and community leaders with appropriate opportunity and time during a crisis to make important decisions that will impact the welfare of their community.

Protective measures should be comprehensive; integrating equipment, personnel, procedures, and information sharing to ensure that all employees and all students are involved. Including all school employees in security operations, and properly training them to observe and recognize threats, increases the number of eyes on the ground and improves the chances of detecting a threat. Many different protective measures are available for deployment at a school and in the areas surrounding a school. Some are applicable to a wide range of schools and against a number of threat streams, while others are designed to meet the unique needs of a specific school or a specific threat stream. In addition, some protective measures may be tactical in nature, while others may address long-term strategic needs. Some protective measures are designed to be implemented on a permanent basis to serve as routine protection for a facility. Such measures are sometimes referred to as "baseline countermeasures." Others are either implemented or increased in their application only during times of heightened alert.

Based on data collected as part of the U.S. Department of Homeland Security's (DHS) Enhanced Critical Infrastructure Protection Program, protective measures employed by elementary and secondary schools to address vulnerabilities to both intentional acts (e.g., attacks or sabotage) and natural disasters have been concentrated primarily in the areas of security management, information sharing, and dependencies.

Refer to Appendix 1 to view a baseline security practices checklist, some of which have been adopted by various elementary and secondary schools, which can be used to address the vulnerabilities summarized in Section 2.2.

3.4 Reporting Procedures

The Nationwide Suspicious Activity Reporting (SAR) Initiative (NSI) provides law enforcement with a tool to help prevent and detect criminal activity, including those related to schools. This initiative establishes a national capacity to gather, document, process, analyze, and share SAR information.¹⁶ To benefit from the SAR Initiative, a school should create a common reporting system and develop guidance for students and staff to report suspicious activity to their school as well as local law enforcement agencies. An alert school community plays a critical role in keeping schools and communities safe.¹⁷ Also, consider creating an anonymous way for people to report suspicious activity. In addition, it is critical that law enforcement officers at all levels of government – Federal, State, local, tribal, and territorial – who observe suspicious behaviors or receive reports from concerned civilians, private security, and other government agencies share this information with state and major urban area fusion centers, the FBI, and other law enforcement agencies to help prevent future attacks from occurring.

3.5 Long-Term Prevention Programs

Long-term prevention programs may also be useful in mitigating and preventing threats from students at schools. Many schools have curricula and programs aimed at preventing children and youth from initiating harmful behavior. Social problem-solving or life skills programs, anti-bullying programs, mentoring programs, character education, and school-wide discipline efforts are common across the Nation as a means to reduce violent behavior and develop self-esteem among students. In a 2011 report released by the U.S. Department of Education, some seven (7) million U.S. students ages 12 through 18, or 28% of all such students, reported they were bullied at school; about 1.5 million of these students, or 6%, reported they were cyber-bullied in the 2008-2009 school year.¹⁸ It is imperative that the school and community send a unified message that bullying is unacceptable. Schools should routinely conduct assessments in school to determine how often bullying occurs, where it happens, and how adults intervene. These assessments coupled with awareness campaigns, clear school-wide rules, and a bullying reporting system can establish a climate in which bullying is not tolerated.¹⁹ In addition, districts and schools can work to build mental health support systems for students and staff to facilitate the development of and nurture a safe, healthy school environment. Law related education programs may also be beneficial as a way to familiarize students with local law enforcement and their specific mission within the community. Furthermore, these efforts support a comprehensive school EOP and can be used to build immediate, short- and long-term recovery efforts.

4. Preparedness

Effective crisis planning begins with leadership at the top. Every governor, mayor, legislator, superintendent, and principal should work together to make school crisis planning a priority. Top-down leadership helps set the policy agenda, secure funds, and brings the necessary people together across agencies.²⁰ Participation of leaders at the grassroots level is also critical because they will help inform the

¹⁶ More information on the Nationwide SAR Initiative (NSI) is available at: <http://nsi.ncirc.gov/>

¹⁷ <http://www.dhs.gov/if-you-see-something-say-something-campaign>

¹⁸ <http://nces.ed.gov/pubs2011/2011336.pdf>

¹⁹ More information on bullying prevention is available at: <http://www.stopbullying.gov/>

²⁰ <http://www2.ed.gov/admsn/lead/safety/emergencyplan/crisisplanning.pdf>

greater school community of the planning process. Moreover, schools and districts should open the channels of communication well before an emergency incident. Relationships need to be established in advance so that students, staff, and emergency responders are familiar with one another and the adults have an effective working relationship. Effective school emergency management stems from close collaboration, coordination, and communication between schools, public and mental health officials, traditional first responders (e.g., law enforcement, fire officials), and other relevant partners in the community including hospitals and faith-based centers. Schools and districts should cultivate a relationship with city emergency managers, public works officials, and health and mental health professionals sooner, rather than later. EOPs should be developed in partnership with other community groups as well, including law enforcement, fire safety officials, and emergency medical services. These groups have already developed EOPs and can be helpful in the development of school plans. All school districts and individual schools should create a crisis team whose key function is to identify the types of crises that may occur in the districts and schools and define what events would activate the EOP. The team may consider many factors such as the school's ability to handle a situation with internal resources and its experience in responding to past events.²¹

4.1 Establishing Crisis Response Teams

The process of developing and maintaining an EOP is complex; therefore, before a plan is developed, school district crisis response teams should be assembled. These teams are composed of a variety of professionals with expertise in emergency management (e.g., police, fire, and emergency medical services personnel) and include community partners (e.g., public and mental health professionals) and school-based staff (e.g., facilities and cafeteria managers, nurses, disability specialists, counselors, teachers, and administrators). Crisis response teams should be responsible for: establishing relationships with community partners; coordinating vulnerability assessments; developing training activities; conducting exercises to support and improve the EOP; establishing and enforcing a school and school district's EOPs; and guiding and supporting the development of an individual school district's EOP. These teams should exist on both the school district level, as well as a single school level. The staff in charge of prevention in a school (counselors, teachers, health professionals, administrators) should be part of the crisis response team that is responsible for creating a specific EOP for that specific school.²²

4.2 Creating an Emergency Operations Plan

An effective EOP facilitates a safety and security program. Children and youth rely on and find great comfort in the adults who protect them. As a result, teachers and staff must know how to help their students through a crisis and return them home safely. Knowing what to do when faced with a crisis can be the difference between calm and chaos, between courage and fear, and between life and death.²³ To best prepare school staff for a crisis, create an EOP, and conduct training exercises. Together, the EOP and training exercises will prepare staff to effectively respond and help minimize loss of life. Facility readiness requires that leadership develop and exercise response plans that apply general preparedness and response protocols to specific types of emergencies and facility capabilities (including security resources). EOPs need to be customized to communities, districts, and schools to meet the unique needs of local residents and students. School specific EOPs should consider predetermined security perimeters, plans to create a command post during an incident, media liaisons, parent liaisons, a Joint Information Center (JIC), police staging areas, alternative sites for evacuation and a parent reunification plan. Additionally, it is incredibly important to review, update, and practice the EOP regularly. Good plans are never finished; they can always be updated based on experience, research, and changing vulnerabilities.

²¹ <http://www2.ed.gov/admins/lead/safety/emergencyplan/crisisplanning.pdf>

²² *Ibid.*

²³ *Ibid.*

4.2.1 Define Roles and Responsibilities

Define roles and responsibilities of school staff as well as community partners. Define what should happen, when, and at whose direction—that is, create an organizational system. For district and school responsibilities, this process can involve many of the school staff—important tasks will be neglected if one person is responsible for too many functions. School staff could be assigned roles based on their skills and using the Incident Command System (ICS) detailed in the National Incident Management System (NIMS) such as: school commander, public information officer, safety officer, and liaison officer. Both individuals and backups should be assigned to these roles. Also, be aware of roles that outside agencies play, the responsibilities they will assume, and how they will interact with school staff. It is especially important to determine who will communicate with families and the community during an incident and how they will communicate. Create a JIC where information can be shared and message sharing can be centralized. This will support media requests such as press conferences, and provide a single accurate outlet for information. Many schools and emergency responders use ICS to manage incidents. ICS provides a structured way for delegating responsibilities among school officials and all emergency responders during crisis response. The Emergency Management Institute developed the Introduction to ICS for Schools (IS-100.SCa for Schools) course in collaboration with the U.S. Department of Education. The course is designed primarily for K-12 school personnel.²⁴

4.2.2 Notification Procedures

One of the first steps in planning is to develop a mechanism to notify students and staff that an incident is occurring and to instruct them on what to do. Schools should consider implementing a mass notification system. Mass notification systems can advise staff, students, and visitors of an impending threat. Addressable notification systems can provide notifications to the entire school or send messages to specific locations, such as a portion of the building. Addressable notification systems can help control the flow of personnel by directing them to go in a different direction or to follow a specific emergency procedure. Also, consider implementing a classroom communication system that can provide a rapid means for staff and students to alert the administration that a serious incident is taking place. Such communications systems can consist of a push-to-talk button installed on a wall, an identifiable telephone system, or other system. In regards to active shooter situations, often, the first indication of an incident are the first shots which may not be heard by administrators. Vulnerability is greater if the administration cannot quickly receive information from faculty, students, and staff.²⁵ There should be specific methods for communicating an incident internally to students, staff, and school visitors and separate methods for communicating an incident externally to media, families, neighbors, and the community. Methods of communication should be implemented based on the unique needs of each school, district, and situation.

4.2.3 Evacuation, Lockdown, and Shelter-In-Place Policies and Procedures

When an incident occurs, quickly determine whether students and staff need to be evacuated, locked down or assume shelter in place. Evacuation requires all students and staff to leave the building. While evacuating to the school's field makes sense for a fire drill that only lasts a few minutes, it may not be an appropriate location for a longer period of time. The evacuation plan should include backup buildings to serve as emergency shelters, such as nearby community centers, religious institutions, businesses, or other schools. Evacuation plans should include contingencies for weather conditions as well. Evacuation procedures should also include designated areas to provide specific needs. Evacuation procedures should include establishing a parent reunification site where parents gather if they have come to the school or a special triage area if the situation requires it.

²⁴ <http://training.fema.gov/EMIWeb/IS/courseOverview.aspx?code=IS-100.SCa>

²⁵ http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/st/bips07_428_schools.pdf

Lockdowns are called for when a crisis occurs outside of the school and an evacuation would be dangerous. A lockdown may also be called for when there is a crisis inside and movement within the school may put students in jeopardy. All exterior doors are locked and students and staff stay in their classrooms. Windows may also need to be covered.

Shelter-in-place requires students and staff to immediately find a room with no or few windows, and take refuge there. All windows, exterior doors, and other openings to the outside should be closed and locked. In addition, all fans, heating, and air conditioning systems should be turned off if possible to prevent any materials or agents from circulating through school ventilation systems.

Active shooter situations are unpredictable and evolve quickly. Because active shooter situations are often over within 10 to 15 minutes, before law enforcement arrives on the scene, individuals must be prepared both mentally and physically to deal with an active shooter situation. In the event of an active shooter situation, it is imperative to quickly determine the most reasonable way to protect your own life. If there is an accessible escape path, attempt to evacuate the premises. If evacuation is not possible, find a place to hide where the active shooter is less likely to find you. As a last resort, and only when your life is in imminent danger, attempt to disrupt and/or incapacitate the active shooter.²⁶

4.2.4 Plans for Diverse Needs of Children and Staff

EOPs should provide for the needs of students, staff, and visitors with disabilities and other functional and access needs. This is especially important when considering communication and evacuation procedures. Special attention is also needed for children with limited English proficiency. Outreach documents for families may be needed in several languages.

4.2.5 Consider Necessary Equipment and Supplies

Provide staff with the necessary equipment to respond to a crisis. Consider whether there are enough master keys for emergency responders so that they have complete access to the school. Get the phones or radios necessary for communication. Redundancy is important; consider a second telephone service that is available to allow communications in the event of an incident. Request and maintain contact information for families in advance of an incident. Maintain a cache of first aid supplies. Prepare response kits for secretaries, nurses, and teachers so they have easy access to supplies. For example, a nurse's kit might include student and emergency medicines, as well as first aid supplies. A teacher's kit might include a crisis management reference guide, as well as an updated student roster.

4.2.6 Common Vocabulary

It is imperative that school staff and emergency responders understand each other's terminology. Work with emergency responders to develop a common vocabulary. The words used to give directions for evacuation, lockdown, and other actions should be clear and not hazard specific. The Federal Emergency Management Agency (FEMA) recommends using plain language to announce the need for action, for example, "evacuate" rather than "code blue." Plain language allows everyone in the school building including new staff, substitute teachers, and visitors to understand what type of response is called for.

²⁶ http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/active_shooter_booklet.pdf

4.2.7 Accountability and Reunification System

As soon as a crisis is recognized, it is important to account for all students, staff, and visitors. Emergency responders treat a situation very differently when people are missing. In addition, a method should be in place for tracking student release to their parents and ensuring that students are only released to authorized individuals. A parent reunification system or early release system should be in place for various emergency situations. Different emergencies will be responded to in different ways; a single solution may not work for every incident.

4.2.8 Communication with External Entities

It is important to address how the school will communicate with all of the individuals who are directly or indirectly involved in the crisis. Plan how to communicate with families, community members, and the media. Consider writing template letters and press releases in advance so staff will not have to compose them during the confusion and chaos of an incident. Also consider creating an automated emergency alert system where parents can be notified via phone/text/email about incidents that are occurring.

4.2.9 Emergency Drills

Preparedness includes emergency drills and crisis exercises for staff, students, and emergency responders. Many schools have found tabletop exercises very useful in practicing and testing the procedures outlined in their EOP. Training and drills can help identify issues and problems that need to be addressed in the EOP. It might also be prudent to have teachers trained on how to manage students during a crisis, especially those experiencing panic reactions.

5. Response

A crisis is the time to follow the EOP, not to make a plan from scratch. This section provides broad action lists for teachers, administrative staff, and other school staff located throughout the school. It is important to note that these action lists are a broad overview of how to respond. Each list can be modified and edited to reflect the specific action plans outlined for each school. More detailed lists can be developed by school assessment teams in coordination with community partners. During a crisis, leaders need to project a calm, confident, and serious attitude to assure people of the seriousness of the situation and to trust the directions being given. It is also important to communicate accurate and appropriate information. Use the channels of communication identified in the EOP.

5.1 Teachers

Action List for Evacuation – Teachers (in assigned classrooms)

- Determine whether a crisis exists and if so, the type of crisis, the location of the crisis, and the magnitude of the crisis
 - Notify appropriate emergency responders
 - Notify administrative staff so all students and staff can be notified of incident
 - Move all students in an orderly fashion to the designated evacuation location.
 - Account for all students. Make note if students are missing
 - Stay in communication with other school staff
 - Follow emergency response instructions
-

Action List for Lockdown – Teachers (in assigned classrooms)

- Determine whether a crisis exists and if so, the type of crisis, the location of the crisis, and the magnitude of the crisis
- Notify appropriate emergency responders
- Notify administrative staff so all students and staff can be notified of incident
- Consider locking all doors and windows, covering windows, barricading doors, and moving all students to a designated lock down area of the room farthest away from windows and doors
- Account for all students; make note if students are missing
- Stay in communication with other school staff
- Follow emergency responder instructions
- Participate in student release system plans if necessary

Action List for Shelter-In-Place – Teachers (in assigned classrooms)

- Determine whether a crisis exists and if so, the type of crisis, the location of the crisis, and the magnitude of the crisis
- Notify appropriate emergency responders
- Notify administrative staff so all students and staff can be notified of incident
- Consider locking all doors and windows, covering windows, barricading doors, and moving all students to a designated lock down area of the room farthest away from windows and doors
- Account for all students; make note if students are missing.
- Stay in communication with other school staff.
- Follow emergency responder instructions

5.2 Administrative Staff

Action List for Evacuation – Administrative Staff (principal, vice principal, secretaries, etc.)

- Determine whether a crisis exists and if so, the type of crisis, the location of the crisis, and the magnitude of the crisis
- Notify appropriate emergency responders
- Follow evacuation procedures and quickly exit building to designated evacuation location
- Consolidate accountability information
- Communicate with emergency responders and school staff
- Communicate with appointed public liaison
- Participate in student reunification system plans if necessary

Action List for Lockdown – Administrative Staff (principal, vice principal, secretaries, etc.)

- Determine whether a crisis exists and if so, the type of crisis, the location of the crisis, and the magnitude of the crisis
- Notify appropriate emergency responders
- Follow lockdown procedures and provide oversight of entire lockdown
- Consolidate accountability information
- Communicate with emergency responders and school staff
- Communicate with appointed public liaison
- Participate in student reunification system plans if necessary

Action List for Shelter-In-Place – Administrative Staff (principal, vice principal, secretaries, etc.)

- Determine whether a crisis exists and if so, the type of crisis, the location of the crisis, and the magnitude of the crisis
 - Notify appropriate emergency responders
 - Notify administrative staff so all students and staff can be notified of incident
 - Consider locking all doors and windows, covering windows, barricading doors, and moving all students to a designated lock down area of the room farthest away from windows and doors
 - Turn off all fans, heating, and air conditioning systems
 - Account for all students; make note if students are missing
 - Stay in communication with other school staff
 - Follow emergency responder instructions
-

5.3 Other Staff

Action List for Evacuation – Other Staff (nurses, janitorial staff, teacher aids, counselors, etc.)

- Determine whether a crisis exists and if so, the type of crisis, the location of the crisis, and the magnitude of the crisis
 - Notify appropriate emergency responders
 - Notify administrative staff so all students and staff can be notified of incident
 - Follow evacuation procedures and quickly exit building to designated evacuation location
 - Provide support where needed (direct student traffic, provide medical support, etc.)
 - Participate in student release system plans if necessary
-

Action List for Lockdown – Other Staff (nurses, janitorial staff, teacher aids, counselors, etc.)

- Determine whether a crisis exists and if so, the type of crisis, the location of the crisis, and the magnitude of the crisis
 - Notify appropriate emergency responders
 - Notify administrative staff so all students and staff can be notified of incident
 - Follow lock down procedures
 - Provide support where needed (direct student traffic, provide medical support, etc.)
 - Participate in student release system plans if necessary
-

Action List for Shelter-In-Place – Other Staff (nurses, janitorial staff, teacher aids, counselors, etc.)

- Determine whether a crisis exists and if so, the type of crisis, the location of the crisis, and the magnitude of the crisis
 - Notify appropriate emergency responders
 - Notify administrative staff so all students and staff can be notified of incident
 - Follow lock down procedures
 - Turn off all fans, heating and air conditioning systems
 - Provide support where needed (direct student traffic, provide medical support, etc.)
-

6. Recovery

The goal of recovery is to return to learning and restore the infrastructure of the school as quickly as possible. Focus on students and take as much time as needed for recovery. School staff can be trained to deal with the emotional impact of a crisis, as well as to initially assess the emotional needs of students, staff, and responders. One of the major goals of recovery is to provide a caring and supporting school and community environment.

6.1 Assemble a Crisis Intervention Team and Assess Emotional Needs of Staff, Students, Facilities, and Responders

A Crisis Intervention Team is composed of individuals at either the district or school level involved in recovery. Service providers in the community may want to assist after a crisis. With prior planning, those with appropriate skills and certifications may be tasked to assist in recovery. Assess the emotional needs of all students and staff, and determine those who need intervention by a school counselor, social worker, school psychologist, or other mental health professional. In addition, available services need to be identified for families who may want to seek treatment for their children themselves.

6.2 Keep Students, Families and the Media Informed

Be clear about what steps have been taken to tend to student safety after the crisis has occurred. Let families and other community members know what support services the school and district is providing or what other community resources are available. Messages to students should be age appropriate. Create a JIC where information sharing is centralized.

6.3 Return to the “Business of Learning” as Quickly As Possible

Experts agree that the first order of business following a crisis is to return students to learning as quickly as possible. This may involve helping students and families cope with separations from one another with the reopening of school after a crisis.

6.4 Provide Stress Management

Trauma experts emphasize the need to create a caring, warm, and trusting environment for students following a crisis. Allow students to talk about how they felt and what they experienced during the traumatic event. Younger children, who may not be able to fully express their feelings verbally, may benefit from participating in creative activities, including drawing, painting, or writing stories. Engage older adolescents in group discussion, and address any issues of guilt. In addition, provide on-site counselors for a minimum of one week after the incident.

6.5 Restore Infrastructure

Restoring infrastructure is essential to the restoration of the teaching and learning environment. Restoring damaged infrastructure after an emergency incident is a positive, tangible sign of recovery for students and staff. Restoring infrastructure after an incident provides an opportunity to evaluate incident response and implement new and effective protective measures if necessary.

6.6 Evaluate

Evaluating recovery efforts will help prepare for the next crisis. Use several methods to evaluate recovery efforts. Conduct brief interviews with emergency responders, families, teachers, students, and staff. Focus groups may also be helpful in obtaining candid information about recovery efforts. Evaluate what worked, what did not, and how operations or EOPs can be improved. Update and strengthen the EOP so that in a crisis, no child is left behind. It may also be prudent to conduct a community briefing within 48 hours of the incident. In addition, it may be helpful to conduct after action reports with school district personnel and first responder commanders within one week of the incident.

Additional Resources

Bullying Prevention

<http://www.stopbullying.gov/>

Active Shooter Preparedness

<http://www.dhs.gov/active-shooter-preparedness>

President's Plan to Protect our Children and Our Communities by Reducing Gun Violence

http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/docs/wh_now_is_the_time_full.pdf

If You See Something, Say Something

<http://www.dhs.gov/if-you-see-something-say-something-campaign>

Readiness and Emergency Management for Schools (REMS): Technical Assistance Center

<http://rems.ed.gov/>

U.S. Secret Service National Threat Assessment Center (NTAC)

<http://www.secretservice.gov/ntac.shtml>

FEMA: Prepare. Plan. Stay Informed

<http://www.ready.gov/>

Primer to Design Safe School Projects in Case of Terrorist Attacks and School Shootings

http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/st/bips07_428_schools.pdf

Educational Facilities Vulnerability/Hazard Assessment Checklist

<http://www.acefacilities.org/Resources/documents/ACEF%20-Vulnerability-Hazard%20Assessment%20Checklist.pdf>

DHS Protective Security Advisors

<http://www.dhs.gov/protective-security-advisors>

Critical Infrastructure Vulnerability Assessments

<http://www.dhs.gov/critical-infrastructure-vulnerability-assessments>

Nationwide Suspicious Activity Reporting (SAR) Initiative (NSI)

<http://nsi.ncirc.gov/>

Student Reports of Bullying and Cyber-Bullying: Results from the 2009 School Crime Supplement to the National Crime Victimization Survey

<http://nces.ed.gov/pubs2011/2011336.pdf>

Safe Havens International: A Non-Profit Campus Safety Organization

<http://www.safehavensinternational.org/>

Photo Sources

Picture 1: Brach, Patricia, FEMA Photographer. Houston, Texas. March, 9, 2009.
<http://www.fema.gov/photodata/original/40283.jpg>.

Picture 2: Risk Management Series: Design Guide for Improving School Safety in Earthquakes, Floods, and High Winds, FEMA P-424 / December 2012, Federal Emergency Management Agency, page 151.
<http://www.fema.gov/library/viewRecord.do?id=1986>

Picture 3: Safe Havens International
<http://www.safehavensinternational.org/>

Picture 4: Jun, Elissa, FEMA Photographer. Joplin, Missouri. August 19, 2011.
<http://www.fema.gov/photodata/original/50245.jpg>.

**Homeland
Security**

Active Shooter Preparedness Program

Active shooter incidents, in many cases, have no pattern or method to the selection of victims, which results in an unpredictable and evolving situation. In the midst of the chaos, anyone can play an integral role in mitigating the impacts of an active shooter incident. The Department of Homeland Security (DHS) provides a variety of no-cost resources to the public and private sector to enhance preparedness and response to an active shooter incident. The goal of the Department is to ensure awareness of actions that can be taken before, during, and after an incident.

Active Shooter Preparedness Program

DHS maintains a comprehensive set of resources and in-person and online trainings that focus on behavioral indicators, potential attack methods, how to develop emergency action plans, and the actions that may be taken during an incident.

Active Shooter Online Training

This one-hour online course (IS-907 Active Shooter: What You Can Do) provides an introductory lesson on the actions that may be taken when confronted by an active shooter, as well as indicators of workplace violence and how to manage the consequences of an incident. To access this course, please visit the Federal Emergency Management Agency (FEMA) Emergency Management Institute online training website at <http://www.training.fema.gov/is/crslist.aspx> and type Active Shooter in the search bar.

Active Shooter Preparedness Workshop Series

These scenario-based workshops feature facilitated discussions to inform participants on the best practices associated with preparing for and responding to an active shooter incident. Through a dynamic exchange of information, these workshops provide participants an understanding of how to plan and aid in the development of an initial draft of an emergency action plan for their organizations. For more information on these workshops, please contact the Active Shooter Preparedness Program at ASworkshop@hq.dhs.gov.

Active Shooter Online Resources

There are additional resources available online to inform individuals on how to prepare for active shooter incidents. These resources range from booklets and pocket guides, to a 90-minute webinar that explains the importance of developing an emergency action plan and the need to train employees on how to respond to an incident. To access these resources, please visit <http://www.dhs.gov/activeshooter>.

Contact Information

For general information regarding the Active Shooter Preparedness Program, please email ASworkshop@hq.dhs.gov.